

Dobrota Badnjaka

Na Badnjak su duše rasvijetljeni oltari.
U kuće ulazi anđela duh.
Mirtom i tamjanom mirišu stvari
čovjek je čovjeku dobar k'o kruh.

Zvijezde raspletu srebrne kose.
Zadrhće zemlja od svetačkog sjaja.
Na ponoćku ljudi u srce nose
bijele ruže iz vrtova raja.

I svi u znaku radosti velike
muziku neba pjevanjem prate,
upirući poglede u tajanstvene vidike,
gdje malog se Isusa kose zlate.

Smiluj se svijetu, o drago dijete!
Duša je tvoja besmrtna sila.
Smiluj se; smiluj, ruke ti svete
nek' posvete mir iz majčina krila.

Vlado Vlaisavljević
(1900. – 1943.)



Katolički list

Zvonik

GOD. XXVI. BR. 12 (301) | prosinac (decembar) 2019. | cijena 150 din

Božić

velika radost za sav narod





Ima li ljubav veze s razumom?

Poštovani čitatelju,

često promišljamo o ovoj temi. Imamo toliko svakodnevnih životnih primjera gdje se zapitamo zašto netko nešto radi? Zašto čovjek teži k drugom čovjeku, iako postoji mogućnost da bude povrijeđen, ostavljen ili prevaren? Zašto dvoje mladih ljudi koji mogu „uživati“ u životu na način što će graditi karijere, zarađivati više novca, putovati egzotičnim lokacijama, odlučuju imati dijete o kojem moraju brinuti cijelog života? Zašto netko ostaje u braku, iako je zanemaren i necijenjen ili štoviše zlostavljan/a? Zašto je netko spreman žrtvovati svoj život za vjeru, državu ili za drugoga čovjeka?

Zašto se Svemogućí Bog utjelovio i postao čovjekom? Zašto se rodio u štalici? Zašto je umro na križu na vrhuncu svoga zemaljskoga života?

I tako stotinu „zašto“...

Odgovor je: zbog LJUBAVI! Sve je objašnjeno tom jednom riječju. I kao u gore navedenim pitanjima, imamo slobodu povjerovati u to ili ne.

Stoga se s pravom zapitamo koji je omjer „zdravog“ razuma u ljubavi?

Ne bih htio moralizirati niti generalizirati, ali na svakom koraku europskog tla susrećemo se s bolnom činjenicom suvremenog promišljanja da „zdrav razum“ postaje sinonimom ugodnosti, užitivanja, što nas odmiče od spremnosti dati se za drugog, tj. udaljava nas od osnovnog postulata ljubavi.

Koji su pokazatelji takvog promišljanja?

Upravo to što, psihološki gledano, u mladom čovjeku (uključujem ovdje i sebe) postaje racionalnije, na temelju ugodnosti, primati, a iracionalno, na temelju neugodnosti, davati. Valja spomenuti i drugačije poimanje pojmova „mladosti“ i „zrelosti“. Nekada je „ispit zrelosti“ bio nakon završene srednje škole, kada su mladić ili djevojka napunili osamnaest godina. Tada su oni bili smatrani zrelim ljudima, koji su spremni preuzeti teret odgovornosti, kako rada, tako i odgoja djece. Danas je to tek početak dugogodišnjeg školovanja, te se to razdoblje promatra „nezrelošću“, dok je čovjek u tridesetim ili četrdesetim godinama još uvijek mladić ili djevojka koji su na pragu zrelosti. Dakle granica zrelog čovjeka pomaknuta je puno dalje u odnosu na prošlo razdoblje. Vidljiva posljedica takvog stanja je biološke (natalne) naravi, a nevidljiva upitni smisao čovjekova postojanja, koji rađa depresijom.

Nedavno sam bio pozvan blagosloviti novi dom jedne mlade romske obitelji. Zadivljeno sam promatrao „djevojčicu“ kojoj sam prije dvije godine držao pripremu za krizmu, kako nespretno u naručju drži bebicu staru svega dva mjeseca, a pored nje sjedi njen suprug koji je dvije godine stariji od nje. Dakle, ona bi sada bila drugi razred srednje škole, a on maturant. Dok s njihovim vršnjacima razgovaram o tome što ima novog u školi, što će upisati nakon srednje škole ili ih tješim u njihovim „ljubavnim“ problemima, s ovim mladim roditeljima razgovarao sam o životnim problemima. Oni više ne razmišljaju jesu li su napisali zadaću, što će objaviti na Instagramu ili Facebooku niti koji će fakultet upisati, nego razmišljaju hoće li imati dovoljno novca za pelene, gdje će se zaposliti i kako će odgojiti svoju kćerku. Sve je to meni izgledalo pomalo nevjerovatno, nezrelo, ali puno mladenačke poletnosti i entuzijazma.

Na kraju, vratimo se na naslov. Ne znam hoće li sve napisano tebi imati smisla... Ima li Božja ljubav smisla? Ali možda će ovog Božića Kristovo rođenje u našim životima probuditi i smisao za ljubav koja u sebi sadrži i potrebu darivati se za drugoga...

U svakom slučaju, sretan vam Božić!

/ IMPRESUM



Katolički list (mjesečnik)
godšte XXVI., broj 301
Prosinc (decembar) 2019.

Izdaje

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva

Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)21 775524

Dario Marton, novinar

Mirjana Crnković, lektura

Željka Zelić Nedeljković,

redaktura i korektura

Dragan Muharem, član Uredništva

Jelena Ademi, tehnička urednica

Vedran Jegić, fotograf

Tisak

Štamparija „Printex“

Segedinski put 86

24000 Subotica

Tel.: +381(0)24 554435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru:

Hrvatska biskupska konferencija

Uprava za saradnju s crkvama
i verskim zajednicama
Republike Srbije.

Sadržaj 301.

5

Božić 2019.

Božićna poruka dr. Ivana
Pénzesa, subotičkog
biskupa

23

Biblijski osvrti

Vol i magarac proroka
Izaije i životinje proroka
Habakuka

29

Meditacija
Maleni Bog

45

Vjeronauk za odrasle
Božić – blagdan našeg
identiteta

6

Tema

Božić – velika radost
za sav narod

26

Intervju

Duhovni poziv –
plod molitve i promišljanja

31

Pogled vjernika laika

Daruj nam, molimo Te,
iduću godinu!

47

Sakralna umjetnost

Slike Marije i Josipa i
božićnih jaslca u Riđici

Prijatelji Zvonika:



RADIO MARIJA



Hrvatska
subotica



Godišnja pretplata na Zvonik

* izravnom dostavnom na župe: 1650 dinara

* poštom: 1900 dinara: tuzemstvo (popust za više primjeraka)

50 eura: Europa

60 eura: USA, Canada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu vršiti na račun: Katoličko društvo „Ivan Antunović“, Trg svete Terezije 3, 24000 Subotica, broj računa 310-210508-62, s naznakom ZA ZVONIK, a oni iz Hrvatske na ime: Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12, 10000 Zagreb. Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati s naznakom „Za Zvonik“.

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* Naslovnica i zadnja stranica:

Petar Gaković

* Zvonik

* NIU „Hrvatska riječ“

* www.zupasvrokasubotica.com

* www.pixabay.com



Božićna poruka dr. Ivana Pénzesa, subotičkog biskupa

Obasjani slavom Isusova rođenja

Kršćanska braćo i sestre!

U Svetom pismu čitamo o Isusovu rođenju u Betlehemu. Ono se dogodilo u vrijeme rimskog cara Augusta, u vrijeme kad je on naredio da popiše stanovništvo. Budući da je Josip bio iz loze Davidove i potjecao iz Betlehema, morao se onamo zaputiti s trudnom ženom Marijom. Također, čitamo da nije bilo lako naći mjesta u svratištima pa su Josip i Marija našli sklonište u jednoj štali. Činjenica da se Isus rodio u štali, mjestu gdje se drže životinje, veoma je znakovita. Upravo tu anđeo naviješta veliku radost, govoreći da se nije potrebno bojati, jer se rodio Spasitelj. On se nije rodio u svratištu, gdje bi za njega unaprijed bila rezervirana soba i sve pripravljeno, nego ondje gdje mu nije mjesto, u štali okružen životinjama, ali i slavljeničkom pjesmom anđela. Noć Isusova rođenja nije blažena, sveta i nježna, jer je romantično, idilično i uspješno pripravljena, nego jer se Bog dokazuje solidarnim s ljudima u onomu što je kaotično i neuspjelo, dramatično i mučeničko, čudno i upitno. Bog je uložio svoju sreću i isprepleo ju s našom slobodom, da bi postao Emanuel, Bog s nama, naš Bog.

Božićem, svojim rođenjem, Bog ljudskom biću izravno pokazuje da je moguće drukčije, da se u životu može uspjeti. On daje novi model života postavši sam čovjekom u liku Isusa Krista. Njegovo rođenje ne razlikuje se od bilo kojeg drugog ljudskog rođenja. Isus na

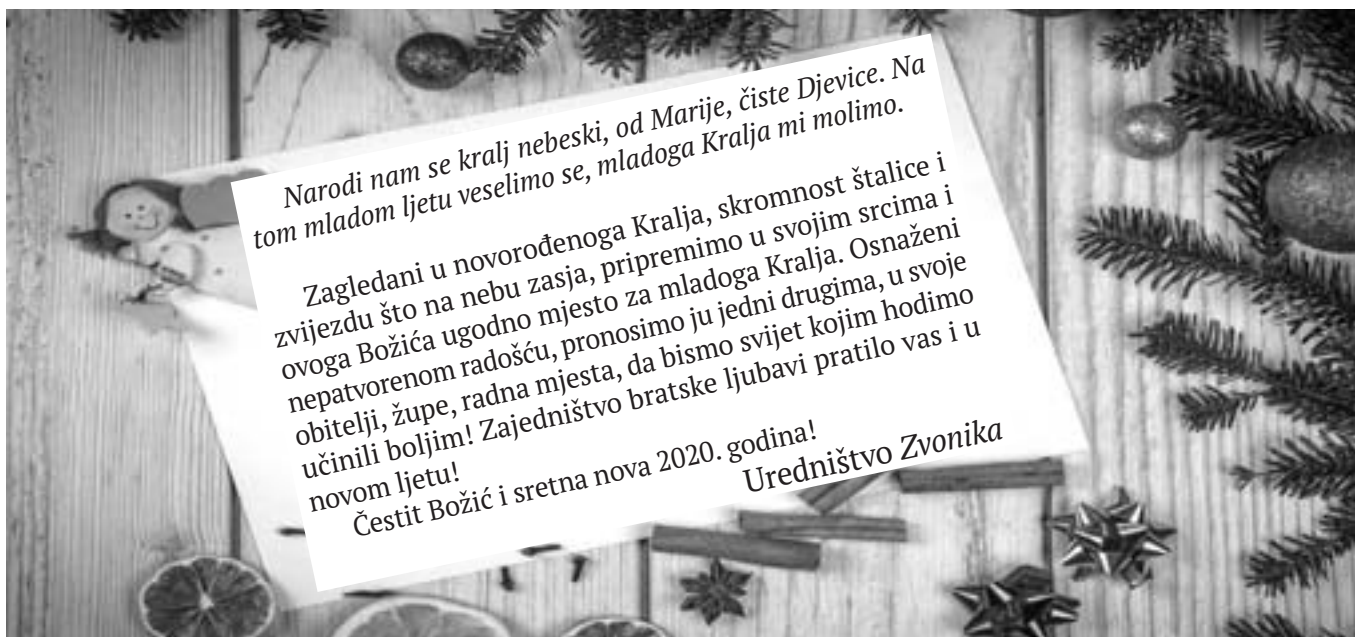
svijet dolazi kao bespomoćno dijete, ovisan o roditeljskoj brizi. Njegov krhki život već od početka izložen je opasnostima koje vrebaju iz okoline i preko samovolje moćnika. Poslije se morao sukobiti i sa svojim roditeljima, pronaći prijatelje i suputnike, koji mu baš nisu u svemu izlazili ususret. Morao se brinuti o svojoj budućnosti, pronaći svoj životni poziv i konfrontirati se s tadašnjim religijskim i političkim previranjima. Znamo da sve to baš i nije išlo mirno.

Isusovo rođenje ispreplelo se tako i s našim životom i našom slobodom. Mir koji nam on daruje nije tek sentimentalno raspoloženje, već odluka da na svojem životnom putu budemo uz Boga, a to je onaj put kojim je i Isus prošao.

Isusovim rođenjem Bog je k nama došao u liku malog djeteta, a danas dolazi utjeloviti se i rasti u našim životima. Dopustimo mu da se rodi u našim srcima, da bi sve što je u nama tamno postalo svijetlo, što je prljavo postalo čisto, što je hladno bilo zagrijano nesebičnom ljubavlju. Bog se želi roditi u nama i za nas, da nas oslobodi od tamnice unutarnjih neurednosti, uvjetovanja i rastrganosti, da bi nas u cijelosti obasjala slava Isusova rođenja. Poslušajmo ohrabrujuću poruku anđela: „Ne bojte se!“ Dajmo zdušno slavu Bogu da bismo s anđelima mogli svi zajedno pjevati: „Slava Bogu na visini, a na zemlji mir ljudima dobre volje.“

Tim mislima svima želim sretan Božić i blagoslovljenu novu godinu!

+Ivan, biskup



BOŽIĆ – velika radost za sav narod



što bolje pripremi za Božić, duhovno obogati. Upravo takvima koji nisu povodljivi i svjesno se odupiru svjetovnosti i nezasićenoj komercijalizaciji, svaki je dan Božić. No s našim Božićem ipak se nešto događa, burno i naglo. Donedavno to još nije bilo tako.

Božić između dva poganstva

Prošlo je mnogo vremena otkako je kristijaniziran poganski Dan nepobjedivog sunca, do novopoganskog Božića koji je zapravo blagdan boga Merkura, boga trgovine u starom Rimu. To je novi tip Božića bez Krista, u liku ogromnog sajma. Cijeli trgovi pretvaraju se u prodajne štandove. Uz taj merkantilni Božić, javlja se usporedno Božić kao dan dječje radosti i darova. To je lijepo, ali Dijete Isus s vremenom je nestalo, ostala su tek djeca i darovi. Božić se još javlja kao blagdan obitelji. Ne smije se omalovažiti dan susreta rodbine,

Pred nama je Božić, omiljena svetkovina Isusova rođenja. Razmijenili smo već svoje čestitke. Bit će ovih dana i onih koji će sjetno misliti na dane kada su Božić slavili u krugu obitelji. Kako ga sada proslaviti proživljeno, evanđeoski? Možemo li postati navjesticima velikih Božjih djela? Svake godine oduševljava nas poruka: *Danas* nam se rodio Spasitelj! To *dan*as još odjekuje. Bog nastavlja svoje djelo s nama. Zato smo radosni što i sada naši blagdani mogu – snagom evanđelja – postati svagdašnjicom: Božić može biti i danas.

Predbožićno vrijeme

U svojoj pripravi za uspomenu na Kristov dolazak čitali smo, vidjeli i čuli svašta! Vatromet ljupkih riječi i oglasa. Još prije adventa, bila su nam puna usta i uši adventa. Mnogi se natječu, gdje je ljepše predblagdansko blještavilo, luksuzna potrošačka groznica! Čarolije božićnih dana plijene pozornost, privlače turiste. No koga razumnog zanima vijest kako je Božić stigao u Hollywood mnogo ranije? Čak i vijest da pomamni trgovci kršćanima krađu advent! Priznali mi to ili ne, industrija zabave zahvatila je i nas. Post nam postaje nepoznanicom. Zapadnjački duh potrošnje već je među nama, komercijalizirani su došašće i Božić. Čak se izmišljaju blagdani poput Valentinova, da bi cvjećari između Božića i Uskrsa nešto utržili. Staloženim, uvjerenim kršćanima koji se drže preporuka Crkve, i svojih pučkih običaja koji još nisu uzmaknuli, nitko ne može ukrasti advent i Božić! Naprosto zato što ustrajavaju na duhovnoj dimenziji došašća: tko može i želi, odlazi bez ikakve obveze na zornice, pristupa sakramentu ispovijedi, u želji da se

Priznali mi to ili ne, industrija zabave zahvatila je i nas. Post nam postaje nepoznanicom. Zapadnjački duh potrošnje već je među nama, komercijalizirani su došašće i Božić.

uz dobar stol! Božićnim otajstvom Isusova utjelovljenja baš je najviše uzdignuta obitelj, čak ju ono divno posvećuje. Bez Krista i svete obitelji? Za neke je pak Božić blagdan idile zimske prirode sa svojim čarima. Ozračje Božića doživjet će možda izvan svog doma, u zimskim sportovima!

Valja produhoviti Božić?

Kako očuvati nutarnji smisao Božića, njegovo kršćansko žarište? Nije to lako ukratko objasniti. Treba naprosto Krista sustavno i ustrajno stavljati u središte Božića. Krist posvećuje čovjeka, naš svijet i prirodu, čari djetinjstva, obiteljsku toplinu. Dok se sjećamo Kristova

utjelovljenja i rođenja, tu je njegov sakramentalni dolazak čovjeku, tu je još očekivanje velikog eshatološkog Kristova pojavka za sav Božji narod na kraju vremena. Usporedo s tim nastaje nešto novo: Božić postaje blagdanom caritasa umjesto raskoši i pretjerana trošenja. Prerasta u blagdan obitelji, obiteljske ljubavi i blizine za kojom čeznu brojni naši raspršeni po svem svijetu. Toliki se osjećaju osamljeno i hladno usred velikih gradskih blokova. Mnogo treba napraviti da bi Božić pokazao svoju snagu i nadahnuo nam život duhovnom snagom Kristova otajstva. I još, preživjelim običajima valja potražiti pravi smisao: čemu darovi pod borom, obiteljski susreti?

Da bismo spasili bit, jezgru Božića za nova vremena, nadahnjemo se Svetim pismom čitajući evanđelja Isusova djetinjstva. Prva poglavlja u Mateja i Luke upućuju na srž, jezgru Božića. Tu se susrećemo s opisom rođenja i prvih zemaljskih dana Isusova života. Bilo bi već nešto kad bismo svoje malene, svoju dječicu doveli do jaslica u svojim crkvama. Njih nam baš nedavno posebno preporuča rimski biskup: snažno su sredstvo božićne kateheze. Tu su dalje naše božićne pjesme, sadržajne i pune Krista. Sve to pomaže dubljoj proslavi Božića.

Naše predodžbe o Božiću

Neobično je da se mi, uvjereni kršćani, govoreći o Božiću, većinom koristimo umanjenicama, izrazima kao štalica, Djetesce, slamica... Lijepi su to pjesnički izričaji, ali poruka Božića ipak je sve drugo samo ne odviše idilična: Krist Isus duboko se spustio, uzeo je narav sluga i postao sličan ljudima, a kad se pojavio u obliku čovjeka, ponizio se još više, postavši poslušnim do smrti, i to na križu (usp. Fil 2,7-8).

Lukin tekst o Isusovu rođenju

Čitamo ga na božićnim misama, osobito polnočki (Lk 2). Evanđelist Luka ponajprije je svjedok vjere. On piše evanđelje nakon što se dogodilo ono najvažnije u Isusovu životu, uskrsnuće. Kad piše o Isusovu rođenju, Luka već u njemu gleda Mesiju i Sina Božjega. Tako mi sada do Isusa iz Betlehema dolazimo preko vjere prve Crkve. Ta vjera neodvojiva je od događaja koji su joj prethodili, čak se na njima temelji. Zato kažemo: preko Isusa vjere dolazimo do povijesnog Isusa.

Iznova nas iznenađuje božićni navještaj

Iziđe naredba cara Augusta da se provede popis svega svijeta. Početkom srednjeg vijeka, Dionizije Mali pokušao je odrediti kad je to bilo. U izračunu je malo pogriješio. Ali otad se godina Isusova rođenja uzima kao nulta godina. Godine se broje prije i poslije Krista, prije naše ere i naše ere. Dan Isusova rođenja ustalio se na 25. prosinca, ne bez razloga. To je vrijeme Sunčeve prekretnice, zimske kratkodnevnic. Dani bivaju duži, sunce

sve jače sja. Mesiju već stari prorok najavljuje *kao sunce pravde koje će ogranuti sa zdravljem u zrakama* (Mal 3,20). Luku je zanimalo samo to da je Isus rođen u Betlehemu, drevnom gradu kralja Davida, praoca obećanog Mesije, gradu u kojem će se roditi vladalac nad Izraelom (Mih 5,1-5). Iako su boravili u galilejskom Nazaretu, zbog popisa pučanstva, Josip i njegova zaručnica Marija u gradu su svojih pradjedova. A bila je pred porodom. Luku ne zanima moćni car August i njegovo carstvo, tu se spominje i nigdje više. Zanima ga maleni Betlehem i Isus koji se tu rodio. Rođendan mu se još slavi. Za utjelovljenje i rođenje svoga Sina, Bog nije odabrao veliko Rimsko carstvo, već siromašnu, zaboravljenu Judeju. Nije izabrao Jeruzalem, sveto središte židovstva, već skromno seoce. Nije izabrao dvore, već staju. I tu se Bog nije očitovao kao snažan čovjek, već kao bespomoćno dijete: Marija je rodila svog sina, prvorođenca, povila ga u pelene i položila u jaslje. Za njih nije bilo mjesta

Staloženim, uvjerenim kršćanima koji se drže preporuka Crkve, i svojih pučkih običaja koji još nisu uzmaknuli, nitko ne može ukrasti advent i Božić! Naprosto zato što ustrajavaju na duhovnoj dimenziji došašća: tko može i želi, odlazi bez ikakve obveze na zornice, pristupa sakramentu ispovijedi, u želji da se što bolje pripremi za Božić, duhovno obogati.

u svratištu. Zbog popisa bila je svagdje gužva, a takva svratišta i nisu bila za ženu koja je bila noseća. Isus se rodio u spilji, u staji gdje se drže životinje. Luka nam želi reći ono što će ponoviti sv. Pavao: Sin se Božji *oplijenio* postavši ljudima sličan, rodivši se u potpunoj bijedi. Prva će Crkva zato slaviti Krista kao poniženog (Fil 2,6-8), ali i uzvišenog (Fil 2,9-11).

Bog nas još dalje iznenađuje

U tom kraju bijahu pastiri. Pod vedrim nebom čuvali su noćnu stražu kod svojih stada. Poruka mira nije bila objavljena prvo svećenicima u hramu i pobožnima, već pastirima što su provodili noć pod vedrim nebom izvan sela i grada. Njihovo ime nije se nalazilo na popisu uzvanika za velike svečanosti. A Bog je mislio i na njih i pozvao ih. Štoviše, Isusov je dolazak najavljen i pripravljen mnogo ranije. Zato govorimo o Božiću u Starom zavjetu, o „Emanuelu, Bogu s nama!“ Ostajući na tom tragu, pastiri su slika, čak definicija Crkve kakvom bi imala biti. Ne oslanja se ona na moć i slavu. To je Božji narod što skromno živi, poput pastira na betlehemske poljima. To nije tek privlačna romantična slika. U njoj se krije poruka, pouka sa značajnim posljedicama.

Anđeo im reče: *Ne bojte se! Javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod. Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin!* Samo tri riječi beskrajnog sadržaja! Rodio se Spasitelj, jer dolazi spasiti čovječanstvo. Rodio se Krist, Mesija u kojem su ispunjene sve nade i obećanja. Rodio se Gospodin, njegovo je gos-

je cilj ljudske povijesti. Hvaliti ga i slaviti treba zbog onog što on jest, napose prema nama. Ta se slava ne usredotočuje na samu sebe, već se vraća nama kao *mir na zemlji*, za sve koje Bog ljubi. Sveobuhvatni je to mir ne samo s prirodom, sa samim sobom, već prije svega s Bogom. Slava Bogu na visini, mir na zemlji ljudima. Bog

Obveza svih nas je poput pastira, koji su začetak kršćanske zajednice, propovijedati radosnu vijest, žurno, odmah. I da o svim tim događajima, pa i onda kada prođu radosni blagdani i nestane božićni ugođaj, poput Marije, *prebiremo* u svom srcu, i opet slavimo Boga zbog svega što smo sami čuli, vidjeli i doživjeli.



podstvo vječno. Takvim ga priznaju anđeli, predstavnici cijelog svemira, takvim ga priznaju pastiri, predstavnici Crkve. Ona će ga, nakon što na nju siđe Duh Sveti, propovijedati svim narodima svijeta.

Valja otkriti poruku u danom znaku

Naći ćete novorođenčce povijeno gdje leži u jaslama. Znak kao znak, ali taj je oprečan svemu što se očekivalo. Dok su neki očekivali Mesiju-kralja što će vladati od jednog kraja mora do drugog, sve do kraja zemlje, ondje je dijete. Bog ga je dao kao Mesiju. On je, vidjet ćemo poslije, Židovima bio sablazan, poganima ludost (usp. 1 Kor 1,23). Pa i Luka ga najavljuje kao *znak kome će protiviti!* Taj znak velika je nada za siromašne i slabe. Tko misli da je netko, nije nitko i ništa. Tko pak za sebe drži da nije ništa, nalazi sve.

Odjednom, anđelu se pridruži silna nebeska vojska hvaleći Boga i govoreći: Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim! Bila je to prva božićna, Božja čestitka svijetu! Božja slava krajnji

nam nije suparnik. Naprotiv, šalje nam Spasitelja. On će uspostaviti mir svojom skupocjenom krvi (1 Pt 1,19).

Zahtjevan zadatak za Crkvu

Pastiri stanu poticati jedni druge: "Hajdemo do Betlehema, pogledajmo što se to dogodilo, događaj koji nam obznani Gospodin". Našli su Mariju, Josipa i novorođenčce u jaslama. Kad su poslije o tome pripovijedali, svi su se divili Djetetu. I svemu što su pripovijedali pastiri. Došli su, vidjeli, vratili se i pripovijedali. To treba imati na umu, jer to je obveza svih nas. Da poput pastira, koji su začetak kršćanske zajednice, propovijedamo radosnu vijest, žurno, odmah. I da o svim tim događajima, pa i onda kada prođu radosni blagdani i nestane božićni ugođaj, poput Marije *prebiremo* u svom srcu i opet slavimo Boga zbog svega što smo sami čuli, vidjeli i doživjeli. Promatrajući Isusovo rođenje i poklon pastira, našli smo se usred otajstva Krista i Crkve. Ono nam već daje nazrijeti Isusovu muku i uskrsnuće. Naime, isti je Isus na slamici, u štalici i Isus na križu!

Adventska tribina Radio Marije

U Pastoralnom centru Augustinianum u Subotici, 1. prosinca održana je peta tribina hrvatske redakcije Radio Marije Srbije. Predavanje na temu „Iskaza snagu mišice svoje“ održao je preč. Jozo Duspara, župnik iz Zemuna i direktor Caritasa Srijemske biskupije.

On je u svom predavanju, na temelju brojnih biblijskih navoda, prikazao kako je to Bog tijekom povijesti čovječanstva i povijesti spasenja „iskazivao snagu mišice svoje“. Osobito je naglasio da je ta Božja mišica bila snažno očitovana prigodom oslobođenja izraelskog naroda iz egipatskog ropstva. U završnom dijelu svog

naum, i sve ono što je njoj Bog učinio. U prvom dijelu svog Magnificata ona osobno zahvaljuje Bogu što joj je učinio, a u drugom dijelu osvrće se i na ono što je Bog učinio u povijesti izabranog naroda, ukazujući prije svega na njegovu dobrotu koja je „od koljena do koljena“ nad onima i s onima koji ga se boje, koji ga ljube. Ta njegova dobrota očitovala se i u tome što je Bog toliko puta pokazao da je jači od oholica, silnika i bogataša ovoga svijeta, a da je uvijek na strani „neznatnih“, malenih, gladnih...

U razgovoru poslije predavanja, poveo se zanimljiv razgovor o Božjem „odgađanju“ pobjede nad silnicima ovoga svijeta, jer je mnogo zla u svijetu... Ipak, Božja pobjeda je zajamčena, jer će sjaj njegove snage i pobjede zasjati u vječnosti, na koncu vremena.

Na kraju tribine okupljene prijatelje Radio Marije – djelatnike, volontere, slušatelje, dobročinitelje, pozdravio je urednik hrvatske redakcije Radio Marije Srbije, **mons. Andrija Anišić**. On je svima zahvalio na potpori i svakom obliku pomoći, bez koje ta redakcija ne bi mogla opstati. Zahvalio je i predavaču, osobito što podržava i promovira Radio Mariju i što sam sudjeluje u prenošenju Isusove Radosne vijesti valovima Radio Marije, jer se iz zemunske župe češće prenose svete mise.

Voditelj večeri bio je **Darko Temunović**, koji je i sam volonter Radio Marije i voditelj dviju emisija u programu hrvatske redakcije. Volonteri i dobročinitelji Radio Marije za sve koji su bili na tribini priredili su prigodne darove, kao i skromni agape na kojem se nastavilo druženje sudionika adventske tribine. /Zv./



predavanja, preč. Duspara pojasnio je što je značilo „veličanje“ u Marijinom „Veliča“. Usprkos tomu, naš Bog je blizi Bog. Uvijek je „silazio“ k čovjeku da mu pomogne, da ga izbavi od zla i grijeha, da ga pozove da slijedi njegov put i živi po njegovim zapovijedima. I Marija je iskusila tu Božju blizinu, njegov dobrohotni

Sveti Nikola u Vajskoj

U župi sv. Jurja u Vajskoj, kao i u ostalim župama, 6. prosinca stigao je sv. Nikola.

Crkva je bila prepuna djece, što male, što velike, koja su ga nestrpljivo očekivala. Vjeroučiteljica **Kristina** dočekala je s učenicima petih razreda sv. Nikolu pjesmom. Kada se sv. Nikola pojavio na vratima crkve, djeca su vrištala od radosti, a oni malo manji su se malo i uplašili. Kada je sv. Nikola stigao do oltara i počeo pozdravljati djecu, odjednom se pojavio i krampus. Djeca su se pomalo i uplašila, ali ga je Nikola brzo smiro, zaprijetio mu da ne dira djecu, jer su sva nazočna djeca, dobra djeca. Sveti Nikola kratko je porazgovarao s djecom koja su mu skupa otpjevala još jednu pjesmu te im je sv. Nikola podijelio čokoladice.

Hvala sv. Nikoli (**Krunoslavu Šimunoviću**) i krampusu (**Marinu Šimunoviću**), a mnogo hvala i vjeroučiteljici Kristini. /**Amalija Šimunović**/



XXIII. Izložba božićnjaka u Subotici

Etnološki odjel „Blaško Rajić“ pri Katoličkom društvu „Ivan Antunović“ priredio je 7. prosinca u predvorju Gradske kuće u Subotici otvorenje XXIII. izložbe božićnjaka.

Na početku programa dječji zbor župe Uskrsnuća Isusova nastupio je sa svojom pjesmom „Volim advent“. Nazočne je u ime organizatora pozdravio **Svetislav Milanković**, pročelnik Odjela za znanost, književnost i umjetnost „Josip Andrić“ pri Katoličkom društvu. Izrazio



je zahvalnost svima onima koji sudjeluju u organiziranju izložbe božićnjaka, kao i udrugama s kojima to katoličko društvo surađuje na izložbi božićnjaka.

Izložbu je otvorila **s. Silvana Milan** iz Družbe sestara Kćeri milosrđa, koja slavi 100 godina postojanja. Ona je u svome obraćanju naglasila kako je utemeljiteljica Družbe Kćeri milosrđa bl. Marija Petković osobito častila malog Isusa i tu ljubav je usadila i svojim kćerima. „Mali Isus, Bog – Božić postao je čovjekom, nama u svemu jednak, osim u grijehu. Tu Isusovu ljubav večeras gledamo i u ovim prekrasnim božićnjacima koji tako vjerno dočaravaju Njegovo rođenje, i to rođenje u obitelji Marije i Josipa iz Nazareta. U svakom božićnjaku, a osobito u figurama na njima, prepoznaje se vaša ljubav prema

Svetoj obitelji, prema Isusu, Mariji i Josipu. Na svakom izloženom božićnjaku prepoznaje se božićna radost vaše obitelji. U ovdje izloženim božićnjacima prepoznajem i ljubav bunjevačkih Hrvata prema malom Isusu u kojem gledamo spasitelja svijeta i otkupitelja čovjeka, ali i ljubav prema našim divnim božićnim običajima. Božićnjaci su kruh, poseban kruh – kolač, koji nam je posebno drag i sladak za Božić. Neka nas on podsjeti na Isusa, Kruh života, koji se daje za život svijeta i koji na poziva da ga prepoznamo u svim našim svagdašnjim prilikama, susretima, radostima i tugama. Najbliži nam je na svakoj svetoj misi, a osobito na misi polnoćki, na kojoj uvijek iskusimo posebnu milinu Božje blizine i radost našeg kršćanskog i ljudskog zajedništva“, rekla je s. Silvana.

Ove godine održane su radionice u Subotici u župi Uskrsnuća Isusova, kao i u Hrvatskom kulturnom centru „Bunjevačko kolo“, u OŠ „Matko Vuković“, u HKPD „Matija Gubec“ u Tavankutu, na župi u Đurđinu u organizaciji HKPD „Đurđin“, u Žedniku, a ta umjetnost ima i svoje nasljednike, o čemu svjedoči višegodišnje održavanje radionica u vrtićima Marija Petković „Sunčica“ i Marija Petković „Biser“.

Na koncu programa dječji zbor župe Uskrsnuća Isusova nastupio je s prigodnom blagdanskom pjesmom „Božić dolazi“.

Program je vodila **Josipa Stantić**. Po završetku programa, **Jelena Piuković**, pročelnica Etnološkog odjela „Blaško Rajić“ uručila je izlagačima božićnjaka i ostalim sudionicima prigodne zahvalnice. Uz izložene božićnjake, priređene su i dvije prodajne izložbe: Likovnog odjela HKC „Bunjevačko kolo“ iz Subotice i Likovno-slamarskog odjela HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta, s kojima Društvo „Ivan Antunović“ njeguje dobru suradnju. Tradicionalna Izložba božićnjaka održava se od 1997. godine uoči najradosnijeg kršćanskog blagdana Božića. /**Klara Dulić Ševčić**/

Paljenje prve adventske svijeće

Na prvu adventsku nedjelju u župi sv. Jurja u Vajskoj upaljenja je prva adventska svijeća.

Adventski vijenac napravljen je i vani i u crkvi. Prva svijeća najprije se pali vani uz blagoslov, a onda se na svečani način unosi u crkvu i ondje pali prva svijeća. U svojoj homiliji župnik **vlač. Vinko Cvijin** osvrnuo se na budnost. „Ovo vrijeme koje je pred nama, vrijeme do Božića, neka nam bude priprava za dolazak Isusa, činjenjem dobrih djela, jer nitko od nas ne zna kada će nam doći posljednji dan. Svaki dan trebamo živjeti kao

da nam je posljednji, jer nitko od nas ne zna kada će otići s ovoga svijeta, kada će nam biti taj posljednji dan“, poručio je župnik. /**Amalija Šimunović**/



Subotica: Održana 168. Duhovna obnova u katedrali

Na drugu nedjelju Došašća, 8. prosinca, u subotičkoj stolnoj bazilici sv. Terezije Avilske završena je još jedna duhovna obnova u čast Prečistom Srcu Marijinu. Tijekom devet večeri, prije svete mise i prikladne propovijedi, molila se krunica, a nakon mise obavljala pobožnost.



Posljednje večeri devetnice svečanu euharistiju, uz dvadesetak svećenika Subotičke biskupije, predvodio je subotički biskup **msgr. dr. Ivan Péntzes**. U svojoj homilji biskup je rekao: „Naš Bog ne samo da se skrbi za nas ljude nego se u ljubavi nije smatrao nedostojnim pozabaviti se onim najnižim u ljudskom životu, to jest grijehom. Već prva stranica Svetoga pisma svjedoči o njegovoj odluci da pomogne čovjeku pobijediti grijeh. U tom je duhu i Božji narod primajući objavu razumijevao da je Bog dobri stvoritelj koji se brine za ljude. Njemu nije svejedno kako živimo i što radimo, on se zanima za

sve. To ne čini kao sudac koji jedva čeka da nas uhvati u prijestupu, nego kao dobri Otac koji s ljubavlju prati svoju djecu. Iako su iskusili takvu Božju blizinu i skrb, prvi su ljudi – kako nam to svjedoči Sveto pismo – to brzo zaboravili. Potom je poručio: Braćo i sestre, čovjek, doduše, može vlastitom ohološću zamračiti svoj pogled do te mjere da se ne može susresti Božjim pogledom. Onda u svojoj sljepoći misli da ga Bog ne vidi, samo zato što je sam slijep za Boga. Što se mali ljudski stvor više gordio i pravio velikim, to Bog ima manje u njemu što gledati. Što je veći sam u svojim očima, to je manji u Božjim očima. Što glumio veću veličinu, to je sićušniji za Boga. Tako su prvi ljudi umišljajući sebi veličinu i hoteći je ostvariti bez Boga, uskratili ljudski rod za istinsko blaženstvo za koje su bili stvoreni.“ Biskup se zatim osvrnuo na Blaženu Djevicu Mariju: „Služeći Bogu i njegovu planu spasenja, Marija je kao bezgrješna bila najbolja službenica, jer je time pokazala da je bolje od ijednog čovjeka razumjela bit života: neporočno živjeti pred Bogom. Doista je neznatnost vrijedna divljenja! Upravo kao neznatna bezgrješna službenica ostaje trajnim znakom nama vjernicima da kao djeca Božja otvorimo oči i srce za taj Božji pogled. Otkriti nam je, po njezinu zagovoru, Božju neizmjernu skrb za ljude, za svakoga od nas te u jednostavnosti srca, poput naše Majke, uzvratiti neporočnim i svetim životom. Neka nam Marija bezgrešno začeta u tome pomogne svojim zagovorom“, zaključio je homiliju biskup Péntzes. Na kraju mise, pred Marijinim likom, biskup je predvodio i posvetnu molitvu Bezgrješnom srcu blažene Djevice Marije. /**Nevena Gabrić**/

Sombor: Advent u župi Uzvišenja sv. Križa

„Raduj se grade Nazaret...“, ta pjesma simbolizira nadolazeći blagdan Božića. Prva upaljena svijeća, svijeća nade, ugrijala je srca vjernika koji su se u velikom broju okupili oko Kristova oltara.

Mnogo radosti, mnogo užurbanosti, mnogo blještavila ispunjavaju nam predstojeće dane. Ali svi smo svjesni da nas ovozemaljsko šarenilo ne smije zavesti. Pravi Božić možemo doživjeti samo ako otvorimo svoja srca i u tihoj pobožnosti dočekamo najdražeg gosta.

U župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru otpočele su zornice. To je prava prilika da ispružimo svoje dlanove nadolazećem Božiću. Ispred crkve postavljen je veliki adventski vijenac, koji su postavili **g. Pasti** i **g. Laslo Lamza**, župljani naše crkve. U prvoj nedjelji

došašća predstavljeni su i krizmanici: **Mateja Koril, Sanja Pektar, Teodora Lajković, Nikola Čuvardić, Isidora Merei, Ognjen Terzić, Dario Cigić-Parčetić, Ivan Komloši, Goran Nađ i Aleksandar Đurković**. U drugom tjednu došašća predstavljeni su i prvopričesnici: **Tijana Đurković, Vid Matarić, Tea Pehar, Igor Petrović, Matej Turkalj, Nikola Forgić, Lana Hajnal, Karlo Štrangarić, Ema Terzić i Tamara Vuković**. Krizmanike i prvopričesnike pripremila je vjeroučiteljica **Marina Diosy**. /**Marica Mikrut**/



Humanitarna akcija emisije Kutak ljubavi

Ilove godine emisija Kutak ljubavi, koja se emitira na valovima Radio Marije Srbije, organizira humanitarnu i karitativnu akciju uoči Božića. Uz dobro poznat citat iz 2Kor 9,7: *Svatko neka daje*



kako je srcem odlučio; ne sa žalošću ili na silu, jer Bog ljubi vesela darivatelja, želimo skrenuti pozornost na ljude u potrebi, kojih je nažalost mnogo u našem okruženju.

Svake godine, uoči Božića i Uskrsa, prikupljanjem darova za potrebite u vidu hrane i higijenskih potreština, želimo makar u ovo blagdansko vrijeme pružiti ljudima osjećaj mira i radosti skromnim paketima, ali i potaknuti ljude na nesebično davanje. Svaki dar, ma koliko malen, nekome će značiti puno, a kako je prosinac vrijeme darivanja, vjerujemo da će Gospodin potaknuti ljude dobre volje da se uključe u našu akciju, kako bi i ovog Božića obradovali dvadesetak obitelji i pojedinaca. Akcija je trajala od 9. do 27. prosinca 2019. godine, a stvari je bilo potrebno donijeti u prostorije Radio Marije Srbije, Matije Gupca 10 na prvom katu. Neka dragi Bog svima uzvрати obiljem milosti i blagoslova! /**Darko Temunović**/

Dokumentarni film o vlč. Nebojši Stipiću

Film autora Miroslava Antelja „S vjerom u Boga“ prikazan je 9. prosinca u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

Dokumentarni film predstavlja svećenika-kapelana čantavirske crkve. Privrženi rad **Nebojše Stipića** i njegovo oglašavanje obraća se i pripadnicima drugih



crkava. Na misama čantavirske crkve posvećene sv. Antunu Padovanskom sve je više vjernika, i katoličke i pravoslavne vjeroispovijesti. Prema uvjerenju Nebojše Stipića vremena se mijenjaju, ali čovjekove brige ostaju.

„Smatram potpuno prirodnim da potpuno otvoreno razgovaramo o svim temama, posebno onima koje su povezane s religijom i vjerom.“ Ti razgovori znali su trajati satima i u njegovom srcu rodila se misao s kojom sam se složio, samo pod uvjetom da ondje slavimo Gospodina. „Volio bih da taj film prikaže svećenstvo i crkvu kao mjesto gdje se čovjek može susresti s Bogom“, rekao je vlč. Stipić. Dokumentarni film o Nebojši Stipiću u dvadeset minuta prikazuje životni put mladog svećenika, njegov požrtvovani rad. „Kada sam susreo čovjeka

koga ateisti smatraju psihologom, agnostici filozofom, a vjernici teologom, nisam mogao ništa drugo nego snimiti film o njemu. Nebojša Stipić jednostavno je Mozart teologije. Zašto Mozart? Zbog toga što sve što kaže finim nitima povezuje prirodu i Gospodina. Povezuje ekologiju i duhovnost. On je čovjek Gospodina“, zaključio je u svom govoru autor filma Miroslav Antelj. Filmski portret „S vjerom u Boga“ Miroslava Antelja prikazan je premijerno i

subotičkoj K23 televiziji i na Panon televiziji s prijevodom na mađarski jezik. Ostvarenje će uskoro stići i pred međunarodnu publiku, jer će kratki film biti prikazan i u Vatikanu. /**RTV Panon**/

Tradicionalna priredba župe Sv. Roka u Subotici

U Hrvatskom kulturnom centru „Bunjevačko kolo“ u Subotici, 14. prosinca održana je tradicionalna priredba u čast majki i očeva, poznata kao priredba za Materice i Oce.

Naime, bunjevački Hrvati stoljećima treću i četvrtu nedjelju Došašća slave kao Dan majki – Materice i kao Dan očeva – Oci. Tim povodom već desetljećima djeca, mladi i odrasli župe sv. Roka, predvođeni katehisticama te župe iz Družbe Sestara Kćeri Milosrđa izvode priredbu. Godinama se ta priredba održavala u prostorijama samostana, zatim u vjeronaučnoj župi, a već desetak godina, zbog povećanog zanimanja, održava se u svečanoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“. Ove godine nastupila su s prigodnim recitacijama i pjesmama djeca iz vrtića „Marija Petković“ koje su uvježbale odgojiteljice: **Emina Kujundžić, Iva Stanković, Marina Piuković i Mirjana Vukmanov**

Šimokov. Šaljivu igru Đule Milodanović „U vlaku broj 13“ kao prigodne recitacije i pjesme u čast majki i očeva izvela su djeca od 1. do 5. razreda. Svake godine u priredbi za Materice i Oce bude i tzv. „glavni igrokaz“. Ove godine djeca, mladi i odrasli izveli su poznati igrokaz iz prvih kršćanskih vremena „Tarzicije“. Svu školsku djecu uvježbale su i pripremile za nastup **s. Silvana Milan**, katehistica i vjeručiteljica **Vesna Huska**, a glazbene točke je pratila Marina Piuković. Za razglas se brinuo **Novica Miljački**. Na kraju priredbe okupljenima se obratio župnik, **mons. Andrija Anišić**, koji je zahvalio svim izvođačima priredbe. Zahvalio je i publici koja se okupila u lijepom broju, ističući da priredbe nemaju smisla ako nema publike koje će ih gledati. On je također svim mama i tatama, odnosno svoj „ženskoj i muškoj čeljadi“, kako je to običaj tih dana, čestitao Materice i Oce i poželio svima mnogo milosti i blagoslova. /Zv./



Sprječavanje potonuća katedrale sv. Terezije u Subotici

U tijeku su daljnja ispitivanja za pronalaženje rješenja protiv potonuća katedrale, uz potporu Vlade Mađarske.

Ispitivanje koje financira Vlada Mađarske sa 79 milijuna forinti, vrši se radi zaustavljanja potonuća katedrale sv. Terezije u Subotici – potvrdio je **Tamás Sanda** u

Budimpešti. Parlamentarni državni tajnik Ministarstva za inovacije i tehnologiju rekao je da se očekuje da stručnjaci u roku od tri mjeseca završe ispitivanja i pripreme tehnički prijedlog za kompletnu rekonstrukciju. Katedrala izgrađena u kasnom baroknom stilu u drugoj polovici 18. stoljeća na močvarnom području, neprestano tone, a njeni tornjevi se udaljavaju jedan od drugog. „Posljednjih godina stručnjaci su pokušali na više načina učvrstiti zemlju i zaustaviti naginjanje tornjeva, ali do sada bez uspjeha“, objasnio je državni tajnik.

On se nada da će se nakon tih ispitivanja pronaći tehnologija 21. stoljeća za saniranje tog objekta. /RTVPannon/

Prilog jednoj cyberteologiji

„Više puta i na više načina Bog nekoć govoraše ocima po prorocima; konačno, u ove dane, progovori nama u Sinu“. (Heb 1,1-2)

Ovo su prve riječi poslanice Hebrejima. Govore nam o različitim medijima božanske objave. Bog je koristio različite putove i sredstva kako bi se približio čovjeku. Međutim, pisac poslanice Hebrejima ističe kako je najizvršniji medij božanske objave – tijelo: utjelovljenje *Logosa* – druge božanske osobe. U ovom izlaganju dotaknuo bih se upravo te stvarnosti tjelesnosti kao najeminentnijeg sredstva komunikacije te, u isto vrijeme, problematike virtualnosti koja stavlja naglasak na bestjelesnost – odsustvu tijela u komunikaciji.

Temeljno polazište kršćanske vjere jest činjenica utjelovljenja – „I Riječ je tijelom postala i nastanila se među nama“ (Iv 1,14). Ta vječna Riječ – *Logos*, otjelovio se, uprostorio se, uvremenio se kao konkretan čovjek. Komunikacija između Boga i čovjeka događa se po i u tijelu. Međutim, prateći razvoj kristološke dogme, uviđamo da je upravo ta istina bila od samog početka ugrožena, napose kada se susrela s grčkom filozofskom mišlju. Prva krivovjerja u kršćanstvu ticala su se Kristove tjelesnosti. Tijelo je princip propadljivoga, prema tome nedostojno utjelovljenja i otkupljenja (gnosticism, doketizam, maniheizam...). Druga božanska osoba imala je samo prividno – modernim rječnikom – virtualno tijelo. Prvi sabori Crkve morali su se braniti od virtualizacije *Logosa*, naučavajući inkarnaciju *Logosa* (ovdje riječ *Logos* možemo proširiti u njegovo značenje – kao smisao, istina... bez utjelovljenja, istina i smisao bi bili tek apstraktni, virtualni pojmovi).

Danas svjedočimo o jednoj suvremenoj gnozi koja ima iste korijene kao na početku kršćanstva. Tijelo i tjelesnost su prepreka, ograničenje u eri virtualnih medija. Poznat nam je primjer kultne filmske trilogije „Matrix“ iz 1999., koja čovjeka budućnosti vidi tek kao zarobljenika, informaciju u umjetno stvorenoj stvarnosti – virtualnom svijetu (dok mu je u „stvarnoj stvarnosti“ tijelo zarobljeno u stroju). Niz je drugih filmova znanstvene fantastike koji temu grade na oslobađanju uma od fizičkoga tijela i njegovoj implantaciji u virtualni svijet.

Zanimljivo je promatrati odnos ovisnika o internetu prema svom tijelu – oni ga uglavnom zanemaruju, ne bave se fizičkim aktivnostima, ne paze na odijevanje i čistoću, ne mare za urednu i zdravu prehranu. Poput gnostičke askeze kojoj je cilj mučiti i odbaciti tjelesno.



„Naš pravi život je onaj u računalu“ – jasno iznosi agent Smith, lik iz spomenutog filma „Matrix“.

Pojam ‘virtualno’ ima više značenja. Osim tehničkog značenja u području informatičke tehnologije, postoji i filozofsko značenje te riječi. „U filozofskom smislu taj pojam označava nešto što postoji potencijalno, a nije se još realiziralo, tj. aktualiziralo. Laički rečeno, virtualno je nešto suprotno od realnog.“ (Predrag Haramija, Donosi li Internet novo poimanje čovjeka?, u: *Obnovljeni život*, 64 (2009)).

Za promicatelje digitalne kulture um je ono najvažnije, subjektivno je važnije od objektivnog, predodžba od zbiljnosti, fenomen od bitka. Ovo je na tragu tradicionalne kartezijanske podjele na um kao misaoni sadržaj i tijelo kao stroj-okvir. Premda internetom povezan sa svijetom i ljudima, čovjek je sve odvojeniji od drugih ljudi (ne dodiruje se tijelom). U virtualnom prostoru čovjek je ponajprije um. Na bestjelesan način prenosimo naše ideje, osjećaje i misli. Uvjet virtualnosti je bestjelesna interakcija.

Riječi koje koristimo u svakodnevnoj uporabi često puta su daleko od njihova izvorna značenja. Konkretni primjer je riječ komunikacija/komunicirati. Mladima na spomen te riječi najčešće dođe na pamet korištenje mobilnog telefona ili druženje preko društvenih mreža. Malo tko zadire u korijen spomenute riječi koja dolazi od lat. *communio* – zajednica. Komunikacija je zapravo uvođenje u zajedništvo. U latinskoj liturgiji dio mise u kojem se vjernicima dijeli sveta pričest naziva se *communio*. Bog se komunicira čovjeku. Po pričesti čovjek ostvaruje svoju komunikativnu dimenziju. Simptomatično je, dakle, što se na spomen riječi „komunikacija“ daje ukaz ne na tjelesno već na virtualno. Komunikacija je, kako rekospo-



– uvođenje u zajedništvo – a tu se zahtijeva tjelesnost. A paradoksalno, u ovoj našoj eri komunikacija nikada nije bilo više osamljenosti (a razlog je bestjelesnost).

Kada bismo išli još dalje, a to je već druga problematika, pitanje recimo pornografije – najveći broj klikova na internetu je za pornografijom – ulaskom u virtualni svijet čovjek žudi za tjelesnošću, ali mu ta stvarnost stalno izmiče. Zato je sv. Ivan Pavao II. ustvrdio da problem pornografije nije u tome što pokazuje previše, nego što pokazuje premalo.

Već spomenuta ivanovska paradigma – *et verbum caro factum est* – *Riječ je tijelom postala* – suvremeni digitalizirani čovjek obrće – i tijelo postaje riječ – tijelo postaje informacija. Čovjek se *dezinkarnira* – *odtjelesnjuje* se da bi ušao u prostor virtualnosti, odnosno simulacije.

Krist je utjelovljenjem ušao u konkretni prostor, u konkretno vrijeme, u konkretni narod. Ulaskom u virtualni svijet čovjek ulazi u cyberspace, nešto što ne možemo definirati kao prostor. Također, kada je čovjek online, on nije u konkretnom vremenu, već u jednom sasvim drugačije shvaćenom vremenu. Kad je čovjek *offline*, vraća se u svoje tijelo i ako je ovisnik o virtualnomu, njegovo tijelo mu u *offline* vremenu predstavlja kaznu, zatvor.

Naposljetku, u virtualnoj stvarnosti čovjek je samo *avatar* – odnosno znak koji predočuje osobu koja razgovara s korisnikom računala. Govorimo o čovjeku koji je depersonaliziran – jer dob, spol, nacija i dr. su tek buka koja ometa tijek čistih informacija. Tako Levinson, teoretičar medija i komunikacije jasno uočava implikacije računalne tehnologije i interneta na poimanje čovjeka i posebice na fenomen bestjelesnosti i odbacivanja

osobnog identiteta u kiberprostoru. Da bi naglasio dojam bestjelesnosti, ljude nazočne u tom prostoru naziva „online anđeli“.

Kakve su implikacije ovakvih postavki na religiozno područje? U teologiji se susrećemo s novim pojmom, *cyberteologija*. Cyberteologija promatra vjeru i duhovnost u virtualnom prostoru te osobito želi vidjeti kako se sveto predstavlja i doživljava unutar tog konteksta. Javljaju se, također, pitanja o odnosu čovjeka prema Bogu, o doživljaju transcendentnog unutar tih tehnologija, i to polazeći od iskustva vjere. Suvremeno doba poziva na promišljanje virtualnih prostora kroz teološku prizmu, ali jednako tako i promišljanje teologije kroz prizmu logike weba.

Neke poteškoće koje se javljaju su recimo to što *cyberspace* kao virtualna stvarnost može postati problem ako postane nadomjestak za stvarnu sakramentalnu Kristovu prisutnost i za stvarnu interakciju s ostalim vjernicima. Na internetu ne postoje sakramenti, a vjerska iskustva koja su ondje moguća zahvaljujući milosti Božjoj, nisu dostatna ukoliko su odijeljena od stvarne interakcije s ostalim vjernicima.

Još jedna poteškoća ogleda se u tome što je virtualni prostor kraljevstvo provizornosti: jedan *web-site* danas jest, a sutra može posve nestati. Uz to, internet je kraljevstvo umnoženosti: količinu podataka koji se susreću na internetu, nije više moguće ljudski obraditi. Postoji prava hipertrofija informacija. Dotičemo se pilatovskog pitanja istinitosti – *Quid est veritas?*

Susrećemo pojmove kao što su „online religija“. Dakle, online religija se živi na forumima, chatovima, blogovima... Na temelju ovoga neki ukazuju na potrebno razlikovanje između „online religije“ i „religije online“.

Papa Benedikt XVI. ukazuje na neke granice karakteristične za digitalnu komunikaciju, a to su: jednosmjernost interakcije, težnja da se drugima prenesu samo neki dijelovi vlastitog duhovnog svijeta. Uvijek je važno podsjećati, piše Benedikt, da virtualni kontakt ne može i ne smije zamijeniti izravni ljudski kontakt sa osobama na svim razinama našega života. (Benedikt; <http://www.ika.hr/index.php?prikaz=vijest&ID=129065>).

Na koncu ovoga izlaganja postavljam pitanje o kojima će se u budućnosti sigurno još temeljitije promišljati: je li moguća religioznost preko virtualnih medija? Te može li se na internetu iskusiti onaj drugi i onaj posve Drugi? Ukoliko ne dotičemo čovjeka u njegovoj tjelesnosti, u njegovoj cjelovitosti, možemo li se zadovoljiti samo fragmentima? Kako spojiti načelo inkarnacije i virtualni svijet medija?

Objavljeno apostolsko pismo pape Franje o božićnim jaslicama

Papa Franjo napisao je apostolsko pismo o značenju i važnosti božićnih jaslica koje je potpisao prilikom posjeta Franjevačkom svetištu u talijanskom gradu Grecciu na Prvu nedjelju došašća 1. prosinca, objavio je Vatican News. Pod nazivom „Admirabile signum“, odnosno „Čudesan znak“, papa Franjo je predao svoje pismo u Grecciu, mjestu gdje je sv. Franjo Asiški izradio prve jaslce 1223. kako bi istaknuo važnost Isusova rođenja.

Naviještajte evanđelje ako je potrebno i riječima – ponovio je Papa riječi svetoga Franje pred skupinom obitelji, djece, redovnica i redovnika franjevacate napomenuo – Ne radi se o prozelitizmu, o uvjeravanju najslabijih i grešnika, nego o svjedočenju. Bog nas je stvorio od zemlje, kao što kaže Knjiga postanka, učinio nas je zemljom i mi smo zemlja. Zaljubio se u našu zemlju. Siromaštvo i poniznost svjedočanstvo su Isusove ljubavi.

Jaslce koje je sveti Franjo Asiški prvi put postavio upravo u tom malom prostoru kao imitaciju Betlehemske špilje, same govore. Tu nije potrebno mnoštvo riječi, jer sam prizor izražava mudrost koja nam je potrebna kako bismo shvatili ono bitno – rekao je Sveti Otac i primijetio – Potrebni su nam trenuci tišine i molitve kako bismo zaustavili buku misli i djela koja odražavaju užurbani život. Tišina služi da bismo kontemplirali ljepotu lica djeteta Isusa koji je rođen u siromaštvu štale, a molitva kako bismo izrazili zahvalnost punu divljenja zbog tog dara ljubavi koji nam se daje. Naime, u jednostavnom i divnom znaku jaslca koji je pučka pobožnost prihvaćala i prenosila iz generacije u generaciju, očituje se veliko otajstvo kršćanske vjere.

Bog nas toliko voli da želi podijeliti s nama naš ljudski život – rekao je papa Franjo i dodao – Nikada nas ne ostavlja same; prati nas svojom skrivenom prisutnošću, ali ne i nevidljivom. U svakoj radosnoj i žalosnoj situaciji, On je Emanuel, s nama Bog. Samo kontemplirajući Božje rođenje koje je prihvatio da bi postao Dijete usred siromaštva i ljudske malenosti, kao što su učinili betlehemske pastiri, osjetit ćemo kako nam se srce ispunja radošću.

Tada će naše srce biti puno radosti koju ćemo moći nositi tamo gdje je žalost; bit će puno nade koju treba podijeliti s onima koji su je izgubili. Poistovjetimo se s Marijom koja je svoga Sina položila u jaslce, jer u kući nije bilo mjesta. S njom i sa svetim Josipom, njezinim zaručnikom, gledajmo dijete Isusa. Njegov osmijeh u noći neka rasprši ravnodušnost i otvori radosti srca onih koji se osjećaju voljenima od Oca koji je na nebu – zaključio je Papa.

Admirabile signum

U pismu Admirabile signum Papa navodi da se njegov naziv odnosi na divan znak božićnih jaslca. „Prikaz Isusova rođenja je u sebi jednostavan i radostan navještaj otajstva utjelovljenja Božjega Sina“, piše Papa koji je usporedio prikaz Isusova rođenja sa živim evanđeljem. Razmatranje povijesti Isusova Rođenja je poput čovjekova polaska na duhovno putovanje „privučen poniznošću Boga koji je postao čovjekom kako bi se susreo sa svakim muškarcem i ženom“.

Papa je naglasio kako se nada da će ovo pismo biti poticaj da se u obiteljima, ali i na radnim mjestima, školama, bolnicama, zatvorima i gradskim trgovinama očuva tradicija postavljanja jaslca. Čak i ako se ta tradicija izgubila, „uvijek se može iznova otkriti i oživjeti“, istaknuo je.

U pismu se papa Franjo prisjeća i samog porijekla jaslca kako je preneseno u evanđeljima. Prikaz Isusova rođenja „poziv je na promišljanje o brojnim otajstvima o Isusovom životu i približava ih našim osobnim životima“, napisao je. Jaslce pripovijedaju o Božjoj ljubavi, ljubavi Boga koji je postao djetetom da nam poruči koliko je bliz svakom ljudskom biću, u kojem god da se stanju nalazilo, ističe Papa.

Također se vratio i na prikaz prvih jaslca, kada je sv. Franjo u Grecciu „oživio“ prizore iz Betlehema. Naglasio je kako ta jednostavna evangelizacija sv. Franje i danas nudi „jednostavan, ali i autentičan način prikazivanja ljepote naše vjere“.

Jaslce su opipljivi način kako možemo doživjeti nježnu Božju ljubav – tada možemo i sami vidjeti u kakvom se siromaštvu rodio Sin Božji. Prisutnost siromašnih i poniznih podsjećaj je da je „Bog postao čovjekom radi onih koji najviše osjećaju potrebu Njegove ljubavi i koji Ga mole da im bude blizak“. Isus u jaslama na krotak, no istovremeno moćan način svjedoči o potrebi da se dijeljenjem sa siromasima preobrazi svijet u kojemu nitko nije isključen ni marginaliziran.

Papa Franjo u pismu razmatra o svakom elementu koji čini prikaz jaslca. Čak i oni koji naizgled nemaju veze s izvješćima iz evanđelja, poput pekara, glazbenika, žena koje nose vodu ili djece koja se igraju „progovaraju o svakodnevnoj svetosti, o radosti u izvršavanju običnih stvari na nevjerojatan način“, zaključio je.

Konačno, božićne su jaslce podsjetnik na „naše dužnosti da dijelimo ovo iskustvo s našom djecom i unucima“, naglasio je papa Franjo, podsjećajući da je bit jaslca ta da nam osobno progovaraju, a ne u tome kako su one posložene. „U svakoj fazi našega života one nas uče kako razmatrati o Isusu, kako iskustiti Božju ljubav za nas, kako osjećati i vjerovati da je Bog s nama i da smo mi s Njim“, zaključuje papa Franjo.

Dar Pokrajinske vlade

Prije promjene državnog uređenja, gimnaziju i sjemenište „Paulinum“ pomagali su dobročinitelji u domovini ili iz inozemstva. Bez njihove pomoći u najteže vrijeme ne bi mogla opstati i normalno funkcionirati ni gimnazija ni sjemenište. Uoči nastupajućih blagdana, dobili smo značajnu humanitarnu pomoć od Pokrajinske vlade,



posredstvom subotičke Lokalne samouprave i uz prijevoz tvrtke „Masterplast“. Božićno-novogodišnji dar sastoji se od prehrambenih namirnica, higijenskih artikala, pokrivača i zimskih cipela „Gepard“. Prema kršćanskoj uzrečici, neka dragi Bog uzvрати darovateljima!

Na izložbi „Sjećanje“ (Erinnerung)

Nakon II. svjetskog rata mnogo toga se promijenilo. Nastale su nove granice, nova državna uređenja, preseljavanje naroda i nove države. Vojvodinu je pogodila velika seoba starog stanovništva i dolazak drugih naroda. Najviše su pogođeni vojvodanski Nijemci koji su pobjegli, odvedeni ili pak ubijeni. Stanovnici Bačkog Brestovca doseljeni su tijekom vladavine carice Marije Terezije (1740. – 1780.). Oni koji su ostali poslije rata i poratnih godina, priredili su izložbu o njihovoj nekadašnjem životu i radu. Izložbu pod nazivom „Sjećanje“ organizirala je profesorica u miru, Erna Offenbaeher Vizin, skupa s njemačkom udrugom „Maria Theresiapolis“. Na izložbi smo vidjeli slike, fotografije, relikvije i razne predmete vezane uz život bačkih Nijemaca. Na otvorenju izložbe govorila je i naša profesorica, a zbor „Edelweiss“ je pjevao nekadašnje njemačke pjesme.

Bivši „Paulinac“ postao kanonikom St. Gallenske biskupije

Prečasni Marku Marjan, župnik Murga (Švicarska), postao je članom St. Gallenskog kaptola. Marku je rođen na Kosovu, maturirao je u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji „Paulinum“. Bogosloviju je završio u Sarajevu, a diplomirao i magistrirao je u Beču. Nakon svećeničkog ređenja bio je dušobrižnik u Skopsko-prizrenskoj biskupiji, a zatim je dobio premještaj u Beč. Bio je voditelj

Albanske misije i pomoćni dušobrižnik župe Marije Pomoćnice kršćana u Beču. Iz Beča je dobio premještaj u Švicarsku gdje je službovao u nekoliko župa, a prije godinu dana postao je dekanom i župnikom Murga. Prošloga mjeseca izabran je za člana kaptola i postao kanonikom. Imenovanje preč. Markua je iznenađenje, jer je on prvi u povijesti biskupije koji nije rođeni Švicarac, a dobio je to visoko imenovanje.

Nikolinjska večer

Prema tradiciji, ne samo u Paulinumu, nego i u ostalim kršćanskim institucijama u svijetu, uoči spomendana sv. Nikole, održana je Nikolinjska večer. Kulturno-zabavni program otvoren je pjesmom i uvodnim rektorovim govorom. Večer je bila ispunjena raznim točkama, kako glazbenim, tako i recitacijama, govorima, glumom, oponašanjem



i kvizom. Nakon zabavnog programa došao je sv. Nikola, kojeg u našoj školi uvijek predstavlja jedan maturant. Sveti Nikola najprije je govorio i dao upute učenicima, a potom je svakog od nas darivao skromnim darom.

Adventske večeri

Posljednjih godina sve više čujemo i u raznim novinama čitamo o adventskim večerima, odnosno o paljenju adventskih svijeća. Ponos Paulinaca tradicija je adventskih večeri. Svaku večer s bogatim programom uvijek vodi svećenik gost, koji nas priprema za što bolje i duhovno doživljeno očekivanje rođendana Isusa Krista – Božić. Ove godine propovjednici su nam bili vlč. Dragan Muharem, župnik iz Male Bosne, mr. Szilárd Balcsák, župnik Male crkve i art. mr. Csaba Paskó, kelebijški župnik. Prema običaju, posljednju adventsku večer drži naš biskup Ivan, koji prije blagoslova poželi kako nama, tako i našim roditeljima, župnicima i cijeloj župnoj zajednici, sretan Božić i novu godinu.

Čitateljima stranice
„Paulinum“
želimo čestit Božić i
blagoslovljenu
novu godinu!



Adventska duhovna obnova za kršćanske žene

Večer uoči druge adventske nedjelje, 7. prosinca, organizirana je adventska duhovna obnova za kršćanske žene. Na inicijativu i poziv s. Anete Raič, okupila se skupina od desetak kršćanskih žena, sa željom da se i na taj način duhovno obogate i što je moguće kvalitetnije pripreve za duhovnu proslavu Rođenja Gospodinova.

Aktivno sudjelujući u programu duhovne obnove, kršćanske žene razmišljale su na temu: *Budnost*. U prvom dijelu duhovne obnove, govorilo se o adventu tijekom povijesti, od prvih oblika slavljenja do današnjega oblika, a drugi dio duhovne obnove usmjerio se na govor o budnosti, kao jednoj od glavnih oznaka adventskog vremena. /Ivica Zrno/

Adventski vijenac i početak adventa 2019.

Kao i prethodnih deset godina, u župi sv. Dimitrija, đakona i mučenika u Srijemskoj Mitrovici, večer uoči prve adventske nedjelje, 30. studenoga, u dvorištu crkve napravljen je veliki adventski vijenac.

Adventski vijenac, sada već tradicionalno, prave mladi župljani, koji na taj način daju doprinos vremenu iščekivanja Kristova rođenja. Također, u večernjim satima, upriličena je večer molitveno-duhovnog karaktera, čiji je smisao da molitvama i razmatranjima pripravlja sudionike na dane koji su ispred njih. Molitveni dio pripreve započeo je večernjom sv. misom, a nastavljen je molitveno-meditativnim bdijenjem koje obuhvaća paljenje adventske svijeće, dublje razmatranje adventa i njegova značenja te adventski vijenac i njegovu simboliku. /Ivica Zrno i Suzana Darabašić/

Beočin: Proslava sv. Barbare

Svečanim euharistijskim slavljem koje je 4. prosinca predslavio msgr. Ivan Ćurić, pomoćni biskup đakovačko-osječki, proslavljen je crkveni god u župi sv. Barbare u Beočinu.

Uz msgr. Ivana Ćurića, slavlju se pridružilo desetak svećenika, kao i veliki broj vjernika beočinske župe, što je istinsko svjedočanstvo da zajednica živi i djeluje jedino ako je aktivna i kada svaki član zajednice „učini svoj dio“. Liturgijsko pjevanje animirao je župni zbor župe Beočin. Proslavi nebeske zaštitnice, sv. Barbare, nazočili su dr. sc. Stjepan Glas, opunomoćeni ministar u Veleposlanstvu Republike Hrvatske, Darko Baštovanović, međunarodni tajnik Hrvatskog nacionalnog vijeća, Mitar Milinković, predsjednik Općine Beočin i jerej Steva Kovačev, paroh u Neštinu. /Ivica Zrno/

Adventska duhovna obnova za svećenike Srijemske biskupije

U prostorijama župe Presvetoga Srca Isusova u Šidu, 3. prosinca organizirana je adventska duhovna obnova za svećenike Srijemske biskupije.

Na poziv vlč. Berislava Petrovića, povjerenika za trajnu formaciju svećenika Srijemske biskupije, adventsku duhovnu obnovu predvodio je doc. dr. sc. Zdenko Ilić, profesor kanonskog prava na KBF-u u Đakovu. U prvom dijelu razmatranja predvoditelj je govorio o čovjeku koji je tražitelj Boga. U drugom dijelu, predvoditelj pozvao na razmišljanje iz „drugog kuta“. Kao što čovjek traži Boga, tako i Bog traži čovjeka. „Traganje i život s Bogom su dinamični i kompleksni. Veliki je niz primjera kako Bog dolazi do čovjeka ili mu pristupa, istodobno ga pozivajući na zajedništvo s njime“, poručio je voditelj okupljenim svećenicima.

Duhovni dio programa završen je prigodom za sakrament pomirenja te euharistijskim klanjanjem. Adventska duhovna obnova završena je bratskim stolom te razmjenom pastoralnih iskustava i razmišljanja. /Ivica Zrno/

Srijemska Mitrovica: Sveti Nikola darivao malene

Spomendan sv. Nikole biskupa svečano je proslavljen 6. prosinca u župi sv. Dimitrija, đakona i mučenika.

Proslava je započela svetom misom zornicom. U večernjim satima organizirana je u Hrvatskom domu svečanost u čast sv. Nikole biskupa, na kojoj se okupilo stotinjak djece u pratnji svojih roditelja. Program je bio protkan životopisom sv. Nikole, biskupa, zatim dječjim recitacijama i pjesmama te prigodnim igrokazom pod nazivom „Uspavani sveti Nikola“. Već je ustaljena tradicija da je proslava zajednička suradnja rimokatoličke župe sv. Dimitrija te nastave hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture, koja se obavlja u svim srijemskomitrovačkim školama. Treba istaknuti i pohvaliti da ta tradicija traje već cijelo desetljeće, od 2009. godine. Večer je protekla u lijepom ozračju, za što su zaslužna školska djeca, na čelu sa svojim učiteljem nastave hrvatskog jezika Dariom Španovićem te djeca i mladi župe sv. Dimitrija koji su pripremili igrokaz, predvođeni vlč. Ivicom Zrnom, kao i vjeroučiteljicama, Željkom Klavžar i s. Anetom Raič. Hrvatsko nacionalno vijeće financijskim sredstvima dijelom je potpomoglo kupnju darova. /Ivica Zrno/



„Admirabile signum“ – apostolsko pismo Svetoga Oca Franje o značenju i vrijednosti jaslca

Čudesan znak jaslca, tako drag kršćanskom puku, oduvijek pobuđuje divljenje i čuđenje. Prikaz Isusova rođenja po sebi je jednostavan i radostan navještaj otajstva utjelovljenja Božjega Sina.

„Jaslce su poput živog evanđelja koje izobilno teče sa stranica Svetoga pisma. Dok promatramo prizor Isusova rođenja, pozvani smo poduzeti hod u duhu privučeni poniznošću Boga koji je postao čovjekom da bi se susreo sa svakim muškarcem i ženom. I otkrivamo da nas On toliko ljubi da je postao jedno s nama, da bismo i mi mogli postati jedno s Njim.

Ovim pismom želim podržati lijepu obiteljsku tradiciju pripremanja jaslca u danima prije Božića, ali i običaj njihova postavljanja na radnome mjestu, u školama, bolnicama, zatvorima, na gradskim trgovima... Tu uvijek dolazi do izražaja velika maštovitost i kreativnost u korištenju različitih materijala za stvaranje malih remek-djela ljepote. To se uči još od malih nogu kad majka i otac, zajedno s bakama i djedovima, prenose tu radosnu tradiciju koja sadrži u sebi bogatstvo pučke pobožnosti. Nadam se da taj običaj neće nikada nestati i da će se, tamo gdje je napušten, ponovno otkriti i oživjeti. (...)

Posvuda i u svakom obliku, jaslce govore o Božjoj ljubavi, ljubavi Boga koji je postao djetetom da nam poruči koliko je bliz svakom ljudskom biću, u kojem god da se stanju nalazilo.

Draga braćo i sestre, jaslce su dio lijepog i zahtjevnog procesa prenošenja vjere. Počevši od djetinjstva, a zatim u svakoj životnoj dobi, one nas uče kontemplirati Isusa, oćutjeti Božju ljubav prema nama, osjetiti i vjerovati da je Bog s nama, a mi s Njim, svi kao djeca i braća zahvaljujući tom Djetetu Sinu Božjem i Djevici Mariji. I osjetiti da se u tome krije sreća. U školi svetog Franje otvorimo srce toj jednostavnoj milosti, pustimo da to čuđenje iznjedri poniznu molitvu: naše 'hvala' Bogu koji je želio s nama podijeliti sve kako nas nikada ne bi ostavio same.“ /IKA/

U Keniji ubijeno najmanje devet kršćana jer su odbili izgovoriti „muslimansko vjerovanje“

Organizacija International Christian Concern (ICC) izvijestila je da su islamski ekstremisti 6. prosinca ubili najmanje devet kršćana koji su odbili



recitirati muslimansku molitvu Šehadet, kojom svaki musliman ispovijeda svoju pripadnost islamu.

ICC također je potvrdio da se slični zločini u Sjevernoj Keniji događaju godinama, a najčešće ih rade pripadnici radikalne skupine Al-Shabaab.

Dana 6. prosinca, islamski ekstremisti napali su 11 kršćana, koji su bili na putu iz Nairobija prema Manderi, i ubili ih u Kotulu koji se nalazi na sjeveroistoku Kenije. „Oni su odvojeni od muslimanskih suputnika i ubijeni su jer su odbili recitirati Šehadet“ stoji u izvješću ICC-a. Nathan Johnson, direktor ICC-a za Afriku, izjavio je: „Nadamo se da će vlada pokrenuti učinkovitu akciju da bi zaustavila besmisleno ubijanje tolikog broja kršćana u Keniji od strane islamskih ekstremista.“ /Bitno.net/

Katolički svećenici pridržavaju se Papina savjeta: imaju najkraće propovijedi

Novo istraživanje Pew centra pokazuje da se brojni katolički svećenici pridržavaju Papine preporuke da bi propovijedi trebale trajati najviše deset minuta, donosi CNA.

Istraživanje je obuhvatilo gotovo 50 tisuća propovijedi u nekoliko kršćanskih denominacija u SAD-u, a provedeno je tijekom travnja i svibnja.

Istraživanje je pokazalo da prosječna propovijed traje oko 37 minuta, dok propovijedi katoličkih svećenika u prosjeku traju 14 minuta. Najduže traju propovijedi crnačkih protestanata (54 minuta). U evangeličkim crkvama traju oko 39 minuta, a u ostalim protestantskim zajednicama oko 25 minuta. Pew centar istraživanje je proveo u 6431 različite crkvene zajednice. Istraživanje je pokazalo da se u 98 posto katoličkih propovijedi rabi riječ *Bog* i *Isus*. U katoličkim propovijedima se, za razliku od ostalih, vrlo često koriste i riječi: *homilija*, *biskupija*, *euharistija* i *župljani*. U crnačkim protestantskim propovijedima najčešće se može čuti riječ *aleluja*.

„Dragi svećenici, đakoni, biskupi, propovijed se priprema molitvom, proučavanjem riječi Božje i izradom jasnog i kratkog sažetka i ne smije biti duža od 10 minuta“, upozorio je papa Franjo u veljači prošle godine. /Bitno.net/

ROĐENJE GOSPODINOVO

Svetkovina

ČITANJA:

Danja misa: Iz 52,7-10; Ps 98,1-6; Heb 1,1-6; Iv 1,1-18

Teško je naći riječi kojima bi opisali slavljenje Božića. Isti događaj svi slavimo različito. Na jedan način slavili su ga Marija i Josip, na drugi način slavi ga Crkva, a na treći način slavi ga svijet. Kako pravilno slaviti Božić? Pravilno je slaviti ga s Isusom. On je taj koji daje smisao ovom danu, ovom slavlju, a prije svega ovom događaju! Stoga, slaviti Božić najprije znači slaviti događaj koji je promijenio tijek ljudske povijesti. Kristovim rođenjem Bog postaje toliko blizak čovjeku da ga možemo pomilovati, poljubiti, pa čak i odgajati. Zato je Božić svetkovina ljubavi između Boga i čovjeka. Ljubavi koja nikada neće prestati i ljubavi koja će čovjeka spasiti. Imajmo to na umu kada budemo ukrašavali svoje domove i crkve.

Nedjelja, 29. prosinca 2019.**SVETA OBITELJ ISUSA, MARIJE I JOSIPA**

Blagdan

ČITANJA:

Sir 3,2-6.12-14; Ps 128,1-5; Kol 3,12-21; Mt 2,13-15.19-23

Promotrimo realno Isusovu obitelj. Što je to kod njih bilo sveto? Izvana nisu bili ništa posebno... Josip je bio tesar, a Marija domaćica. Bili su bjegunci od „zakona“ jer je njihov maleni sinčić bio prokazan kao budući kralj Izraela. Ne znamo jesu li bili dobri susjedi, jesu li pomagali potrebite, ne znamo ništa o njihovu zajedničkom životu. Znamo jedino da su bili poslušni Božjoj Riječi. To je upravo smisao svetosti. Biti spreman Boga staviti ispred vlastitog života. I kao takvi itekako nam danas svjedoče, osobito u vremenu kada obiteljski odnosi vise o koncu, kada se brakovi raspadaju, kada nam djecu odgaja internet. Nije to tako u svakoj obitelji, ali svim nam dobro dođe zapitati se malo koliko je Božja Riječ zastupljena u našim obiteljima.

2. NEDJELJA BOŽIĆA

Svetkovina

ČITANJA:

Sir 24,1-4.8-12; Ef 1,3-6. 15-18 ; Iv 1,1-18

Riječi... Koliko ih samo dnevno izgovaramo. U hrvatskom jeziku imamo deset vrsta riječi. I doista je nevjerovatno koliko snagu sadrži jedna riječ. Možemo izgovoriti stotinu riječi, a da ništa ne kažemo, a možemo izgovoriti samo jednu i uništiti nečiji život. I Bog je uputio čovjeku jednu Riječ. I ta Riječ postala je čovjeku svjetlo koje je rasvijetlilo smisao života. Ta Riječ i danas nam govori. I danas mijenja naše živote i daje smisao našem postojanju. Poslušajmo ju!

KRŠTENJE GOSPODINOVO

Svetkovina

ČITANJA:

Iz 42,1-4; Dj 10,34-38 ; Mt 3,13-17

Slavimo ove nedjelje posebno krštenje. Slavimo dan kada se naš Spasitelj krstio na rijeci Jordanu. Bio je čudesan događaj. Ivan ga je odmah prepoznao. Spoznao je da pred njim stoji Onaj! Mora da je osjetio slabost u nogama. Kako bi se mi osjećali u takvoj situaciji? Što više, nakon krštenja, otvaraju se nebesa i Otac progovara svima! Nedugo nakon toga, Ivan iz tamnice šalje svoje učenike k Isusu s pitanjem: *Jesi li ti onaj koji ima doći ili drugoga da čekamo?* (Mt 11,3).

Svjedočanstvo je to da lako zaboravljamo što je sve Gospodin za nas učinio i da posumnjamo u vrijednost i dostojanstvo koje smo primili sakramentom krštenja.

2. NEDJELJA KROZ GODINU

Svetkovina

ČITANJA:

Iz 49, 3. 5-6; 1 Kor 1,1-3; Iv 1, 29-34

Ove nedjelje evanđelist Ivan nam donosi odlomak u kojem Ivan Krstitelj svjedoči o tome da je Isus Krist Sin Božji. Njegovo svjedočanstvo temelji se na viđenju i na riječi koje mi je Bog uputio. *Ja samo to vidio i svjedočim...* Ovaj odlomak potaknuo me promisliti o svjedočanstvu. Svjedočanstvo je važan element vjere. Ona se drukčije i ne može izraziti. Svjedočiti vjeru možemo riječima ili djelima. Smijemo li u vremenu u kojem živimo takvo što izgovoriti? Sramim li se? Mogu li doista s punom sigurnošću, na temelju vlastitoga iskustva, posvjedočiti da je Isus Krist Sin Božji?

3. NEDJELJA KROZ GODINU

Svetkovina

ČITANJA:

Iz 8,23b-9,3; 1 Kor 1,10-13; Mt 4, 12-23

Ono što je meni zapalo za oko u ovonedjeljnom evanđelju jest to da Isus odlazi iz „pobožne“ Judeje, područja gdje je bila „creme de la creme“ vjere i odlazi u pogansku Galileju odakle poziva svoje prve učenike. Koliko li nelogičnosti možemo vidjeti u ovom evanđelju. Bi li Isus mene danas pozvao da budem njegov učenik? Bi li došao u Vatikan tražiti svoje učenike ili bi i danas išao rubnim dijelovima svijeta, onima koji su proglašeni nevjernima i poganima i ondje najprije navijestio Radosnu vijest? Upravo to je i naše poslanje! Mi vjernici oni smo koji trebamo ići nepoželjnim, jer oni su gladni radosti, oni su blaženi...

Služba riječi u misi, VI. dio

Ostaje li sve samo na riječima?



Riječ nije samo zvuk emitiran u eter. Riječ zahtijeva obred, gestu, da ne ostane apstraktna. Riječ je uzela Tijelo i zato da bi se izbjegla „e(zo)teričnost“ riječi, potreban joj je okvir, odnosno *obred*. Općenito, posadašljenje Kristova otajstva doziva se u pamet različitim liturgijskim gestama. Primjerice, nošenje evanđelistara u ophodu kod ulaza u crkvu; đakon, iza procesijskog križa, visoko uzdignuto nosi svečano urešenu knjigu Božje riječi. Evanđelistaru se odaje posebna počast u liturgiji – njega se kadi i ljubi! Usne predsjedatelja, osim oltara, još jedino dodiruju evanđelistar.

Prije bogoslužja sveta knjiga mora biti zatvorena, kao što ni poslije bogoslužja ne ostaje otvorena. Zar to nije predivna aluzija na Knjigu otkrivenja: „Kad Jaganjac otvori sedmi pečat, nasta muk na nebu...“ (Otk 8,1). Nošenje i otvaranje knjige pripravlja za čitanje, navještaj, uklanjanje zatvorenost, tajanstvenost. Bog progovara!

Da ne bude tek „sola scriptura“...

Svjećonoše stoje uz đakona (svećenika) koji nosi evanđelistar i prate ga – „Ja sam svjetlost svijeta!“ Mnoge su biskupije do kasnoga srednjega vijeka, neke i do danas, doslovce tumačile Otkrivenje: „...i vidjeh sedam zlatnih svijećnjaka, a posred svijećnjaka netko kao Sin Čovječji“ (Otk 1,12-13). Zato je uvedeno sedam, a poslije osam svjećonoša radi simetrije. Danas je većinom prisutno da dvojica svjećonoša prate evanđelistar.

Dolazi **kadioničar**. Otkrivenje je opet pri ruci za tumačenje: „I drugi jedan anđeo pristupi i sa zlatnom kadionicom stane na žrtvenik. I dano mu je mnogo kada...“ (Otk 8,3). Evo nam i božićnog vremena, a tamo nalazimo: „(Mudraci) uđu u kuću... otvore zatim svoje blago i prinesu mu darove: zlato, tamjan i smirnu“ (Mt 2,11). Tamjan je kraljevsko iskazivanje počasti.

Đakon prije evanđelja traži **blagoslov**. Slavitelj govori: „Gospodin ti bio u srcu i na usnama: da dostojno i prikladno navijestiš njegovu Blagu vijest: u ime Oca...“. Ako nema đakona, svećenik naklonjen pred oltarom tiho govori: „Svemoguću Bože, očisti mi srce i usne da mogu dostojno navijestiti tvoju svetu Blagu vijest“. Tekst vuče podrijetlo iz Izaijina viđenja poziva (usp. Iz 6,7).

Sada slijedi mali **ophod za evanđelje**. Đakon uzima evanđelistar koji je na oltaru i svečano ga podiže. Ispred

je kadionica, pored svijeće. Ovaj **mali ophod** tek je blijeda slika obreda u bizantskoj liturgiji, no ako se dostojanstveno uredi, ima svoju ljepotu i rječitost. Već sam *ophod*, hod prema mjestu navještanja, poručuje: Gospodin dolazi! Čitanje evanđelja jest dolazak, *Epiphania Domini* – Bogojavljenje. To naglašava posebice liturgijski usklik – Gospodin (je) s vama!

Cilj malog ophoda jest **ambon evanđelja**. Riječ *ambon* dolazi od grč. *anabaino* – popeti se, uzdići. Danas je postalo uobičajeno da navještaj svih čitanja i propovijed bude na istome mjestu. To je, naravno, praktično i prije svega razumno ako liturgiju riječi vrši samo jedan službenik.

Osobita počast je i **kadjenje** knjige. Liturgijski propisi doznaju da se evanđelistar kadi 3x3 (tri puta po tri zamaha), dakle kao i Presveto, križ te osobe u liturgiji. Može nas zbuniti različita praksa koju vidimo u našim crkvama (3x2 ili čak 3x1), no mi ovdje iznosimo aktualne i od Crkve naznačene liturgijske propise kojih se želimo pridržavati.

Važan element navještaja evanđelja jest **pjevanje** njegovih riječi. Veli sv. Augustin: „Cantare amantis est – Pjevati je vlastito onomu koji ljubi“. Kada se govori (čita), kao da čujemo priopćenje, obavijest. Ali ipak je ovdje nešto više. Gospodin govori! Pjevanje izdiže riječi na višu razinu. Veliki govornici, pa i propovjednici starine, prema običaju svoga vremena više su pjevali nego govorili (npr. papa Leon Veliki).

Ako se uvodne riječi evanđelja pjevaju i zatim svete riječi govore, kako se dopušta, osjeti se određeni stilski lom. Hvalevrijedno bilo bi evanđelje pjevati svake nedjelje ili barem u svečanijim prigodama. To je moguće i manje umješnim pjevačima jer postoje jednostavni napjevi.

U dimenziji ljubavi također je i **poljubac** evanđelju nakon njegova navještaja. Poljubac je zahvala za riječ. To nije oproštajni poljubac, nego cjelov Boga koji je prisutan u riječi i ostaje u svome narodu.

Naveli smo ukratko važne liturgijske geste vezane uz navještaj Božje riječi. Vrijeme u kojem držite ovaj broj *Zvonika* od osobite je važnosti za još žarče uzljublivanje Riječi koja je tijelom postala. Tijekom dana Božića kao jeka zvonit će nam riječi sv. Ivana – „u početku bijaše Riječ... i nastanila se među nama“. Božić iskreno slavi samo slušatelj i slavitelj Riječi. Čestit vam bio!



Markovo evanđelje

(III. dio)

Pisac prvog evanđelja u tri koraka opisao je svoju vjeru i vjeru onih koji su čitali njegovu knjigu (1,11; 9,8; 15,39). No tijekom povijesnog Isusa u Izraelu, taj odgovor – Sin Božji – bio je još u razvoju, tj. Otac po Nazarećaninu, korak po korak je otkrivao što je učinjeno po Mariji.

Poslije krštenja počinje razdoblje (3,14-8,26) u kojem se stalno pojavljuje pitanje: „Tko je ovaj Isus?“. Nazarećanin čini mnogo čuda, čak i u sinagogi u subotu. Ljudi, pa ni njegova obitelj, ne razumiju tko je on (Mk 3,20-22; 3,31-35). S jedne strane izaziva čuđenje, odobravanje naroda: „Svi te traže!“ (Mk 1,38). S druge strane: „Odakle to ovomu? Zar to nije onaj tesar, Sin Marijin...?“ (Mk 6,2) Veliki, Jahvi pripisani događaji zbivaju se pred njihovim očima – i to po čovjeku iz Nazareta. Glavni problem predstavlja identificiranje Isusa: „Tko je on?“

Identificiranje u židovskom društvu nije bilo radi onoga u našem vremenu. Policajac iz legitimacije ili činovnik iz nekog dokumenta želi upoznati neke podatke... U Izraelu je najvažnije bilo znati koga predstavlja čovjek, kakve moralne, vjerske vrednote. Po tome su odlučili smije li se uspostaviti odnos s njim ili ga treba odbiti kao stranca. Ako pak netko čini Jahvina djela, onda je ovaj problem daleko akutniji.

Zanimljivo je da ne postoji mogućnost nijekanja Božjeg prisustva u Isusu. Nečisti duhovi govore: „Znam tko si: Svetac Božji“ (Mk 1,24) ili „Ti si Sin Božji“ (3,13). Djela i nauk su sasvim ispravni! Jedno smeta svećenicima, farizejima, poglavarima naroda, a to je da se sve ono božansko događa po čovjeku koji se zove Isus Nazarećanin. Temelj svakog pitanja, traženja, sumnje, kritike, vjere i nevjere jest Utjelovljenje. Pitanja se redaju i sve ukazuje na to da je Jahve učinio jednu Novu Objavu: po Mariji Bog je stupio na zemlju. To potpuno konkretiziranje: Bog u čovjeku – kao odgovor na pitanje: „Tko je Isus?“ – za židovske vjerske vođe sasvim je neprihvatljivo. I onda, ako se po Nazarećaninu događaju Jahvina djela. Utjelovljenje je lom između Staroga i Novoga zavjeta. Utjelovljenje je Nova objava koju čini Isus iz Nazareta, Sin Božji.

Do tog odgovora trebao je doći onaj koji je želio identificirati Isusa, Marko. Njegovi čitatelji stigli su do rezultata, veliki dio Židova ostao je pak daleko od

novog božanskog zahvata u ljudskoj povijesti. Ovdje već osjećamo da identificiranje nije upoznavanje podataka, nego nutarnje predanje konkretnoj osobi. Traži se vjera, Adamova nutrina: Tko je Isus? – Sin Božji! I to na temelju njegovih djela. Vjera u Sina Božjeg dobro je utemeljena, čak ni njegovi neprijatelji ne mogu zaniijekati, jedino pripisati božansko Sotoni: „Opsjednut je Belzebulom i Poglavicom zlih duhova izgoni zle duhove“ (Mk 3,22). Ali pripazimo: djela njegova i učenja su od Jahve! Židovi koji odbijaju Isusa dolaze u kontradikciju sa samim sobom.

Markovo evanđelje ne bavi se mnogo neprijateljima Nove objave, nego onima koji su je primili. U prvom dijelu (3,14-8,26) vidimo razvoj vjere, pouzdanja apostola i drugih vjernika u Isusa. Gledaju, slušaju, primaju iskustvo od Nazarećanina i u njima lagano pušta korijen ona živa istina, da je Isus Sin Božji, tj. utjelovljeni Bog među ljudima na zemlji. Taj proces dovršit će se kada apostoli budu iskusili muku križa i svjetlo uskrsnuća. Ali temelj svega jest Utjelovljenje: prihvatiti na temelju Isusovih djela ili neracionalno odbiti. To nije teorijsko pitanje, jer posljedica se vidi na osobnom životu svakoga čovjeka.

Gore navedena rečenica bit je i našega života, tj. bilo koje generacije. Sve ovisi o tome: „Tko je Isus za mene?“ Pazimo! To nije filozofsko pitanje, jer odgovor moramo dati na temelju iskustva. Kakvo iskustvo o Isusu? Jedno je sakramentalno, drugo iz svagdašnjice. Prvo je intima naše nutrine, drugo je iskustvo da činiti dobro – kako to Isus čini u Izraelu – jest izgradnja pravoga čovjeka. Tijekom desetljeća naše iskustvo mora doći do odgovora: „Dobro je bilo što sam živio kao Isus. Dobro je izvršiti savjesno dužnosti, žrtvovati veće ili manje, dobro je podići paloga... Dobro je, jer sam izrastao u pravoga plemenitog čovjeka!“

Utjelovljenje, Božić nije romantična priča, nego srž kršćaninova života. Ako prihvaća Boga, koji hoda na zemlji, onda ima odgovor na osobni put, ima odgovor i na budućnost, to je pak: zajednički život s Isusom!

Vol i magarac proroka Izaije i životinje proroka Habakuka



U prikazima Isusova rođenja u mnogim crkvama, neizostavni su kipovi ili slike dviju životinja: vola i magarca. Bez tih dviju životinja teško je zamisliti „jaslice”. U propovjedničkoj praksi mnogi su svećenici zaneseni prizorom jaslaca govorili o tim životinjama, njihovoj brizi za dijete Isusa, njihovom dahu koji ga je grijao i pozivali vjernike da se i oni približe svom novorođenom Spasitelju te ga svojom prisutnošću zagriju i prime njegovu ljubav zauzvrat. Toliko smo navikli na prisutnost tih dviju životinja uz samog Isusa da i ne primjećujemo da ni u jednom evanđeoskom izvješću, koje čitamo u božićno vrijeme, o njima nema ni spomena. Doista, uz Isusa, Mariju i Josipa u evanđeoskim izvješćima o Isusovu rođenju spominju se još pastiri koji čuvaju stada i anđeli koji pjevaju, ali o volu i magarcu nema ni riječi. Jedino evanđelist Luka spominje da je dijete Isus nakon rođenja položen u „jasle” (Lk 2,7.12.16). Odakle onda uz Isusa u štalici vol i magarac? Biblijski tekstovi iz knjiga proroka Izaije i Habakuka mogu nam pomoći u traženju odgovora.

Vol i magarac proroka Izaije

Prvi kršćani, osobito oni koji su pripadali židovskom narodu, bili su dobro upućeni u starozavjetne proročke knjige, pa su u njima nalazili tekstove proročanstava čijim su riječima vidjeli ispunjenje u Isusu Kristu. Jedno od proročanstava koje su prvi kršćani „vidjeli” da se ispunjava u rođenju Isusovu nalazi se na početku Knjige proroka Izaije (Iz 1,2-3; Mt). Bog, po riječima Izaije proroka, podsjeća svoj narod na svoju vjernost i brigu za njih, a optužuje ih da su se oni protiv njega pobunili. Bog po proroku Izaiji daje svom narodu primjer vola i magarca koji poznaju svoga gospodara i njegove jaslje, a narod njegov ne poznaje svoga Boga i ne razumije njegove riječi: *Vol poznaje svog vlasnika, a magarac jaslje gospodareve – Izrael ne poznaje, narod moj ne razumije* (Iz 1,3). Prorok Izaija u svojoj knjizi često govori o narodu koji „sluša”, ali „ne razumije” i „vidi”, ali „ne spoznaje” (Iz 6,9). Iako su imali priliku spoznati da je Bog njihov Bog, a oni njegov narod (Izl 6,7) i vjerno živjeti svoje prijateljstvo s Bogom, oni to nisu učinili (Iz 1,4). Čak se vol i magarac vjernije i poslušnije ponašaju prema svom gospodaru negoli Božji narod prema svom Bogu.

Unatoč poslovičnoj magarećoj tvrdoglavosti i volovskoj neinteligentnosti, obje te životinje ipak spadaju u domaće blago, stoku koja se daje pripitomiti i pokoriti, zauzdati i privesti krotkosti. Ma koliko bili tvrdoglavi

i nepametni, i vol i magarac suradnici su čovjeku u njegovim svakodnevnim poslovima, domaće životinje, dio kućanstva. Narod Božji, kako govori prorok Izaija, unatoč svim Božjim djelima, unatoč svim pokušajima pripitomljavanja i udomaćivanja, ostao je nerazuman i tvrdoglav, nemaran i neposlušan. Zato su vol i magarac primjer ne samo nepokornom Izraelu, već i svim narodima, da u jaslama položenom djetetu prepoznaju Gospodina Isusa, Krista Spasitelja, Boga koji nam je došao blizu, biti s nama – Emanuel.

Dvije životinje proroka Habakuka

Još je zagonetnija povijest vjerničke tradicije o dvjema životinjama. Navodne riječi proroka Habakuka o dvjema životinjama u kršćansku tradiciju ušle su putem jedne verzije Matejeva evanđelja koja se tijekom povijesti pokazala neautentičnom. Radi se o „Pseudo-Matejevom evanđelju” u kojem je hebrejski tekst proroka Habakuka zbog sličnosti riječi očito pogrešno preveden pa u tom prijevodu glasi *Objavit ćeš se među dvjema životinjama*. Tekst koji je pogrešno preveden (Hab 3,2) nije uzet iz hebrejskog izvornika, nego iz grčkog prijevoda Staroga zavjeta, tj. iz Septuaginte (LXX). Prijevod originalnog hebrejskog teksta (TM) glasi: *Ponovi ga u naše vrijeme*, a doslovno preveden zvučao bi *između godina ga oživi*. Budući da su prevoditelji čitali stari hebrejski tekst u kojem su nedostajali znakovi za samoglasnike, događalo se da su na nekim mjestima pogrešno razumjeli neke izraze. Hebrejska riječ *šanim* (godine) liči riječi *šenajim* (dva), a hebrejski izraz *ajjeh* (oživi ga) liči na riječi *eajjh* (životinja), pa je pogreška i pogrešno razumijevanje prevoditelja više nego moguće. Bilo kako bilo, izraz *među dvjema živinama* ušao je i u božićne pjesme, a potvrdio je i kršćansku tradiciju da je Isus nakon rođenja postavljen u jaslje, a da mu je prvo društvo pravio životinjski svijet u likovima vola i magarca. Tu kršćansku tradiciju poznavao je i sv. Franjo kad je postavio svoje prve jaslje i tako uveo novi običaj uprizorenja božićnog otajstva.

Vol i magarac i nama danas poručuju važnu poruku. Dok ih gledamo u jaslicama, sjetimo se svoje tvrdoglavosti i nepametnih odluka. Ipak, Bog dolazi da nas pripitomi i učini nas članovima svojeg domaćinstva, pripadnicima svoga doma. Ne dolazi on k nama u naš dom, kako često mislimo. Nego se on nalazi u svom domu, a nas poziva da mu se pridružimo. Nama je štala i društvo životinja nedostojno mjesto. Njemu pak nije!

Jaslice bez Josipa ili bez Marije?!



Kada kažemo „jaslice“ ili „Betlehem“ mislimo prije svega na svetu obitelji Isusa, Marije i Josipa. Bez ta tri lika ne bi bilo ni ostalih sadržaja: ni zvjezdanog neba s kometom, ni raspjevanih anđela, ni darežljivih pastira, ni mudraca... Dijete, majka i otac – to je obitelj. Ocu nebeskom, kad je „u punini vremena“ odlučio poslati svoga Sina na zemlju „radi nas ljudi i radi našega spasenja“, svidjelo se to učiniti po ženi-majici: *A kada dođe punina vremena, odasla Bog Sina svoga: od žene bi rođen...* (Gal 4,4). Htio je da njegov vječni sin Isus, započne svoje zemaljsko poslanje u obitelji: *U šestome mjesecu posla Bog anđela Gabriela u galilejski grad imenom Nazaret k djevici zaručenoj s mužem koji se zvao Josip iz doma Davidova; a djevica se zvala Marija* (Lk 1,26-27). Kristalno jasno: Josip, Marija i dijete = obitelj, Sveta obitelj. I to je je istina, bez obzira na sve suvremene pokušaje da se brakom i obitelji proglasi i ono što nije ni nalik tomu. Bez obzira na ozakonjenje istospolnih zajednica koje se naziva brakovima. Osim toga, u ime demokracije i tolerancije zahtijeva se gotovo nasilno da se dvojici muškaraca i dvjema ženama odobri da usvoje dijete ili „imaju“ dijete u kojem nema „oca“ ili u kojem nema „majke“. Ipak, još uvijek veliki dio čovječanstva nije izgubio razum i ispravno vrednovanje te kad se izgovori riječ „beba“, onda se logički i ispravno misli na obitelj i to onu pravu obitelj: beba + majka + otac.

Nažalost, to ne sprječava tvorce „novog doba“ (New Agea) da neprestano smišljaju nove načine za uništenje tradicionalnih ustanova braka i obitelji. Među njima je Europski zakon o obitelji te produkcijska kuća crtića Walt Disney.

Koje su namjere Europske komisije?

Zapažanja koje je objavila DG Justice, služba Europske komisije za politiku EU-a u području prava, zaštite potrošača i jednakosti spolova, u svom Newsletteru preuzeo sam s internetskog portala narod.hr, a foto od EK. Mama, tata i djeca – obitelj – izostavljeni: Služba Europske komisije indirektno nameće nove obrasce življenja? U spomenutom izdanju novina od 5. travnja rabi fotografiju (koju i mi objavljujemo) koja prikazuje sve osim obitelji. Kako su ranije pravници isticali – svi relevantni međunarodni dokumenti u središtu obitelji imaju dijete, tako da obitelj čine mama,

tata i djeca. Pitanje je zašto se u tom slučaju obitelj ne pojavljuje na fotografiji. Naime, riječ je o fotografiji na kojoj možete vidjeti: samohranu majku, homoseksualne parove, starijeg čovjeka i samohranog oca. Nigdje nema obitelji... Ni riječi o fotografiji?

U Newsletteru primatelju se obraća povjerenica Vera Jourova, a glavna direktorica DG Justice je Tiina Astola. „Ovim programom pomažemo građanima EU-a da ostvare svoja prava, promiču načela nediskriminacije i ravnopravnosti spolova. Radimo na jačanju poštovanja prava djeteta, poboljšanju zaštite osobnih podataka...“ Iako se u Newsletteru ne govori o (spomenutoj) fotografiji, pitanje je radi li se ovdje o subliminalnim porukama, kojima se indirektno pokušavaju nametnuti novi obrasci življenja?

LGBTIQ propaganda i u crtićima

Nakon što su svoju promidžbu i promicanje homoseksualne populacije uspjeli staviti u slikovnicu (o čemu sam već pisao), sada to pokušavaju i s crtićima. Informacije o tome preuzeo sam od organizacije CitizenGO, čiji rad pratim internetom i od kojih dobivam aktualne informacije o svim „užasima“ suvremenog društva.

Prenosim njihovu reakciju i borbu protiv pokušaja uvlačenja Disneya u tu propagandu. „Disney tvrdi da je sve što radi prikladno za djecu i obitelji, ali zbog straha od radikalnih LGBTIQ aktivista počinje ustupati pred zahtjevima LGBTIQ lobija organiziranjem LGBTIQ povorke u Disneylandu u Parizu te podržavanjem rodne ideologije u dječjim crtanim serijama i tematskim parkovima. Disney XD kanal uveo je prvu mušku princezu u jednoj od epizoda crtića „Star protiv sila zla“, a pritisak na Disney da princezu Elzu iz Snježnog kraljevstva učini lezbijkom neprekidan je. LGBTIQ aktivisti svjesni su Disneyeva utjecaja na milijune djece i žele ga iskoristiti. Ali CitizenGO se, skupa s vama, bori protiv toga. Dostavili smo 20. studenog kombi pun potpisa (oko 500 tisuća) u sjedište Disneya. Nastavit ćemo ih upozoravati da roditelji neće trpjeti Disneyeve pokušaje indoktrinacije djece“, zaključuju aktivisti CitizenGO.

Kada ove godine budemo molili i razgledali jaslice po našim crkvama, sjetimo se i toga što sam ovdje napisao. Molimo Svetu obitelj Isusa, Marije i Josipa da nam pomognu da i mi budem borci za zaštitu braka i obitelji, da te institucije doista budu onakve kakvima ih je Bog zamislio i želio kad je stvorio muškarca i ženu i naložio im da se „množe“ i napune zemlju. Želim vam mnogo radosti u obiteljskim slavljinama Božića godine Gospodnje 2019.

Božićna kateheza



Božić je najradosniji i svima najdraži blagdan. Osobito je drag djeci, kako zbog darova, tako i zbog toga što je obitelj na okupu, što skupa idu na misu, u goste, što je kuća lijepo ukrašena i sve odiše nekim posebnim i svečanim tonom. Prepun je sadržaja, kako teoloških i liturgijskih, tako i onih pučkih. Skoro da je nemoguće promisliti ih sve u ovom vremenu, proživjeti, a onda i djeci i mladima predložiti katehezom. Teško bi bilo i izdvojiti samo nekoliko najvažnijih.

S najmlađima u božićnoj katehezi, osim različitih prikaza Isusova rođenja, predlažem progovoriti o Božjoj jednostavnosti, skromnosti i siromaštvu. To je vrlo važna tema koju im treba približiti, jer se rijetko, gotovo nigdje više, ne susreću s njom u društvu i medijima, čak

ni u obitelji. Jednostavnost Josipa i Marije koji kreću na popis, čak iako je Marija bila pred porodom; neizvjesnost što nisu mogli naći smještaj; zadovoljstvo jer su dobili barem štalicu; tvrdoća jaslji, ali radost i toplina u rođenju Djeteta koje su opet prepoznali oni najjednostavniji i najskromniji – pastiri koji su na obližnjima poljanama čuvali svoja stada.

Sa srednjom dobi koja obuhvaća više razrede osnovne škole kao temu za obradu i razmišljanje predložila bih temu oprosta i pomirenja. Ne možemo slaviti Božić ako smo s nekime u svađi, ako nekome nešto zamjeramo, ako se na nekoga ljutimo. Osobito ne možemo pravo slaviti Božić ako se nismo u ispovijedi izmirili s dragim Bogom.

Za mlade, prijedlog teme božićne kateheze je mir. Mir božićne noći. Mir u srcima. Mir u obiteljima i međusobnim odnosima. Mir među narodima. Svima toliko potreban i toliko priželjkivan mir. Ali moramo krenuti od sebe, u svome srcu najprije imati mir. Danas postoje mnoge ponude koje žele ispuniti prazninu srca mladih koja su nemirna ili jednostavno im skrenuti pozornost i odvući ih raznim zabavama, zanimljivostima samo da ne bi koji tren bili sami sa sobom. A mir koji nam daje Bog je jedini koji nas može zaista ispuniti i učiniti da u svim situacijama ostanemo na pravom putu.

Gdje Bog stanuje

Božić je proboj Boga,
proboj ljubavi u ovaj svijet
koji je tako mračan i hladan – sve do tvoga srca.

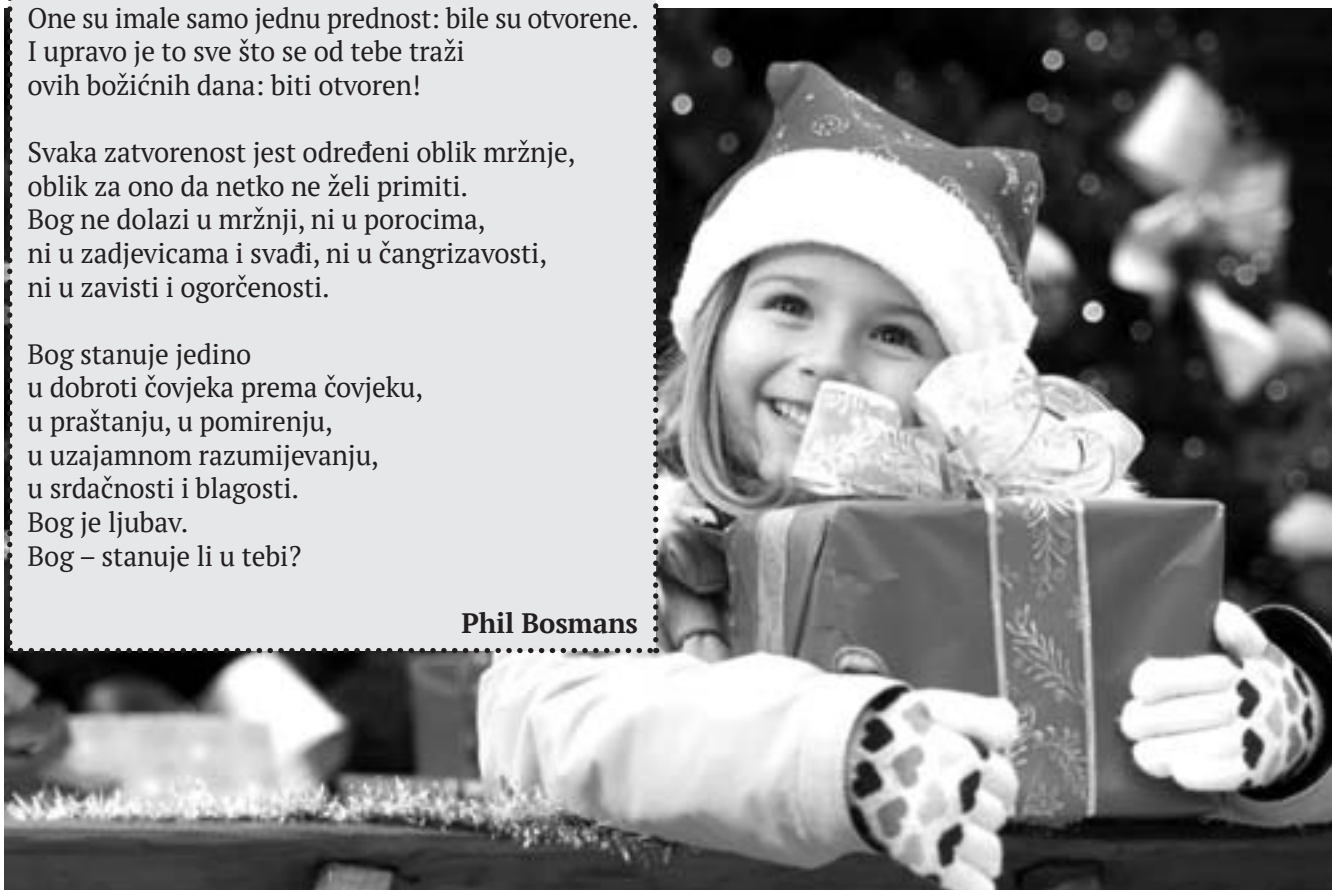
Ovih božićnih dana može svatko
primiti dobrotu i ljubav. Tako i ti.
Pa bio ne znam kako siromašan, prazan i hladan.
Takve su bile i jasle.

One su imale samo jednu prednost: bile su otvorene.
I upravo je to sve što se od tebe traži
ovih božićnih dana: biti otvoren!

Svaka zatvorenost jest određeni oblik mržnje,
oblik za ono da netko ne želi primiti.
Bog ne dolazi u mržnji, ni u porocima,
ni u zadjevicama i svađi, ni u čangrizavosti,
ni u zavisti i ogorčenosti.

Bog stanuje jedino
u dobroti čovjeka prema čovjeku,
u praštanju, u pomirenju,
u uzajamnom razumijevanju,
u srdačnosti i blagosti.
Bog je ljubav.
Bog – stanuje li u tebi?

Phil Bosmans



Razgovor s redovnicom dominikankom, s. Martom Turi

DUHOVNI POZIV – plod molitve i promišljanja

S. Marta (Ana) Turi

rođena je 20. srpnja 1992. godine u Subotici. Završila je OŠ „Miroslav Antić“ na Paliću, a potom i Gimnaziju „Svetožar Marković“ u Subotici. Nakon završene gimnazije, upisala je Prirodoslovno-matematički fakultet u Novom Sadu, smjer biologija. Tijekom školovanja bila je aktivna s mladima, bila je animatorica Subotičke biskupije, članica VISa „Ritam vjere“ i VIS-a „Glasnici Božje radosti“, išla na mnoge susrete hrvatske katoličke mladeži u Bač, Mužlju, Petrovaradin, Livno, Sisak, Zadar, Vukovar... Još prije kraja fakulteta, osjetila je Božji poziv te se priključila redovnicama dominikankama na Korčuli.



Zv.: Kako je započeo Vaš duhovni poziv k redovništvu?

S. Marta: Duhovni poziv osjetila sam još tijekom studija u Novom Sadu. Ne znam točno koje godine, ali znam da se mnogo toga događalo u životu, što me je poticalo da krenem u tom smjeru. Počela sam razmišljati čime bih se najviše željela baviti u životu i što je ono što je najvažnije u životu čovjeka. Biologija jest zanimljiva i

može mnogo doprinijeti čovjeku, ali opet me nije toliko ispunjavala koliko redovnički život.

Zv.: Na koji način ste odlučili otići u red sestara dominikanki i zašto?

S. Marta: Svaki put kada sam malo ozbiljnije počela razmišljati o duhovnom pozivu, odlazila sam na internetsku stranicu Hrvatske redovničke konferencije i

pretraživala sve zajednice koje postoje u Hrvatskoj. Bila sam otvorena prema svim redovima, što onim otvorenim, što onim zatvorenim. U jednom trenutku zaustavila sam se i na jednom zatvorenom redu, ali ipak sam slijedeći put nastavila tražiti dalje. Pretraživala sam mrežne stranice različitih redovničkih zajednica, YouTube kanale, slušala sam čak i neke radijske emisije i u jednom trenutku stigla sam do sestara dominikanki i tu se zaustavila. Više nisam imala potrebu tražiti dalje. Tada još nisam prihvatila poziv, ali znala sam u koji bih red išla ako bih se jednog dana odlučila ipak krenuti u tom smjeru. Nakon više mjeseci ozbiljnije borbe, iskoristila sam odlazak na hodočašće u Mariju Bistricu da molim na tu nakanu. Ondje sam išla sama jer sam željela sve vrijeme posvetiti samo tome, željela sam riješiti taj problem koji me već godinama pomalo mučio. U Mariji Bistrici molila sam do kasno u noć i tek sam tada prvi put osjetila radost što ću postati redovnica i sestra dominikanka.

Zv.: Kada se dogodio prvi susret sa sestrama dominikankama?

S. Marta: Prvi „službeni“ susret sa sestrama dominikankama bio je u Zagrebu. Tamo sam otišla na savjet kod jednog svećenika. Otišla sam sa željom da vidim je li to za mene ili nije. Više sam se nadala da ću vidjeti da nije i da ću u miru nastaviti svoj život, ali Božja volja nije uvijek i naša. Prva večer u samostanu bila mi je jako teška, mislim da sam se tad najviše bojala toga da ću

Ako mlade djevojke promišljaju o redovničkom pozivu, mislim da je najbolje najprije razgovarati s nekim svećenikom, a zatim s nekim redovnikom ili s nekim tko je već u zajednici koja ih privlači.

osjetiti da je to za mene. Međutim, već prvo jutro, kada sam ušla u kapelu na jutarnju molitvu i kad sam vidjela tridesetak sestara kako kleče u klupama, preplavio me neki mir i osjetila sam nešto što sam zapravo i tražila. Već tada sam odlučila da ću krenuti tim putem.

Zv.: Kako je izgledao odlazak u samostan? Što se događalo kada ste rekli: „Da, pristajem, želim redovnički život.“

S. Marta: Moj službeni ulazak u samostan bio je u svibnju. S obzirom na obveze na fakultetu, nije baš bilo zgodno da odmah odem na Korčulu, gdje je novicijat, već sam najprije otišla u Zagreb. S još dvije kandidatice oko dva mjeseca ostala sam u Zagrebu, nakon čega smo otišle na Korčulu. Fakultet sam završila na jesen, kad

sam već bila na Korčuli, a tek nakon toga je za mene krenuo pravi redovnički život sa svim dužnostima.

Zv.: Kakav je život u samostanu i u Dominikanskom redu u toj kongregaciji na Korčuli? Kako izgleda Vaš jedan dan?

S. Marta: Mi najmlađe (kandidatice, postulante i novakinje) na neki način odvojene smo od zavjetovanih sestara i imamo učiteljicu koja brine o nama i koja nas najviše uvodi u redovnički život. Neke točke dnevnog reda razlikuju se za nas od drugih sestara. Ujutro sve počinje u 6 sati kada imamo molitvu, zatim imamo misu pa molimo krunicu, onda imamo srednji čas i nakon toga doručak. Poslije doručka najmlađe imaju molitvu, tzv. cvjetić. To je kratka molitva nakon koje nas učiteljica obavijesti o promjenama na dužnostima ili nam prenese neke obavijesti koje trebamo znati. Nakon te molitvice, svaka ide na svoje dužnosti, gdje je otprilike od 8 pa do 12 sati. Dužnosti koje imamo mi najmlađe su kuhinja, kapela, vrtić i refektor. U podne nam je ručak, nakon čega smo ili na pranju posuđa ili redimo kuhinju. Kada uredimo refektor i kuhinju, nastavljamo dovršavati dužnosti koje nismo prije podne završili. Nakon toga vrijeme nam je za sviranje, za čitanje, učenje i sl. Uvečer imamo molitvu i razmatranje u 17 i 45, nakon čega imamo vrijeme za večeru, redimo suđe, pripremamo što treba za doručak, sviramo ili pak imamo malo vremena za odmor. Rekreacija nam je u 20 sati, a u njoj se družimo, igramo društvene igre, bavimo se ručnim radom, pravimo krunice i sl. Poslije 21 sat je duboki muk i onda se povlačimo u svoje sobe.

Zv.: Možete li nam reći nešto više o novicijatu? Kakav je proces u novicijatu, što se događa tijekom toga?

S. Marta: U novicijat se ulazi poslije postulate. U novicijat sam ušla prošle godine, na Gospu Pompejsku. Pri ulasku u novicijat, dobivamo redovničko odijelo. Prva godina novicijata je tzv. kanonska godina i tada nemamo godišnji odmor, imamo različita predavanja (povijest reda, povijest kongregacije, konstitucije, moralna teologija). U drugoj godini imamo godišnji odmor i idemo u Zagreb kod karmelićana na teologiju posvećenog života te tu nastavljamo studij i više smo uključene u apostolat.

Zv.: Recite nam nešto više o redu dominikanaca?

S. Marta: Dominikanski red star je više od 800 godina. Utemeljitelj reda je sv. Dominik, po kojem je red i dobio ime. Dominikanski red je red propovjednika. Sveti Dominik je još kao mladi svećenik putujući s biskupom Diegom uvidio da su vjernici željni evanđelja, da su se zbog nepoznavanja vjere množila brojna krivovjerja... Stoga je odlučio postati siromašni putujući propovjednik, netko tko će ljudima rasvijetliti put do istine. U Prouilleu u Francuskoj 1206. godine otvara prvi



samostan sestara, koje su poslije bile molitvena podrška braći koja su išla propovijedati. Početkom 13. stoljeća sestre dominikanke dolaze i u ove naše krajeve. Osnovani su samostani u Ninu, Zadru, Splitu, Dubrovniku, Starom Gradu na Hvaru, u Šibeniku. Dominikanke su živjele i u Kotoru, gdje ih je u zajednicu okupila prva hrvatska blaženica bl. Ozana Kotorska. Naša kongregacija nosi ime Kongregacija svetih Anđela čuvara, a osnovana je 1905. Za sjedište kongregacije izabrana je Korčula te je na taj način osnivaatelj, o. Anđeo Marija Miškov, ujedinio preostale sestre iz Splita i Šibenika. Naša kongregacija krenula je u život pod geslom „Bogu, redu i narodu.“

Zv.: Na kraju, što poručujete djevojkama koje promišljaju o redovničkom duhovnom pozivu?

S. Marta: Na temelju vlastitoga iskustva, preporučila bih svim djevojkama da pokušaju na način kao što sam

Bog sigurno želi da svi mi budemo sretni i vjerujem da ćemo biti najsretniji ako se potpuno predamo njegovoj volji, bilo to u braku ili u posvećenom životu. Treba mnogo moliti i treba pokušati!

Nakon više mjeseci ozbiljnije borbe, iskoristila sam odlazak na hodočašće u Mariju Bistricu da molim na tu nakanu. Ondje sam išla sama jer sam željela sve vrijeme posvetiti samo tome, željela sam riješiti taj problem koji me već godinama pomalo mučio. U Mariji Bistrici molila sam do kasno u noć i tek sam tada prvi put osjetila radost što ću postati redovnica i sestra dominikanka.

i ja to učinila. Ako promišljaju o redovničkom pozivu, mislim da je najbolje najprije razgovarati s nekim svećenikom, a zatim s nekim redovnikom ili s nekim tko je već u zajednici koja ih privlači. Vjerujem da sve redovničke zajednice primaju zainteresirane djevojke na nekoliko dana da vide je li to za njih. Mislim da je to najbolji način kako mogu prepoznati trebaju li krenuti u tom smjeru ili ne.

Bog sigurno želi da svi mi budemo sretni i vjerujem da ćemo biti najsretniji ako se potpuno predamo njegovoj volji, bilo to u braku ili u posvećenom životu. Treba mnogo moliti i treba pokušati!

Maleni Bog



Božić je! Rodio se Bog! Gospodin je uništio grijeh i smrt, došao je da nas spasi. Došao je darovati nam novi život. Po grijehu smo bili mrtvi, a On nam daje priliku da oživimo.

Danas se vraćamo na početak, na početak života, na temelj, na izvor naše snage. Vratiti se na početak uistinu je ohrabrujuće. Novi život nova je prilika za bolji početak. Trebamo iskoristiti svaki novi početak da krenemo bar malo bolje u život. Taj novi početak može nam biti i baš ovaj Božić. A kako to bolje da krenemo? Ovaj dan nas, među ostalim, uči i tomu.

Bog, veliki, svemogućí, stvoritelj svega vidljivoga i nevidljivoga postao je čovjekom. Nije odmah postao odrastao snažan čovjek, već postaje maleno, krhko djetesce. Dijete koje treba tuđu brigu i zaštitu, koje ovisi o drugom čovjeku. Pokazuje nam ljepotu i snagu poniznosti, kreposti koja se u današnje vrijeme tako rijetko susreće i često zaboravlja. Veliki Bog postaje dijete. A ja? Tako mi zna biti teško ako sam nekada neprimijećena kad to želim biti, ako netko ne vidi da imam neki problem s kojim se borim ili ako moj trud i moje davanje i sve što činim ostane nezamijećeno. A Isus nas uči nešto potpuno drugo. Uči nas malenosti, uči nas da se ne obaziremo na sve ono što nam je tako često važno. Uči nas da se

možemo roditi i u štalici, daleko od svog doma, daleko od ljudi, a da pri tom ni najmanje ne gubimo na svojoj vrijednosti i veličini u Božjim očima. Kako je Isus rastao u mudrosti, poniznosti, poslušnosti, tako poziva i sve nas. Daje nam primjer, uči nas. Uči nas samozatajnosti. Uči nas spremnosti da budemo poučeni, da osluškujemo, da primjećujemo. Uči nas da nismo ništa vrjedniji ako ljudi primijete naše talente i sposobnosti. To što je netko to zamijetio, ne čini nas drugačijima nego što zapravo jesmo.

U današnje vrijeme moramo se uistinu dobro potruditi da bismo pronašli Boga, da bismo ga primijetili, pa čak i u ovom božićnom – Njegovom vremenu. Teško je zamijetiti maleno djetesce u štalici, pokraj svih tih grandiozno okićenih građevina, trgova, jelki, trgovina prepunih šarenih darova, trakica, ukrasa i svih drugih stvari koje nasilno žele privući našu pozornost. Ali baš to trebamo učiniti. Pogledati u drugom smjeru i pronaći ga u štalici, u svom domu, u svom srcu. To je bit Božića, a ne darovi, bogata trpeza i druženje s obitelji i prijateljima. Nemojmo dopustiti da nam ovo vrijeme prođe bez slavljenika. Ne dopustimo da *k svojim dođe i da ga njegovi ne prime* (Iv, 1,11).



Došašće - iščekivanje i čežnja



Sveta liturgija genijalna je kada crkvenu godinu započinje adventom. Duh Sveti u nama probuđuje želju za Bogom. Crkva nam svake godine iznova vraća pozornost na ono najvažnije pitanje i jedini problem naše ljudskosti. Da je naše srce uvijek i stalno nemirno dok se ne smiri u Bogu – kako piše sv. Augustin. Tu svetu nemir, tu napetost u nama što ne znamo objasniti, to iščekivanje, vapaj za Bogom, daje nam Duh Sveti. Da čeznemo za njim, da ga tražimo, ga gladujemo i žedamo. Bog nas privlači kao magnet, vuče nas prema sebi – bez njega se osjećamo neispunjeni, nepotpuni... Došašće nam osvještava najdublje čežnje našega srca, osvještava nam istinu da smo stvorenja koja žele biti zajedno sa svojim Stvoriteljem. Advent nam osvještava da je ta čežnja zapravo temelj našeg života.

Mornari znaju pripovijedati da kada im brod uđe u maglu, oni žive, ponekad i tjednima, u nekom napetom iščekivanju, cijelo vrijeme sanjaju sunce, plavo nebo i vidik beskrajnog mora. Znaju da će se magla jednom raspršiti i jedva čekaju taj trenutak. Ne znaju točno kada će se to dogoditi pa su sve vrijeme u stalnoj pripravnosti, svaki im je trenutak pun napetosti, iščekivanja i nade.

Slično sam iščekivanje doživio u noći. Nakon rata, često nismo imali struje pa smo navečer sjedili u mračnoj sobi u kojoj je gorjela jedna svijeća. Gledali smo u taj mali plamen, i dok nas je obuhvaćao mrak, velika, duga i hladna noć, svu našu nadu stavljali smo u izlazak sunca,

u novi dan, u svjetlost. Te mračne sate probdijeli smo u iskrenom iščekivanju zore, bio je to vapaj našeg bića k svjetlosti. Nemojmo dopustiti da nam u došašću vrijeme prođe bez iščekivanja; nemojmo dopustiti da nas oblak Duha Svetoga zaobiđe, da se ne spusti na nas, nemojmo dopustiti da ne mislimo na Isusa, da nas brige zaokupe. Nemojmo propustiti ispovijedi, zornice, adventske pjesme, paljenje svijeća. Nemojmo dopustiti da nam obitelj ne bude zajedno uz mali plamen svijeća, zajedno u korablji iščekivanja. Nemojmo propustiti opraštanje, milosrđe, ne smije nam ponestati ulja, ljubavi, nade, ne smijemo zaspiti. Nemojmo dopustiti da nam to vrijeme prođe u žurbi i poslu, jer ako ne budemo vapili, iščekivali, istina, Božić će nam doći, ali nećemo imati snage radovati se zori i suncu; nećemo moći klicati s Noom, nećemo moći vidjeti ni dugu ni goluba s maslinovom grančicom. Nećemo se moći radovati ni Isusu koji nam se rađa, koji dolazi zbog nas, za nas, nama u susret.

Zaželi to malo dijete, zamoli da ti dođe, da te ispuni. Zamoli Gospodina da ti pošalje Duha Svetoga, da siđe na te u oblaku, zapali plamen u tvom srcu, da svojom svjetlošću rastjera tmine, da pošalje na te kišu milosti, da ti pripravi srce. Da ga mogneš čekati, čeznuti za njim, i da ga na kraju mogneš prepoznati u djetetu, u ljudima koji te okružuju te naposljetku u presvetoj Euharistiji.

Nemojmo dopustiti da nam u došašću vrijeme prođe bez iščekivanja; nemojmo dopustiti da nas oblak Duha Svetoga zaobiđe, da se ne spusti na nas, nemojmo dopustiti da ne mislimo na Isusa, da nas brige zaokupe.



Daruj nam, molimo Te, iduću godinu!



OMG! (O, moj Bože!)

O, moj Bože! Toliko toga sam ove godine htio, započeo, pomislio, pa nisam uspio. Toliko sam sanjao, iskoracio, gotovo završio, a opet – osjećam da nisam uspio. Toliko

sam toga htio učiniti za svoju obitelj, toliko toga za pamćenje, toliko toga za njezin napredak ili bar kako bih spriječio njen nazadak. Nije mi išlo. Toliko sam nepovezanih, ispresijecanih misli ostavio da bih se pozabavio drugima, još manje povezanim, da mi se mi se sve to sada čini kao jedan veliki polu uspjeh. O, moj Bože! Izliječi, na kraju godine, lijekom svojega osmjeha moje raskidanosti. Iscijeli ih i spoji kako bih imao čime započeti tvoju Novu godinu.

O, moj Bože! Toliko sam htjela da sve bude čisto, umiveno, mirišljivo, saliveno, na vrijeme, uz blagonaklonost i odobravanje sviju, a opet – osjećam da nisam uspjela. Toliko sam toga htjela učiniti za svoju obitelj, toliko toga sačuvati, silnim radostima naše djece se radovati, mnogo više se moliti, roditelje posjetiti i toliko im puta pomoći, a nisam mogla. Nisam imala dovoljno vremena, nisam imala dovoljno snage, nisam mogla ne zaplakati. O, moj Bože! Imam toliko isprika! Sredi, na kraju godine, rukom svojom, sve što nisam mogla, sve moje nered. Uredi ih kako bi tvoja Nova godina započela uz pjesmu i osmijeh, čisto, umiveno i mirišljivo.

dvije tisuće devetnaesta bila je baš za mene. Imala sam dovoljno vremena za sve za što mi je Bog dao kao mogućnost. Nisam baš sve morala planirati, možda bi bilo bolje da sam više toga prepustila Božjoj providnosti. Nadam se da ću imati prilike to učiniti iduće godine! Nadam se...



WWJD? (Što bi učinio Isus?)

Što bi učinio Isus? Rekao bi: *Neka se ne uznemiruje srce vaše* (Iv 14,1). Nadam se da ne bi podviknuo: *Odlazi od*

mene, Sotono (Mt 16,23). To bi me slomilo. Nadam se da sam među onima koji njegovim dolaskom *imaju život u izobilju* (Iv 10,10).

Što bi učinio Isus? Rekao bi: *Ja ću vas odmoriti* (Mt 11,28). Poručio bi mi: *Tko hodi u tami, ne zna kamo ide* (Iv 12,35). Već mi je toliko puta rekao: *Danas mi je boraviti u tvojoj kući* (Lk 19,5), pa sam se potpuno smela i jedva čekala da čujem: *Brineš se i uznemiravaš za mnogo* (Lk 10,41). Znam da bi mi pomogao. Osjećam da sam surađivala s Njim i da mu je uz moju suradnju bilo lakše sačuvati od zamki zloga ove godine našu obitelj, naše roditelje i rodbinu, naše kumove, naše kojih više nema na Zemlji. Naše koji su otišli daleko.



YOLO (You live only once)

Živiš samo jednom. Zauvijek! Što je dvije tisuće devetnaesta za vlasnika vječitog kalendara!? Skoro pa ništa, koliko god je meni značila? Ili mu je dragocjena baš ta, pa će je se osobito sjećati u nizu godina koje ti je darovao da kročiš po zemlji? Naši se životi

nikad neće prekidati, bez obzira na to vjerovali mi to ili ne. Vrijedna je ovo bila godina. Bez nje ne bih mogao analizirati prethodnu niti bih se mogao spremati za iduću. Podariti ćeš mi iduću, zar ne, moj Bože? Ne mogu ni zamisliti da neću imati priliku ne popuniti sve pukotine koje sam napravio ove godine...

Živiš samo jednom. Zauvijek! Sve što ti se činilo teško ili nemoguće bilo je baš po mojoj mjeri. Cijela



F2F (Face to face)

Licem u lice! Kada se sretnemo, licem u lice, volio bih da me što manje pitaš. Volio bih moći osmjehnuti se. Volio bih suzdržati suze. Ipak, nikako nisam siguran da ću to moći.

Hoću li nekako izdržati? Daj mi, molim Te, onoliko godina koliko Ti znaš da će mi trebati da se valjano spremim za naš susret, kod Tebe.

Licem u lice! Kada se sretnemo, licem u lice, voljela bih da me što manje pitaš. Voljela bih moći osmjehnuti se. Voljela bih suzdržati suze. Ipak, nikako nisam sigurna da ću to moći. Hoću li nekako izdržati? Daj mi, molim Te, onoliko godina koliko Ti znaš da će mi trebati da se valjano spremim za naš susret, kod Tebe.

29. prosinca

Sveti kralj David

* 1034. † 971. pr. Krista



Lijepo ime David

Kralj David rođen je u Betlehemu 1034. godine, a umro 971. godine prije Krista u Jeruzalemu. Ime David znači ljubljani. Slikari i kipari prikazuju ga u kraljevskom ruhu s harfom, lirom, s praćkom, s kovčegom saveza, s knjigom psalama ili s Golijatovim. Zaštitnik je rudara, glazbenika, pjesnika, pjevača i pjevanja. David je utemeljitelj židovske vladarske dinastije koja je vladala do VI. stoljeća. Pripisuju mu autorstvo djela biblijskih psalama, najljepših hvalospjeva dragom Bogu. Bio je obdaren i darom proroštva, kada je opisao lik i patnje budućeg Mesije. Značajno mjesto David je dobio i kod proroka (Hošea, Jeremija, Ezekiel). Prema kršćanskom vjerovanju, David je predak Isusa Krista. U Matejevu evanđelju Isus je nazvan „sinom Davidovim“ (Mt 1,1). Sam Isus obznanjuje da je on „Davidu Gospodin, a ne sin“ (Mt 22,42-45). Prema Otk 22, 16 Isus je „Izdanak i potomak Davidov, sjajna zvijezda Danica!“ David je preminuo u Jeruzalemu, a pokopan je na brdu Sionu. Njegov lik inspirirao je mnoge slikare od vremena ranog kršćanstva do novijeg doba (Caravaggio, Rembrandt i drugi). Njegovim su se likom nadahnjivali i kipari: (Michelangelo, Gian Lorenzo Bernini i drugi). David je nadahnuće i za pisce (Marko Marulić, André Gide...). Njegov lik susrećemo i u svijetu glazbe, kao kod Georga Friedricha Händla.

David i Golijat

David je Jišajev sin iz Judinog plemena. Opisujući ga, Sveto pismo kaže da je bio: „rumen momak, lijepih očiju i krasna stasa“ (1Sam 16, 12). Bio je pastir, ali je stajao na čelu jedne dragovoljne vojne jedinice. U vremenu kralja Šaula, Izraelci su trpjeli tešku nepravdu i stalne napade od filistejske vojske. Zbog neprestane ugroženosti i radi samoobrane, Izraelci su se okupljali u manje i veće vojničke postrojbe. Poznato je da je David bio najmlađi Jišajev sin. Jednog je dana nosio hranu za svoju stariju braću koja su se borila na strani Šaula. Doznao je da se među Filistejcima nalazi neki Golijat, iznimno snažan, ali hvalisav ratnik. Taj je predložio Izraelcima da između sebe izaberu ratnika koji će se izaći na dvoboj protiv njega. Tada je Izraelce spopao veliki strah. Mladić David javio se da će on na dvoboj protiv Golijata. Kralj Šaul obećao je da će onome koji nadvlada Golijat dati

svoju kćer za ženu. Premda je sumnjao u Davidovu snagu, ipak mu je dopustio da izađe na dvoboj. David je jednim hicem iz praćke pogodio Golijata i ubio ga. Zatim je Golijatovim mačem odrubio glavu, da je odnese kralju Šaulu. Davidov ugled pred narodom bivao je sve veći, ali su i napetosti između njega i Šaula sve više uzimale maha. Šaul je Davida doživljavao kao pretendenta na svoje prijestolje. Unatoč svemu, Šaul je Davida doveo u svoj kraljevski dvor. David je postao kraljev štitonoša. Kralj mu je povjeravao i najteže vojničke misije. Na koncu, kralj Šaul ispunio je svoje obećanje te je Davidu dao svoju kćer za ženu (1Sam 18). Šaulova mržnja prema Davidu više je puta došla do izražaja, kada ga je pokušavao ubiti (1Sam 19; 21; 22).

Davidov grijeh

U Svetom pismu čitamo da je prorok Samuel Davida pomazao za kralja. Kada je David postao kraljem, uspio je ujediniti južno i sjeverno kraljevstvo. U narodu je do danas ostao u velikoj časti. U svemu je bio uspješan, ali jednoga dana sagriješio je s jednom ženom. Bila je to Bat-Šeba, supruga vrsnoga vojnika Urije. Da bi se domogao te žene, zapovjedio je Joabu da Uriju na ratištu postavi na najopasnije mjesto kako bi poginuo. Kada se doznalo za Urijinu smrt, kralj David je Bat-Šebu uzeo sebi za ženu. Davida je pogodila velika žalost kada je dijete umrlo. To je doživio kao kaznu za svoj grijeh. Među Davidovim psalmima posebno se ističe 50. psalam gdje David priznaje Bogu: *Tebi, samom tebi ja sam zgriješio* (Ps 50,6). David je svjestan svoga preljuba s Bat-Šebom. Svjestan je da je on dao ubiti Bat-Šebinog muža, ratnika Uriju (usp. r. 2; 2 Sam 11-12). Činio je strogu pokoru i kajao se za svoje grijehe.

Pokorom i psalmom opisano kajanje

O grijehu uči naš papa Franjo: „Grijeh nije čisto psihološko ili socijalno pitanje, nego je čin koji se tiče odnosa s Bogom, kojim se krši njegov zakon, odbacuje njegov naum u povijesti, ruši ljestvica vrijednosti.“ Grješnik „od tame svjetlost pravi, a od svjetlosti tamu“, „zlo dobrom naziva, a dobro zlom“ (usp. Iz 5,20). Grijeh je i uvreda protiv čovjeka, a prije svega izdaja Boga. Znakovite su riječi koje izgovara rasipni sin pred svojim ocem rasipnim u ljubavi: „Oče! Sagriješih protiv Neba – to jest protiv Boga – i pred tobom“ (Lk 15,21).

Psalam „smiluj mi se Bože“ je izraz Davidova kajanja. Doživio je kralj David tijekom života još jednu bol, kada se njegov sin Abšalom digao protiv njega u nakani da ga ubije. Pobuna se dovršila tako da je Abšalom ubijen, što je za Davida bila prevelika bol. I tu je smrt doživio kao kaznu za svoje grijehe (2Sam 15-18).

Potaknuti primjerom kralja Davida, pristupimo pred Božić svetoj Ispovijedi, da nas Bog razveseli svojim milosrdnim oprostjenjem.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Ispovijed (10)

Ispovijed je blago koje onaj uživa, tko se dobro ispovijeda. (Theologia pastoralis, 002959.)

Gore navedena misao o ispovijedi „kao blago“ sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina, poziva nas na razmišljanje na to kakav je naš stav prema sakramentu sv. ispovijedi. Poznata nam je poslovice: „Božje oko svuda gleda, sakrit mu se ništa ne da!“ Zauzeti stav prema ispovijedi znači ne sakrivati sebe pred pogledom Božjim. Ne bježati pred Božjim pogledom. U Psalmu 139 čitamo: *Gospodine, proničeš me svega i poznaješ, ti znaš kada sjednem i kada ustanem, izdaleka ti već misli moje poznaješ. Hodam li ili ležim, sve ti vidiš, znani su ti svi moji putovi... Kamo da idem od duha tvojega i kamo da od tvog lica pobjegnem? Ako se na nebo popnem, ondje si, ako u Podzemlje legnem, i ondje si. Uzmem li krila zorina pa se naselim moru na kraj i ondje bi me ruka tvoja vodila, desnica bi me tvoja držala (Ps 139, 1-4; 7-11).* U sakramentu ispovijedi trebamo dopustiti da nas Bog „snimi“. Prihvatiti stajati gol pred Bogom, dopustiti da budem od Boga „pročitani“. Nakon Adamova i Evina grijeha, čovjek ne želi više stajati gol pred Bogom, ne želi biti obasjan snažnom Božjom svjetlošću. Prije nego su Adam i Eva sagriješili u raj u zemaljskom, bili su goli i nisu se skrivali. Zašto? Jer su bili obasjani Božjim svjetlom i hodali u zajedništvu s Bogom.

Prema tome, stav prema ispovijedi treba biti takav da se slobodno izložim Božjem oku, koji me gleda kao otvorenu knjigu. Biti svjestan da stojim pred Bogom, da izdržim pred Božjim svjetlom i da ništa ne skrivam. U ispovijedi svećeniku mogu zatajiti koji grijeh, ali Bogu ne mogu ništa sakriti niti zatajiti. Božji pogled je tako snažan da kada zatajim koji grijeh, u savjesti čujem onaj glas kojim je Bog u raj u zemaljskom pitao čovjeka: „Gdje si?“ On odgovori: „Čuo sam tvoj korak po vrtu; pobjah se jer sam gol pa se sakrih“ (Post 3, 9-11). Nemam se što pred Bogom skrivati, jer sam potpuno proziran, trebam se izložiti i prihvatiti samoga sebe takvog kakav jesam, grešan. Prihvatiti svoju grešnost znači biti spreman učiniti ono što kao grešnik trebam učiniti. Biti ono što jesam u svojoj iskrenosti. Pred svećenikom očitovati sve svoje grijehe, ništa ne

zatajiti. Nakon svećenikove pouke i zadane pokore, skrušeno se pokajati za svoje grijehe. „Pokajanje: najsretnije trgovanje, jer nam se dug oprost i nebo, najveće blago pribavi“ (Isto, 003041). Kod ispovijedi važna je odluka da ćemo izbjegavati grešne prigode, moliti se, boriti se. „Ti si Jaganjac koji oduzimaš grijehe. Uzmi sve zlo, daj mi dobro. Najhitniji posao: pogrešku popraviti, a kada nije moguće, započeto dobro nastaviti“ (Isto, 003042). Isus je na rijeci Jordanu prigodom svoga krštenja na sebe uzeo sve grijehe svijeta i oprao ih. Na križu viseći također prinosi grijehe cijeloga čovječanstva, moleći nebeskog Oca za grijehe svijeta. Sakrament svete ispovijedi je Isusov uskrsni dar nama grešnicima. Taj dar prihvatimo, često se ispovijedajmo. Otac Gerard zapisuje. „Jedan je učenjak bogoslovlja bio teško bolestan i u sobi ugledao sotonu. Zakleo ga je da mu kaže što mu najviše smeta? Sotona je odgovorio da mu ništa toliko ne smeta, kao česta ispovijed. Tko traži oprost, taj ima poštenje pred Bogom i pred svijetom“ (Isto, 003154).

Oproštenje naših grijeha temelji se na Božjoj volji da nam oprašta grijehe i pokaže svoje milosrđe, a s Kristom smo sigurni u oprost, grijehe. Oproštenje ovisi o zrelosti našeg pokajanja i spremnosti da se obratimo. Odrješenje i oprost naših grijeha donosi plod samo onda ako uistinu okajavamo naše grijehe. Oproštenje pretpostavlja iskreno pokajanje i da načinimo uvjerljivu promjenu našega života. Time pokazujemo da je naše pokajanje zrelo. I ovdje nas o. Gerard opominje: „Ako u ispovijedi nemamo čvrsto obećanje, grozno će biti na smrtnoj postelji duši stanje“ (Isto, 003256). U sakramentu ispovijedi trebamo unijeti svu svoju dušu i potpuno se predati Božjem milosrđu. Ispovijed je utjelovljenje Božje dobrote koja oprašta naše grijehe. U ispovijedi je riječ o Očevoj i Isusovoj ljubavi koja na konkretni način dolazi nama grešnicima u susret preko riječi odrješenja koje svećenik izgovara. U ispovijedi se otvaramo Bogu koji sve čini novo. Iskrenim pokajanjem i odlukom da više neću griješiti, Bog uništava naše zlo iz prošlosti i stvara za nas novu sadašnjost i budućnost. Stoga prihvatimo i u djelo provedimo misao sluge Božjega o. Gerarda: „Ispovijed je blago koje onaj uživa, tko se dobro ispovijeda!“

(nastavlja se)

Anđele, čuvaru mili.....

ili

o knjizi *Sve o anđelima* Paula O'Sullivan

Sveobuhvatnost pogleda na svijet

Jedna od prvih molitvi koje su nas kao djecu naučili i koja nam je bila omiljena tijekom djetinjstva molitva je anđelu čuvaru. Odrastanje nije izbrisalo iz svijesti napamet naučenu molitvu, ali vrlo vjerojatno je kod većine ljudi izmijenilo frekventnost zazivanja kao i doživljavaj anđela. U očima i duši odraslog čovjeka s taloženjem godina, znanja i iskustava, stiješnjen je prostor za duhovnu stvarnost koja nas okružuje, a veze s njom, temeljene na apsolutnom dječjem i kršćanskom povjerenju, kritizerski su olabavljene. Nakon što sam sklopila korice knjige *Sve o anđelima* dominikanca Paula O'Sullivan, imala sam osjećaj kao da sam, sada kao odrasla osoba, više sati u toplini obiteljskog doma slušala svoju baku i didu kako natenane i do u detalj pripovijedaju o duhovnim bićima, o onome što su pročitali u Svetom pismu, čuli od župnika u propovijedi ili pak doživjeli. Ta knjiga oživjela je brojne receptore moje duše, osvježila i nanovo uvezala sveobuhvatnost pogleda na svijet koji se ne sastoji samo od oku vidljivog i materijalnog nego i od očima nevidljivog i duhovnog. Zbog toga u prvome redu preporučam tu knjigu.

Oprez!

Potrebno je pozvati se na oprez prilikom čitanja te knjige da se ne bi zalutalo stranputicama ezoterije ili umišljenog svespoznanja s obzirom na to da se ovdje ne govori o znanstveno provjerljivoj i činjenično opažljivoj dimenziji života. Katolička Crkva potvrđuje postojanje anđela, a u Katekizmu Katoličke Crkve navedeno je sljedeće: „Anđeli su čisto duhovna stvorenja, bestjelesna, osobna i besmrtna bića obdarena razumom i voljom. Oni neprekidno gledaju Boga licem u lice, slave ga, služe mu i njegovi su glasnici u ostvarenju spasenjskoga poslanja za sve ljude“ (Kompendij, 60). Postoji veći broj popularnih knjiga koje tematiziraju narav i djelovanje anđela, a među njima najbrojniji su zapisi osobnih iskustava i književno-meditativne priče. U oba navedena slučaja ne postoje doktrinarna uporišta što vjerno prati prevelik upliv subjektivnog kao vjerski riskantnog i suženog prikaza. To nije slučaj s knjigom O'Sullivan, jer autor svjesno i pažljivo sabire svetopisamske pripovijesti te legende i primjere prihvaćene u nauku i predanju Katoličke Crkve, osobito zajednice njezinih svetih. Zbog toga ta knjiga predstavlja dobar izbor za upoznavanje s, kako autor piše, „našim najboljim prijateljima“.

Kompozicija i sadržaj knjige

Autor ispisuje stranice te knjige na razumljiv i privlačan način te je vrlo ugodno i lako kretati se kroz njezin sadržaj. Polazeći od sadašnjeg trenutka sa željom da zainteresira čitatelje, autor prvo govori o suvremenim ukazanjima anđela za koja postoje čvrsti dokazi, kao što su ukazanja u Fatimi u Portugalu 1916. godine, te navodi



primjere anđeoskih ukazanja slugama Božjim iz prošloga stoljeća, kao što su sv. Gemma Galgani, sv. Ivan Bosco, o. Lamy. Nakon toga slijedi usustavljivanje temeljnih znanja o anđelima na temelju nauka sv. Tome Akvinskog, na temelju kojih saznajemo tko su anđeli i što rade, kako su nastali, gdje se nalaze i kako se kreću, čitamo o njihovoj velikodušnosti, snazi i inteligenciji. Zatim autor sabire svetopisamska spominjanja anđela te donosi pripovijesti o anđelima iz života mučenika i drugih svetaca zadržavajući se i detaljnije osvjetljavajući primjere, zaštitničke

funkcije i pobožnosti prema knezovima među anđelima, sv. Mihaelu, Gabrijelu i Rafaelu. Na koncu se u knjizi nalaze primjeri izvanrednih i dobro provjerenih slučajeva iz života ljudi koji potvrđuju i ohrabruju čitatelja da se utječu i mole anđelima spremnima pomoći, ne samo svecima, nego svima koji ih vole i mole im se.

Iznevjerena očekivanja?

Naslovom je sugeriran opširan i detaljan, sveobuhvatni prikaz anđela, njihove prirode i djelovanja. Činjenica je da naslov iznevjerava pretpostavljena očekivanja. Na stotinu i pedeset stranica, koliko ima knjiga, Paul O'Sullivan nije obradio cjelokupno i šaroliko područje o anđelima. Međutim, autoru to nije ni bio cilj. Kako u predgovoru piše, „svrha ovih stranica jest raspiririti u srcima čitatelja stvarnu ljubav i prijateljstvo prema svetim anđelima, trajno povjerenje u njih te iznad svega postići da čitatelji uvide i živo osjete uza se stalnu prisutnost ovih brižnih duhova“. U tome je autor doista i uspio! Ta knjiga daje dobar uvid u duhovnu stvarnost i pomaže nam svakodnevno živjeti našu katoličku vjeru na bogat, plodonosan i ispunjen način.

U otkrivenjima sv. Brigite čitamo: „Jednoga dana, kada sam služila pri svetoj žrtvi, ugledala sam nebrojeno mnoštvo svetih anđela kako silaze s neba i okupljaju se oko oltara, promatrajući svećenika. Pjevali su nebeske hvalospjeve koji su ushitili moje srce; činilo mi se da samo nebo promatra veliku žrtvu. Pa ipak, mi sirota, slijepa i jedna stvorenja služimo na misi s tako malo ljubavi, slasti i poštovanja!“

Konekcija i diskonekcija u odnosima



Riječ kontakt latinskog je porijekla (lat. *contactus* – dodir, stanje dodirivanja, spoj). To značenje do 19. stoljeća odnosilo se osobito na vezu s nečim što je nečisto, zagađeno. Ipak, riječ (lat. *contigere*, particip – dodirivati), u prenesenom smislu značila je ostvariti kontakt, tj. komunikaciju, i u tom značenju javlja se danas.

Iako bi kontakt trebao ukazivati na dodir dvije osobe u komunikološkom polju, a ono se uspostavlja ondje gdje se ljudi opažaju, danas u tim poljima često ne dolazi do kontakta. Točnije, ne dolazi do kvalitetnog kontakta u kojima će osoba biti prepoznata.

Prestimulacija i kontakt

Kako je životni ritam nametnuo tempo u kojem ljudi dnevno obrađuju tisuće stimulusa i sreću mnogo više ljudi nego ranije, događaju se dva fenomena: jedan je disperzija pozornosti koja nas ne usredotočuje na drugog, nego je pozornost prilično fragmentirana. S druge strane, životni tempo često nas upućuje na veliki broj ljudi, a samim tim i dnevno površnije kontakte. Trend povezivanja društvenim mrežama ukazuje na veliku potrebu za prepoznavanjem i povezivanjem, ali istodobno javlja se paradoksalni strah od izlaganja uživo u odnosu. Ta vrst povezivanja ne znači nužno i povezivanje s ljudima niti bolju kvalitetu odnosa. Na stotine prijatelja ne podrazumijevaju uopće bliskost ili se čak odnose na ograničenu razinu bliskosti.

„Svačiji prijatelj, ničiji prijatelj“

Stara narodna poslovice podsjeća nas na to da onaj koji ima na stotine prijatelja, na kraju ostaje sam. Ipak, možemo pretpostaviti da sam ostaje onaj koji nema zadovoljavajuću razinu bliskog odnosa, tj. jezgru koju čine najbliži s kojima smo u stanju ostvarivati posebno dubok kontakt. Mijenjaju se kriteriji za toleranciju na različite razine bliskosti, pa tako frekventnost nečijih odnosa neke ljude umiruje, iako to ne mora uključivati stvarnu iskrenost u tim odnosima. Često se radi i o mehanizmima obrane u kojima brojnost veza prekriva opcije dublje povezanosti. Slično kao što se

promiskuitetna osoba čestim promjenama partnera može čuvati od intimnosti koje se plaši.

Ogledamo li se u drugom?

Mirroring ili ogledanje koje možemo doživjeti u bliskom odnosu, za neke biva zastrašujuća, jer se može vidjeti upravo ono što ta osoba želi sakriti. Tek u nekom odnosu prolazimo pravi test realnosti i kristaliziramo sliku o sebi. Ako to izostaje, nastupa neka vrst njegovanja polustvarne, polulažne slike o sebi, poprilično nejasne, koju osoba izlaže u društvenom izlogu kao poželjnu i prihvatljivu za druge. Na duge staze, ako izostaje stvarni dublji kontakt, to osobu može učiniti praznom, usamljenom, a onda i depresivnom jer se gubi smisao.

Kako da budem blizak, kada ne umijem?

„Kako da budem blizak?“ ili „Ne umijem biti blizak“ pitanja su i izjave s kojima mnogi dođu na psihoterapiju. Žele ju naučiti, smatraju da je to vještina koja se može savladati prateći neku uputu o facijalnoj ekspresiji ili impostaciji glasa. Ljudi šalju poruke na dvije razine: društvenoj i psihološkoj. Na prvoj, uočljivo je ono što kažemo, tj. sadržaj poruke, ali taj drugi psihološki, registrira što osoba doista misli i osjeća. To se prepoznaje različitim kanalima komunikacije, često neverbalne. Jedno od pravila komunikacije glasi: nečije ponašanje bit će uvjetovano odgovorom na psihološku razinu komunikacije koju prima.

Nezadovoljene društvene potrebe

Nečija nevidljivost ili neprepoznatost u odnosu, ukazuju na to da osobe koje nemaju prikladnu društvenu potporu povećavaju rizik od somatskih reakcija. Javlja se osjećaj usamljenosti, a često i praznine. Nešto slično Bernovoj metafori o „sušenju kičme“ uslijed nedostatka kontakta i pažnje. U praksi to saznajemo zanimajući se za klijentovo okruženje i kvalitetu odnosa koju ostvaruje. Ponekada vrlo brzo i sama osoba uvidi deprimiranost društvenih kontakata i društvene mreže te zato želi istražiti i otkriti razloge za to. Želi uvidjeti zašto ju se distancira od drugih, zašto se sama izolira ili čega se boji? Diskonekcija jest razlog da se preispitaju i očekivanja i uvjerenja o sebi, drugima i svijetu, kao i o odnosima, da bi se razumjelo što nedostaje.

Tako osoba polako uviđa obrasce po kojima kreira svoje relacije i veze te uspostavlja nove kriterije željenih pozicija u odnosu ili neželjenih stanja u kojima ne želi više biti. To je početak promjene.

Vidimo se na misi!

Dragi čitatelji! Prije mjesec dana naučili smo što je „mider“ i čemu služi. Mider kao ortopedsko pomagalo služi za popravljivanje držanja tijela, ispravljanje kralježnice, a djeluje tako da ako „korisnik“ pravilno stoji, ima



pravilno tjelesno držanje. Mider ga štiti, zaklanja i grije – nikako ne smeta. Uslijed pravilnog stajanja i kretanja, jačaju mišići koji trebaju i drže kralježnicu pravom. Ako se nosi dovoljno dugo i uporno, može spriječiti daljnje krivljenje kralježnice, ponekad čak i – ispraviti ju. Kod djece (kao npr. kod našeg šestogodišnjeg Mateja, koji ga mora nositi doma i noću) čak budi maštu i daje ideje – on je sebe odmah vidio kao nekog „superheroja“ ili – kad se malo nagne naprijed s miderom na sebi – kao stočić za kavu. Ipak, nije sve tako pozitivno: ako je stav tijela nepravilan, mider steže i smeta, žulja i bode, opominjući „korisnika“ da se mora ispraviti, promijeniti stav, držanje. Nedavno za vrijeme zajedničkog kuhanja nedjeljnog ručka (a poslije nedjeljne svete mise, naravno), „pater

familias“ Huska mi je rekao:

„Sveta misa je kao mider, znaš?“ Kao i uvijek nakon

prvog iznenađenja, s osmijehom sam slušala objašnjenje:

„Sveta misa je duhovni 'mider'. Pomaže da duša ima uspravan stav, da je zaštićena, u toplom. Štiti od opuštanja, jer ako i kloneš, ona je sva oko tebe i drži te uspravnim, sigurnim. Pomaže ti – ako redovito sudjeluješ na misi – graditi duhovne 'mišiće' i razvijati unutarnji dobar, pravilan stav, bez kojeg dušu život 'žulja'. Čak i kad odeš malo 'preko volje', misa ('duhovni mider') djeluje, popravlja, uspravlja, liječi, grije... Potiče te da pomažeš drugima, obrađuješ koga, služiš kome (makar figurativno – kao stočić za kavu). Ako rado ideš, na svetoj misi u crkvi si (kao) doma – postaješ (makar figurativno) 'superheroj'. Jači si, izdržljiviji, hrabriji, postaješ sav – čovjek za druge.“

Vjera, kralježnica duše, ispravlja se malo po malo. Znamo što možemo s vjerom malom kao zrno gorušice, a ako je vjera prava, u vatri prokušana i s križem življena – imamo izvrsne šanse. Zato, braćo kršćani, katolici i pravoslavni, vi koji uporno i radosno idete svake nedjelje i blagdana na misu, slobodno udahnite i – uzdignite glavu. Vaša duša je sigurna. Ostalima, koji će po običaju „navratiti“ u crkvu i ovog Božića, darujte najiskreniji, najradosniji, najtopliji osmijeh, čestitku, zagrljaj. Neka to bude „liječnički“ savjet, „važeci uput“ za pravilan stav, zdravu prehranu i sretan (čitaj – vječni) život. O vježbama uz „mider“ – nekom drugom prilikom na nekom drugom mjestu... Čestit vam Božić i Isusovo porođenje s posebnom dušom, u mideru! (vh)



Osnovana Udruga „Želim živjeti“

Prije dvije godine „Inicijativa 40 dana za život“ nije dobila dozvolu za javno bdijenje pred bolnicom, jer se zahtijevalo da moramo imati udrugu koja će stajati iza nas. Nastavili smo s molitvom za nerođene, ali u zatvorenom prostoru. Molili smo, ali nismo mogli utjecati i osvješćivati lokalnu zajednicu.

Dvije godine svim srcem svakodnevno u razgovoru s Isusom molila sam za osnutak udruge, molila Isusa da providi rješenje. Te noći sam u dubokoj tišini pitala Isusa: „Kako Isuse? Samo nam već pokaži način, ovim bdijenjem izvršavamo Tvoju volju, to je Tebi na slavu“. Istog trenutka kroz glavu su mi prošle misli: „Pogledaj na Google, pogledaj nevladine organizacije građana.“

Iako je bila duboka noć, a imala sam samo mobitel, istog trenutka sam ga poslušala. Na moje iznenađenje, bilo je puno materijala. Sutradan sam na preko računala na internetu pronašla sve, kompletni zakon i potrebnu dokumentaciju. Osnivački sastanak sazvali smo već za dva dana. Čudno, ali sve dokumente davno još je pripremio naš odvjetnik, samo je bio potreban Božji poticaj da tog trenutka počnemo ono što smo već dvije godine svi željeli. Naš duhovnik vlč. Dragan Muharem odmah se ponudio financirati sve troškove oko osnutka udruge. Započelo je rađanje naše Udruge „Želim živjeti“.

Udruga „Želim živjeti“ osnovana je 2. listopada 2019. godine, ali službeno rješenje i upis u Registar uslijedio

je nedavno. Na početku je bilo poteškoća, nekoliko puta vraćanje na ispravak dokumenata, telefonski pozivi, e-pošte itd. Znali smo da radimo predivnu stvar. Udruga nam osigurava javno bdijenje pred bolnicom već u sljedećoj Korizmenoj kampanji, pružanje humanitarne pomoći potrebitima, zaštitu zanemarene i zlostavljane djece, kao i žena. Osnovna zadaća je djelovanje u skladu

s Božjom riječi i poštivanje načela kršćanstva i Katoličke Crkve. U skladu sa svim tim principima je zauzimanje za tradicionalne obiteljske vrijednosti, zaštita klasične obitelji, a sve to isključivo u skladu s Božjom riječi. Udruga je otvorena za sve koji žele dati makar i najmanji doprinos i koji žele pomoći volonterskim djelovanjem i molitvom. /Vesna Gatar/

Obiteljski prizori

U Božićnoj osmini jednu večer, jedni s drugima i - Isusom...

Kršćanske obitelji (osobito one „iskusnije“) misle na sve ono najvažnije (ukoliko je to uopće moguće u potpunosti!) za blagdane:

- zornice svaki dan (osim ono par puta kad smo bili bolesni i/ili zaspali)
- advent proživljen SA zajedničkom molitvom uz vjenčić i S djelima milosrđa

- svi koji se pričešćuju bili na ispovijedi (makar i na Badnji dan poneko – jupi i za to!)

- kuća spremljena (uz sasvim malo svađe, svake godine sve manje i – prije ispovijedi)

- bor okićen (sve isto kao lani, ali srebrno-plavo ili zlatno-crveno, nikada nije promašaj)

- darovi (skromni, ali za sve) upakirani i „pod granom“ na vrijeme – poslije polnočke

- ukusna posna večera pojedena (sva djeca makar malo uzela bez pobune – jeeeee!!!)

- polnočka „uspjela“ (prije nje najmlađi odrijemali, cijelu bili ušuškani, ali budni i poslije nje, nakon otvaranja darova i saticak igre, blaženi zaspali!!!)

- misa na Božić raspjevana, obiteljska fotka načinjena (makar i bez „opravdano odsutnih“)

- ručak i torta svečani, slasni i krasni, čak i fotkani za uspomenu (ne za Fb i Instagram)

- čestitke pravih kršćanskih poruka poslane rodbini, prijateljima, kolegama koji slave.

Ima li nešto što nedostaje? Je li to dovoljno da Božić u nama tako zasija da traje dulje, što dulje? Ima još nešto... U obitelji nekad zaboravimo – gledajući ljude oko nas – jedni druge. Kao da malo izgubimo onu obiteljsku intimnu idilu, toliko važnu za sjećanja na djetinjstvo, mladost, sve etape bračnog života. Kako bi nadvladali i poneke teške, bolne uspomene, treba nam više drugih – sretnih. U našoj obitelji, kao i u mnogim drugima, prepričavaju se brojni događaji, u čemu nam



pomažu brojni obiteljski „filmići“ – bebi hranjenja, bratskih uspavlivanja, pjevanja s tepanjem, igre koja skoro izmiču kontroli, nježni prizori usnule dječice te molitve prije svečanih blagdanih objeda ili otvaranje darova. Ipak, sve to nije – „TO“. „To“ ostaje u srcu te kad na to pomislimo, duša prodiše...

Jednu večer u Božićnoj osmini, okupimo se svi. Mama neka nađe i jastučiće ako treba, ali svi sjedimo – uz jaslice pod borom. Najmlađima dajmo da ispričaju priču o Tihoj noći o Rođenju od i

zbog kojeg svi mi živimo! Oni to, vjerujte, najbolje znaju, mi samo dopunimo malo ako baš ustreba. Stariji nek donesu pjesmarice. Tata neka započne molitvu... Kakva molitva paše cijeloj obitelji? Poklonimo se Djetešcu Isusu. Zagrlimo i čestitajmo Mariji i Josipu. Zahvalimo Bogu za sve što je učinio. To može svatko – počevši od starijih, svatko u obitelji neka izreče za što je zahvalan! Slavimo Boga – kakvu nam je ljepotu dao (i) ovoga Božića! Slavimo ga što smo skupa (neće to biti zauvijek!), što smo zdravi, siti, obučeni, darovani, što imamo bake, djedove, kumove, svu rodbinu, prijatelje, župnu zajednicu... Molimo ga za one koji su nam daleko, koji su od Isusa otišli. Molimo ga da nitko za blagdane ne bude osamljen. Da uspijemo otići na ljetovanje i ove godine. Da bolesni ozdrave. Da slabiji učenici poprave ocjene. Da se zaljubljeni znaju lijepo, ljepše, najljepše voljeti pravom Ljubavlju.

Tad, kada dođemo do Ljubavi, zapjevajmo. Božićne, naravno. Sve redom. Ali i druge „o Isusu“. Ako ne znate najtočnije tekst ili melodiju, koristite se (i) internetom. Koristite se svim dobrima da se prekrasno i sve savršene ljubite međusobno – e, to nam (još) nedostaje da nam svima Božić traje. Kada to znamo, ne propustimo. Najljepše uspomene su sretne obiteljske – ostaju zauvijek u srcu. (vh)

Božić ne mogu zamisliti bez....



Nedavno sam na internetu naišla na jednu anketu s tim naslovom. Pročitala sam neke od odgovora i mogu reći da se nimalo nisam iznenadila. U današnjem svijetu sve je manje naroda na misi, živimo brzim životom, nemamo vremena za svoje najdraže, sve više nas usrećuju sitnice koje uopće ne čine Božić. No ljude najviše vesele francuska salata, okićeni bor, topla atmosfera, kućni ljubimci... Najmanje odgovora je bilo: obitelj, misa, ispovijed. To je naša realnost. Francuska salata zamijenila je malenog Isusa u jaslama. Zamislite, jedna obična salata! Takvi odgovori potiču nas da se i mi zapitamo bez čega ne možemo

zamisliti Božić. Krenut ću od sebe. I ja kupujem slatkiše, sitnice koje me usrećuju, i ja kitim bor i kupujem ukrase, i ja se veselim dobrim filmovima i finom ručkom. Ali isto tako znam i svjesna sam da to ne čini Božić. Dobra ispovijed, neko dobro djelo, odlazak na misu, radost s najdražima, e to je Božić. I mali Isus u našim srcima. E baš takav Božić vam želim! Provedite ga s vašim najmilijima i sa svojim župljanima na misi. Sretan i blagoslovljen Božić!

Larisa

Duhovna obnova za mlade

Usubotičkom samostanu Kćeri Milosrđa u Subotici i župi sv. Roka od 6. do 8. prosinca održana je duhovna obnova za mlade.

Započela je misom Prvoga petka u crkvi sv. Roka na koju se mladi iz Subotice i okolice okupljaju svakog prvog petka u mjesecu. Misu je predvodio župnik **mons. Andrija Anišić**. On je mlade potaknuo da na duhovnoj obnovi budu otvoreni poticajima Duha Svetoga i podsjetio je da su takve duhovne obnove, koje su prijašnjih godina češće održavane, uvijek donosile mnogo Božjeg blagoslova i duhovne radosti kako samim mladima, tako i župnim zajednicama kojima su pripadali sudionici duhovne obnove. Poslije mise bilo je euharistijsko klanjanje i pobožnost Srcu Isusovu. Pjevanje na misi i na klanjanju animirali su mladi iz VIS-a „Noa“ i VIS-a „Ritam vjere“.

Na početku susreta u samostanu, mlade je pozdravila predstojnica **s. Silvana Milan**, izrazivši radost što mogu ugostiti mlade u godini jubileja 100. obljetnice njihove Družbe. Govorila im je o značenju duhovne obnove opće-

je Isusov put ljubavi i život po evanđelju najbolji za svakog čovjeka.

Okvirna tema duhovne obnove bila je misao sv. Majke Terezije „Ja sam Božja olovka“. Prigodna razmatranja mladima održao je **vlč. Nebojša Stipić**, župni vikar župe sv. Antuna Padovanskog u Čantaviru. Mladi su, osim toga,



imali i rad u skupinama, različite radionice te slavili misu. Poslijepodne je prigodno predavanje u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka održao **o. Danijel Maljur**, franjevac iz subotičkog franjevačkog samostana. On je u duhu gesla duhovne obnove govorio o govoru i jeziku kao „Božjoj olovci“. Navečer je u kapeli redovnica održano najprije zajedničko euharistijsko klanjanje koje je animirala Molitvena zajednica „Proroci“, a zatim započelo cjelonoćno klanjanje na kojem je u određene sate sudjelovalo svih trideset pet sudionika duhovne obnove.

Duhovna obnova završila je misom u crkvi sv. Roka koju je predvodio župnik Anišić. Na misi su mladi čitali Božju riječ i predmolili molitve vjernika. Poslije mise u samostanu, bili su na zajedničkom ručku te imali završni plenum. /**A. A.**/



nito te ih potaknula da vrijeme koje im je na raspolaganju iskoriste za molitvu u tišini te da u susretu s Gospodinom osluškuju što im on želi reći kako bi svoj život nakon duhovne obnove mogli živjeti kvalitetnije i svjedočiti da

Slaganje dijelova života u cjelovitu sliku

Slaganje puzzle

Bliži nam se kraj još jedne godine. Mnogi polako sumiraju dojmove iz prethodnog razdoblja, prethodnih mjeseci. Razmišljajući o svom životu i „vraćajući film unatrag“, prisjećajući se onoga što se sve događalo, slažem neki svoj mozaik života, svoju sliku od puzzli.

E, baš tako nekako mi sve izgleda. Na pojedinim dijelovima šareno, negdje tamnije, negdje svjetlije, ponegdje nejasno, ...

Ali sve to čini cjelovitu sliku. Kako je Miroslav Antić rekao: „Ja sam sakupljač neobičnih stvari. Neka drugi sakupljaju značke i marke. Ja sakupljam dane, časove i trenutke.“

Nekako često volimo brojati samo svoje nevolje, ali ne računamo i svoje užitke. Pa nam ta naša slika biva tamna, mračna, maglovita, nejasna. A ona ustvari krije toliko živih, vedrih boja, toliko radosti. Nismo ni svjesni,



kada mislimo da se sve raspada, možda se to samo sve slaže na svoje mjesto.

Jer nemamo lijepu sliku dok svi dijelovi nisu na svom mjestu. A svi ti dijelovi čine trenutke, događaje iz našeg života. Ono lijepo, ali i ono pomalo neugodno. Nešto u čemu smo uživali, ali i nešto iz čega smo izvukli pouke. No to sve čini našu sliku života. Mozaik, sliku od puzzle – dijelova života koji je naš, jedinstven.

Jelena Pinter

Je li Bog zadovoljan kako sam proživio ovu godinu?

Crkva nas podsjeća da smo hodočasnici. Ona sama „prisutna je u svijetu, a ipak – putnica“. Ide ususret svojem Gospodinu putujući „između progona i Božjih utjeha“.

Naš je život isto tako pun nevolja i „Božjih utjeha“. Baštinimo život u vremenu u kojem se sada nalazimo, imamo i onaj drugi s onu stranu vremena, u vječnosti, prema kojemu su upućeni naši koraci. Svačije je vrijeme važan dio naslijeđa dobivenog od Boga; to je udaljenost koja nas dijeli od trenutka kad ćemo se pojaviti pred Gospodinom punih ili praznih ruku. Samo sada, ovdje, u ovome životu možemo zaslužiti drugi život. Doista, svaki je naš dan „vrijeme“ koje nam Bog daruje da ga ispunimo ljubavlju prema njemu i bližnjima, dobro urađenim poslom, vršenjem krjeposti..., djelima Bogu ugodnima. Sad je pravo vrijeme za zgrtanje „blaga nepropadljiva“. Za svakoga od nas, „evo sad je vrijeme milosno, evo sad je vrijeme spasa“. Kada ovo vrijeme prođe, drugoga ne će biti.

Vrijeme kojim svatko od nas raspolaže je kratko, ali dostatno da iskažemo Bogu svoju ljubav i dovršimo djelo koje nam je povjerio. Zbog toga nas upozorava sveti Pavao: *Razmotrite dakle pomno kako živite! Ne kao ljudi, nego kao mudri! Iskoristite vrijeme. Dolazi noć, kad nitko ne može raditi.*

„Uistinu, kratko je vrijeme u kojemu možemo ljubiti, davati se i kajati se. Bilo bi nepravедno potratiti ga neodgovorno, baciti ga kroz prozor: ne smijemo rasipati ovaj trenutak na svijetu koji je Bog povjerio svakome od nas.“

Sveti Pavao, promatrajući kratkoću našega ovozemaljskog vremena i ništavnost koju imaju stvari same po sebi, kaže: *Prolazi obličje ovoga svijeta*. U usporedbi sa životom koji nas čeka, ovaj život samo je njegova sjena.

Kratkoća vremena žurno nas poziva da ga što je moguće bolje upotrijebimo, zalažući se, sukladno volji Božjoj. Danas se u svojoj molitvi upitajmo je li Bog zadovoljan načinom na koji smo proživjeli godinu koja je upravo za nama? Je li dobro upotrijebljena ili je, naprotiv, bila godina izgubljenih prilika u poslu, apostolatu, obiteljskom životu? Jesmo li često napuštali križ žaleći se zbog nevolja i iznenadnih događaja?

Svaka godina koja prolazi poziv je da posvetimo svoj svakodnevni život, a istodobno je i upozorenje da smo malo bliže konačnom susretu s Bogom.

„Neka nam ne dozlogrđi činiti dobro: ako ne sustanemo, u svoje ćemo vrijeme žeti! Dakle, dok imamo vremena, činimo dobro svima.“

Francisco Carvajal, Razgovarati sa Bogom



Rođendan maloga Isusa



Draga djeco, sigurno svi volite rođendane. Za rođendan se pripravlja i domaćini i gosti, to je radost za sve. Kako li se naš maleni Isus raduje kada nas vidi da mu pripravljamo topli dom za njegov rođendan! Dakako, najviše voli toplinu srca, stoga pazite da vaše srce spremno

dočeka malenog Isusa, čisto, ispovjeđeno, puno dobrih djela. Ovog Božića iskoristite vrijeme za mnogo dobrih djela, družite se, igrajte, ali pomozite i roditeljima u nekim kućanskim poslovima. U vrijeme zabave, želimo vam dobar provod na dječjim *Zvonikovim* stranicama!

Spoji točkice i oboji sliku!



Riješi osmosmjerku.

B	E	T	L	E	H	E	M	I	R
B	T	L	O	V	B	O	R	C	O
A	Š	S	L	A	M	I	C	A	Z
C	I	E	J	N	E	Đ	O	R	V
I	T	P	T	Đ	Ž	M	E	A	I
L	A	I	I	E	I	A	Đ	G	J
A	R	S	S	L	J	R	N	A	E
T	V	O	U	J	A	I	A	M	Z
Š	S	J	S	E	R	J	D	Ć	D
J	L	E	T	I	S	A	P	S	A



BETLEHEM, DIJETE, ISUS,
 MARIJA, ROĐENJE, SPASITELJ,
 SLAMICA, SVRATIŠTE, JOSIP,
 EVANĐELJE, ZVIJEZDA, ANĐEO,
 ŠTALICA, MAGARAC, VOL,
 BOR, MIR, RAJ

Prosinac je pun darivanja, izradite Božićnu torbicu za darove i darujte ju nekome!



Božić u tuđini

Kada je došao trenutak da otac obitelji krene „trbuhom za kruhom“, svima su se zacaklile oči. Djevojčica od desetak godina već je dobro shvaćala što to znači, a mlađi sin od samo dvije godine prihvatio je da tata odlazi na posao i da će se brzo vratiti. I tako su prolazili dani, tjedni, mjeseci, a on bi se povremeno vraćao. Vrijeme je prolazilo u zagrljajima, osmijesima, suzama, nepros-pavanim noćima, ali i lakše plaćenim računima, novijim automobilom, kupovinom bez previše zagledanja u cijene i lagodnijim življenjem općenito. A onda su dani i tjedni postajali sve dulji, gotovo neizdrživi, propušteni su mnogi trenutki s obitelji i cijela je obitelj, da bi ostala cijela, morala krenuti „u tuđinu“. Ondje gdje je sve bilo lagodnije za život, ali gdje je povremeno nostalgija nadjačala sve lagodnosti življenja, gdje si uvijek stranac, „dodoš“ ili kako god...



Za sve oni kojima je netko otišao ili koji odlaze: Božić je blagdan obitelji, zajedništva... Isus jer rođen u „izbjeglištvu“, ali bio je okružen Josipom i Marijom. Troje njih činili su Svetu obitelj! I samo su tako mogli biti cijeli... Za obitelj, ma gdje bila, najvažnije je da skupa. Nikakve količine novca ili lagodnost življenja ne mogu nadomjestiti prazninu kada jedan dio obitelji nedostaje. Gdje god bili – važno je biti i ostati cijeli!



Pismo u sandučiću

Lijepo je sjetiti se ne tako davne prošlosti kada smo jedni drugima blagdane, rođenja, krštenja, lijepe i sretne trenutke čestitali rukom ispisanim čestitkama. Rukom pisana čestitka, razglednica s putovanja ili pismo pokazuje da smo izdvojili dragocjeno vrijeme za tu osobu, misleći pri tom na nju. Stoga je vrijednost rukom pisane čestitke ili zahvale neprocjenjiva. Rukom pisana pisma nekada su bila i jedini način da se nekom javimo izdaleka. Na pisma se čekalo tjednima, mjesecima. U vrijeme dok nije svaka kuća imala telefon ili mobitel, ljudi bi se unaprijed dogovarali kada će se čuti telefonskom govornicom ili gdje i u koje vrijeme će se susresti. Ljudi su više poštovali tuđe vrijeme jer nisu, kao mi danas, bili u mogućnosti javiti SMS-om, Viberom

ili nekim drugim suvremenim komunikacijskim medijem da će kasniti. Susreti su tada bili spontaniji, a dana se riječ i obećanje više cijenilo.

Za sve one koji čeznu za rukom pisanim pismima: Odluči ove godine i uzmi vremena i truda čestitati svojim prijateljima njihove važne trenutke poslanom, rukom pisanom čestitkom ili pismom. Pokaži na taj način blizinu u mislima onima s kojima ne možeš biti tjelesno blizu. Dopusti da se jednog dana čuvajući u kutijama tvoje pismo, razglednicu ili čestitku, mogu s radošću i sjetom prisjećati lijepih trenutaka i dragih osoba.

Snjegović u škrinji

Dosjetljivost jedne divne majke petero djece da malu bebu Snjegovića, kojega je njezina kćerka napravila zimi, sačuva u ledenoj škrinji da se ne bi otopio sa snijegom, oduševila je i raznježila mnoge. Njezina ga je kćerka u to vrijeme redovito „posjećivala“ u škrinji da bi se uvjerila da mu je ondje udobno. Kada je ljeto stiglo, izvadila je Snjegovića iz škrinje na kratko da bi i on upoznao ljeto i kratko se ogrijao. Nakon što se osunčao, vratila ga je ponovno na sigurno mjesto da odmarajući čeka novu zimu. Svoju malu uspomenu i djelo svojih ruku ta djevojčica je sačuvala u velikoj ledenoj kutiji da bi ju, kada se uželi Snjegovića, ponovno mogla otvoriti i radovati se.



Za sve koji imaju malene i velike kutije i škrinje:

Uspomene na radosne trenutke ili one koji su nam nešto značili, stare fotografije, pisma i sitnice, treba pohraniti u malene kutijice i pretince koje uvijek iznova možeš otvarati. Otvaraj ih onda kada ti se sve čini crnim, kada ne znaš kamo ni s kim bi. Kada ti netko nedostaje. Kad si iscrpio svu radost. Kada ti se učini da nemaš prošlost, a ne vidiš budućnost. Kada ti se pričini da si sam. U tim škrinjama naći ćeš komadiće sreće i djeliće sebe.

Duša u snijegu

U razgovoru s prijateljicom saznala sam zašto voli zimu, odnosno snijeg i minus koji siječe. „Jer pokrije sve što mi se u gradu ne sviđa, sve prljavo, papirnate i najlonske vrećice, vrećice od čipsa, papirnate maramice, bačene opuške, rupe na pločnicima i cestama...“. Naizgled obična tvrdnja, ali kada čovjek bolje razmisli, doista jest tako. Kada se sve zabijeli, i grad izgleda drukčije. I ljudi. Sve je naizgled romantično do trenutka kada se snijeg počne topiti pa se stvori dobro znana bljuzga koju nitko ne voli. Grad poprimi posve drukčije boje, postane nekako prljav i siv, „zamazan“... Kao kada dijete sebe i sve oko sebe zamaže eurokremom.



Kada bi se barem zaleđen snijeg zadržao po mjesec dana na našim cestama, kao što je to bilo nekada, kada je minus deset-petnaest stupnjeva bilo normalno i kada se zbog toga nije u medijima i među ljudima širila panika i strah...

Za sve one koji vole snijeg i bjelinu: Po rođenju, čovjekova je duša „tabula rasa“ iliti „prazna ploča“. O tomu govori filozofska teorija, najprije Aristotel, a potom i John Locke, po kojima je čovjek rođen bez predodređenih osobina i sve svoje osobine stječe tijekom života. I Adam i Eva stvoreni su savršeni, ali prvim neposlušom (istočnim grijehom) poprimili su grešnu narav. Vidimo to po primjeru djeteta koje, dok je malo i bez iskustva, biva gotovo bezgrešnim, sve do trenutka kada postaje svjesno sebe i okolice i kada počinje stjecati iskustva. Svatko od nas griješi, ne tako rijetko zaprlja ne samo svoje već i srce i misli drugoga čovjeka. No jednako kako peremo zaprljanu odjeću ili musavo lice, treba čistiti i dušu. Netko će to učiniti na ispovijedi, u ispitu savjesti, netko u razgovoru s drugom osobom, ovisi kakvi su nam svjetonazori. No ono što je važno jest održavati bjelinu misli i djelovanja da bismo pokrili i zaledili sve ono što nije dobro i lijepo.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Božić u Rusiji 1994. i kutijica puna poljubaca...



Gledam današnju djecu i sebe u djetinjstvu. Ova djeca već u ranim godinama na zavidnoj razini rukuju pametnim telefonima, tabletima, računalima i ostalom tehnikom, a za nas su takve stvarčice bile daleki i nedosanjani snovi. Sjećam se trenutaka prije osmoljetke. Po prašnjavoj ulici vukli smo probušene šerpe pune prašine. Tko ih ima više u nizu povezanih, taj je bolji konj. Kada bi potrčalo nas desetak, digla bi se prašina kao da je monsun prošao. Sjećam se mojih prvih crteža. Mama bi stručno morala tumačiti što je umjetnik mislio kada je crtao. Konj je izgledao kao pas samo što je imao visoke noge. Jelen je ličio na prase s rogovima. Kokoš je izgledala... I sve tomu slično... Ali kada je za Božić trebalo nacrtati malog Isusa, to je već bilo lakše. Mala glava s četiri točke za oči, nos i usta, veći krug za stomak, četiri crte za noge i ruke, a leži u jaslama. Oko njega ovčice. I svima je bilo jasno što je to. A volio sam Božić. Kako sam ga samo čekao. Molio se malom Isusu. Ovih dana, gledajući u računalu priče koje sam godinama skupljao, izdvojio sam dvije božićne.

Pred Božić 1994. godine, u Rusiji, u dom za napuštenu djecu došla je skupina odgojitelja kršćana. Djeca su prvi put mogla čuti priču o Bogu i Božiću. Bila su oduševljena božićnim događanjima iz Biblije i gutala su svaku riječ. Na kraju su im podijeljene bojice i papir sa zadatkom da sami nacrtaju „rođenje Isusovo“ onako kako ga zamišljaju.

U domu je bio i šestogodišnji dječak Mišo koji je nacrtao neobičan crtež – štalicu sa životinjama i jasle u kojima su bila dva dječčića. Tete su bile iznenađene tim crtežom i pitale su Mišu zašto je na taj način nacrtao jasle. Mali Mišo je objasnio:

„Kada je mama stavila Isusa u jasle, Isus me je pogledao i upitao me gdje su mi roditelji i gdje stanujem. Ja sam mu rekao da nemam ni mamu ni tatu... Nemam nikoga. Onda je Isus rekao da mogu ostati kod njega. Rekao sam mu da ne mogu jer nemam nikakav dar za njega, kao što su mu donijela tri kralja. S obzirom na to da je Isus ležao na slami u jaslama, a bila je zima, ponudio sam mu jedino što sam mogao. Upitao sam ga, ako dođem i legnem kraj njega da bih ga ugrijao, hoće li to biti dar za njega... Isus mi je odgovorio: 'Ako me zagriješ to će biti najbolji dar koji sam ikada od nekoga dobio.'“

I tako sam legao u jasle, a Isus me pogledao i rekao: 'Ostani sa mnom zauvijek, molim te'.

Dok je Mišo završavao svoju priču, kliznuše dva bisera niz dječje lice... Našlo je siročić nekoga siromaška poput njega... Taj ga nikada neće napustiti...

Druga priča dolazi iz naše blizine... Otac je kaznio svoju petogodišnju kćer jer je izgubila dragocjeni predmet koji ga je podsjećao na pokojnu suprugu. Umrla je mlada, tjedan prije samog Božića. Ostao je sam s malenom. Međutim, izgubljena uspomena ne može se kupiti. Zato ni maloj nema božićnog dara. Na božićno jutro djevojčica donese kutijicu oči i tiho reče:

„Tata, ovo je dar za tebe.“

Ocu je ovog puta bila draga pažnja djeteta. Kada je otvorio kutijicu i vidio da je prazna, reče ne baš ljubazno:

„Ako već nekom daruješ kutiju, onda ne smije biti prazna.“

Kćerkica ga pogleda sa suzom u oku i nesigurno, ali mило nastavi:

„Tata, kutija nije prazna. Do vrha sam je napunila poljupcima... Samo za tebe.“

Otac je razumio. Nestalo je živčanosti. Ganut se spustio na koljena pred svoje dijete, zagrlio je nježno i zatražio oprostaj. Čestitao je maloj Božić i, držeći je u zagrljaju, zahvalio Ocu što mu je poslao ljubav malenog, petogodišnjeg Isusa. Do kraja života čuvao je tu kutijicu pored kreveta. A kada bi mu bilo teško, uzeo bi je, otvorio, i iz nje uzeo jedan nevidljivi poljubac. Maleno srce i ljubav iz kutije, sada već odrasle kćeri, prelilo bi se u njegovo bolno srce. I uvijek mu je bivalo lakše. Jer božićni dar se ne zaboravlja. Znao je da će uskoro poći velikom Isusu...

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji, čitatelji *Zvonika*. Sjetite li se često mladosti i dječjih radosti? Vjerujem da mislite i na te dane. Mladost je za nama, a Božić i vječnost pred nama. Očekuju nas Isus i Otac i Duh Sveti, njihova i naša ljubav, neka nas vodi. Njima. Svatko od nas ima kutijicu punu poljubaca i ljubavi svoje djece, roditelja, braće i sestara, prijatelja..., a osobito Boga. Postoje li vrijednije stvari u životu od tog dara? Radosnim srcem mladosti i godinama života na ramenima, želim da veselo dočekate Isusov rođendan. Čestit Božić i mlado ljeto!



Božić – blagdan našeg identiteta



Kada kažemo Božić, najprije se sjetimo ambijenta božićnoga vremena u svojim kućama ili crkvama. Sjetimo se božićnog bora, sjetimo se svoje crkve u kojoj se divimo velikim i lijepo okićenim borovima, sjetimo se „Betlehema“, sjetimo se polnoćke i divnih božićnih pjesama... Ugodni su to osjećaji.

Tada nam se počnu javljati asocijacije na tolike drage osobe i sve s tim što nam Božić znači. Sve to počinje prije, kada ranimo i idemo na zornice...! Malo koga ti događaji ostavljaju ravnodušnim. Tada ljudi počnu misliti jedni na druge, pa i na one daleko, kojom lijepom čestitkom ili u novije vrijeme internetom. U čestitkama izražavamo najljepše želje jedni drugima i dijelimo radosti, pa i žalosti. Idemo u posjete noseći darove za Božić. Sjetimo se siromašne braće kojim ukusnijim zalagajem ili komadom toploga ruha. Kratko rečeno, počne strujanje dobrote i ljubavi, za čim svi čeznemo.

Dok sve to proživljavamo, možda se i ne sjetimo da smo tada onakvi kakvi bismo željeli uvijek biti! Da smo onakvi kakvima nas je Gospodin Bog zamislio i stvorio. Da se volimo, pomažemo, posjećujemo, tj. da budemo kako je to Isus rekao: kao djeca!

Eto zašto je Gospodin Bog htio da njegov Sin Isus dođe k nama kao Dijete! Da nam zorno pokaže da smo to izgubili. Izgubili smo svoj djetinji identitet! Izgubili smo kvalitete djeteta: jednostavnost, dobrotu, bezazlenost, iskrenost, radost itd. Zato nam je Gospodin Isus rekao: *Ako ne budete kao djeca, nećete ući u Kraljevstvo nebesko!* Ne treba nam govoriti da Isus ima pravo, kada smo se toliko puta uvjerali u ljepotu dječjih očiju.

Šteta što često nastojimo komercijalizirati Božić pa od drveta ne vidimo šumu. Od tih popratnih božićnih simbola ne vidimo Onoga koji čini Božić i koji nas svake

godine zove na rast u svojem dostojanstvu! Ne vidimo da Božić nije prilika za dobru zaradu, već za osobno obogaćenje. Da porastem kao čovjek koji nije stvoren samo za zemlju, nego za nebo!

Zato je baš ovaj Božić prilika i izazov za nas koji ga slavimo. Nemoj gledati samo vanjštinu Božića, nego traži Onoga koji stoji iza te divne simbolike! Traži Onoga komu je u čast to pripremljeno! Načinimo paralelu „modernog“ i Isusova Božića. Ne daj se zadovoljiti samo onim što oči vide, kada to ništa ne znači bez Onoga u koga vjerujemo.

Nije slučajno da je Gospodin dopustio da čovjek, kralj Herod, krene u Betlehem s namjerom ubiti to Dijete. Nije li Herod i danas naša stvarnost? Sjetimo se, nismo li dopustili da Herod i danas dominira i ne dopušta da nam se vrate djetinje vrline bez kojih smo nesretni.

Tako je i ovaj Božić, nama koji ga slavimo, Božji poziv na obnovu vlastita identiteta, a naš identitet je božansko Dijete – Božić! To će biti ono što mi, a Isus mali još više, želi! Sretan Božić!

Šteta što često nastojimo komercijalizirati Božić pa od drveta ne vidimo šumu.

Od tih popratnih božićnih simbola ne vidimo Onoga koji čini Božić i koji nas svake godine zove na rast u svojem dostojanstvu! Ne vidimo da Božić nije prilika za dobru zaradu, već za osobno obogaćenje.

Da porastem kao čovjek koji nije stvoren samo za zemlju, nego za nebo!

700 godina Berega (Bačkog Brega)

(nastavak)

Bereški župnici

20. Emmerich Heck rođen je u Somboru 2. travnja 1900. godine. Gimnaziju je pohađao u Somboru i u Kalači. Teologiju je studirao u Kalači od 1918. do 1922. godine. Za svećenika je zaređen u Đakovu 7. rujna 1922. godine. Bio je kapelan u Bačkoj Topoli od 1. kolovoza 1922. do 6. veljače 1925. Kapelan u Subotici u Sv. Jurju bio je od 26. veljače 1925. do 1. rujna 1927. godine. Od 11. studenog 1926. do 1. rujna 1927. obavljao je dužnost vikara u vikariji sv. Josipa (Đurđin). Bio je kapelan u subotičkoj župi sv. Roka od 1. rujna 1927. do 19. kolovoza 1929. godine. Od 19. kolovoza 1929. do 1. kolovoza 1930. bio je kapelan u župi sv. Stjepana u Senti. Od 1. kolovoza 1930. do 13. veljače 1936. godine bio je kapelan u Somboru. **Dne 13. veljače 1936. godine imenovan je upraviteljem župe u Beregu, gdje je ostao kao župnik do 1962. godine.** U međuvremenu je 25. rujna 1950. imenovan i upraviteljem župe u Kolutu. Godine 1962. je napustio biskupiju i preselio se u Njemačku, gdje je u župi Kolbermoor bio duhovni pomoćnik. Od 1. siječnja 1963. godine stao je na čelo župe sv. Nikole u Hasenbergu. Shrvan teškom bolešću početkom 1968. godine, morao se povući u mirovinu. Velikim strpljenjem podnosi bolove i patnje sve dok 7. siječnja 1971. godine nije umro u svome stanu u Forstenriedu. Njegovi su ga župljani u župi sv. Nikole upamtili po vjerno i pobožno obavljanim župničkim dužnostima. Sve je činio s puno jednostavnosti i pristupačnosti. Pokopan je u starom dijelu groblja Waldfriedhof.

21. Marko Kovačev rođen je u Beregu 12. rujna 1911. godine. Četiri godine teologije je završio u Sarajevu, a petu u Zagrebu od 1931. do 1936. godine. U Vajskoj i Bođanima je bio kapelan od 20. srpnja 1936. do 9. ožujka 1938. godine. Od 9. ožujka 1938. do 19. srpnja 1939. bio je kapelan u Čonoplji. Od 19. srpnja 1939. do 15. srpnja 1940. bio je kapelan u Subotici, župa sv. Jurja. Od 15. srpnja 1940. do 30. kolovoza 1941. bio je kateheta u ženskoj građanskoj školi u Subotici. Od 15. srpnja 1940. do 30. kolovoza 1941. bio je kapelan u Subotici, Sv. Terezija. Od 30. kolovoza 1941. do 1. kolovoza 1942. i do 27. rujna 1945. godine bio je kapelan u Gari. Od 27. rujna 1945. do 30. travnja 1948. godine bio je upravitelj župe u Bođanima te od 11. ožujka 1948. do 30. travnja 1948. i u Vajskoj. Od 30. travnja 1948. do 24. svibnja 1962. godine bio je upravitelj župe u Bačkom Monoštoru. U Bereg je premješten na vlastitu želju. Zbog narušenog zdravlja, nije mogao udovoljiti potrebama monoštorske

župe. **Od 24. svibnja 1962. godine je postao župnik u Beregu.** Dekan Riđičkog dekanata postao je 21. rujna 1963. godine. **U Beregu je župnikovao sve do svoje smrti 2. lipnja 1974.** Poslije njegove smrti kao privremeni upravitelj župe u župu dolazio je monoštorski kapelan Ivan Sabatkai.

22. Ivan Sabatkai rođen je 17. listopada 1947. godine u Vajskoj. Maturirao je u subotičkom sjemeništu Paulinum 1966. godine. Teologiju je završio u Zagrebu od 1966. do 1972. godine. Za svećenika je zaređen u Vajskoj 2. srpnja 1972. godine. Od 31. srpnja 1972. do 15. studenoga 1973. bio je kapelan u Bajmaku. Od 15. studenog 1973. do 7. rujna 1974. godine bio je kapelan u Bačkom Monoštoru. **Od 7. rujna 1974. godine je obavljao dužnost upravitelja župe Bereg. Bereškim i kolutskim župnikom imenovan je 25. siječnja 1984. te je na toj službi ostao do 18. rujna 1986. godine.** Župnik Sabatkai je mnogo učinio na širenju katoličkog tiska u župi. U Beregu je za njegovo vrijeme skoro svaka kuća dobila Bibliju. Iz Berega je 18. rujna 1986. godine preuzeo župu Bački Monoštor. U Monoštoru je ostao do 2004. godine kada se povukao u mirovinu, u svećenički dom Josephinum u Subotici. Iz svećeničkog doma je od 2005. do 2008. godine obavljao dužnosti upravitelja župe u Maloj Bosni. Nakon duge bolesti, preminuo je u subotičkoj bolnici 22. ožujka 2009. godine. Pokopan je u obiteljsku grobnicu u Vajskoj. Obavljao je različite dužnosti na Biskupskom ordinarijatu: bio je član Liturgijskog vijeća, član Povjerenstva za svetu umjetnost te član Vijeća za apostolat obitelji. Obnašao je i dužnost animatora za Rome. Umro je 2009. godine u svećeničkom domu Josephinum u Subotici.

23. Željko Augustinov rođen je u Vajskoj 21. ožujka 1948. godine. Teologiju je studirao u Rijeci od 1967. do 1974. godine. Zaređen je u Subotici na Petrovo 1974. godine. Bio je kapelan u Bačkom Monoštoru od 7. rujna 1974. do 12. rujna 1978. godine. Bio je najprije upravitelj, pa župnik u Futogu s pripadnim filijalama: Bački Petrovac, Kisač i Rumenka, od 12. rujna 1978. do 18. rujna 1986. godine. **Bio je župnik u Beregu od 18. rujna 1986. do 8. srpnja 1991. godine.** Župnikom u Baču imenovan je 8. srpnja 1991. godine, gdje je ostao do 12. kolovoza 1998. godine. Od 12. kolovoza 1998. godine do 30. lipnja 2007. bio je župnik u Sonti i u Prigrevici. Te se godine zbog bolesti povukao u svećenički dom Josephinum. Iz Josephinuma je kao župnik opskrbljivao župu Mala Bosna, od 7. kolovoza 2008. godine. Odlikovan je naslovom začasnog konzultora.

Slike Marije i Josipa i božićnih jaslica u Riđici

Marija i Josip u betlehemskom događaju

Prikaz Marije i Josipa s novorođenim Isusom pojavljuje se već u ranom kršćanskom razdoblju. Marija na tim prvim prikazima naizgled djeluje majkom koja ravnodušno sjedi pred svojim djetetom. Od 5. stoljeća, poslije koncila u Efezu (431.) na kojemu je Marija priznata Bogorodicom, dobiva svoje sigurno mjesto u ikonografiji i na njenom liku na slikama pojavljuju se majčinska osjećanja. Od 6. stoljeća u umjetnosti se pojavljuje nekoliko varijanta predstave Isusova rođenja. Na temelju apokrifnih pisama Svetoga pisma, događaj Isusova rođenja umjetnici stavljaju u špilju, neki u sklonište pastira gdje čuvaju svoju stoku. Mariju prikazuju kako leži na prostirci iscrpljena od poroda. Josip, Marijin zaručnik, često je prikazan sa strane, udaljen od glavnog događaja. Tip slike s tri lika – Isusom Marijom i Josipom bio je rasprostranjen i u istočnom i u zapadnom slikarstvu srednjega vijeka.

Polovicom 14. stoljeća pod utjecajem mistika i franjevac, predstava Isusova rođenja razvila se u neku novu vrstu predstavljanja. Unutar betlehemskih zidina ili štale, Marija je blago nagnuta prema djetetu. Dijete često leži na zemlji, anđeli i vjernici ga klečeći štiju. Ponekad Marija Isusa pokriva platnom. Josip je uvijek sigurni i sastavni dio scene. Pomaže u spravljanju jela, može se vidjeti kako na vatri priprema kašu. Često se pozadina slike otvara prema lijepom krajoliku. Pojavljuju se i sporedne scene u kojima su predstavljeni anđeli, pastiri ili tri mudraca. Većina autora Isusovo rođenje zamišlja u noći i tako i predstavlja. Zbog noći na slici i zbog tamne pozadine, zvijezda koja obasjava mjesto novorođenog Isusa, postaje još istaknutija.

Postoji običaj da za božićno vrijeme u našim crkvama postavimo Betlehem, jaslce. Svaka zajednica osmislila je kako će predstaviti Isusovo rođenje. Najčešće su likovi

načinjeni od porculana, drveta, ljuske kukuruza, plastike, negdje su živi. U crkvi Isusova Uzašašća u Riđici likovi Betlehema umjetnička su djela mlade umjetnice koja je živjela u tom selu još prije II. svjetskog rata. Umjetnica se zvala Theresia Frick, rođena je 9. kolovoza 1913. godine u Riđici. Od njenih djela sačuvan je portret rađen



U Betlehemske scene koju promatramo svakoga Božića u našim crkvama, Marija je utjelovljenje ljubavi. Svaki Božić nam poručuje da ljubav postoji, a svjedokinja iste je Marija. Josip je simbol vjere. Danas često čujemo da vjere jedva da ima na svijetu. Josip je svjedok da vjere i danas ipak ima, jer postoje ljudi duboke vjere, samo što vjera nije bučna, već tiho djeluje.

1936. godine. Po govoru starih Riđičana, Betlehem i zidnu sliku oko križa u crkvi oslikala je mlada umjetnica oko 1930. godine. Likovi su naslikani uljanim bojama na daske od drveta. Visina likova je od oko 20 do 90 cm. Koliko je likova naslikano u originalnoj postavi ne zna se, ali osim Marije i Josipa, Betlehem ima i pastire i tri kralja, anđele i životinje i svi oni skupa kompaktna su kompozicija koja u sebi nosi neku posebnu čar, dočaravajući događaj Isusova rođenja.

Radovi članica HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta izloženi u Zagrebu

„Život oslikan slamom“ naziv je izložbe koja je u organizaciji Kulturnoga centra „Travno“ i HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta otvorena 21. studenoga u Zagrebu.

Postav izložbe sadrži 27 eksponata, 23 slike i 4 krune izrađene u tehnici slame čije su autorice članice tavankutske udruge. Autori izložbe su **Ivica Dulić**, tajnik Društva i **Snježana Krnjak**, stručna suradnica za glazbeni program KC „Travno“, koja je uz Gorana Markovčića bila zadužena i za njezin postav. Izložbu je otvorila **Bojana Poljaković**, etnologinja iz Zagreba, porijeklom iz Subotice.

Promocija novog sveska „Leksikona podunavskih Hrvata u Somboru“

U Hrvatskom domu u Somboru 21. studenoga predstavljen je novi svezak Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca.

U tom 14. svesku natuknice su pod slovom „K“, a tekstove su pisala 43 suradnika. O novom svesku govorio je urednik Leksikona **dr. sc. Slaven Bačić**, a posebno je bilo riječi o natuknicama vezanim uz Sombor. Tom prigodom Bačić je rekao da je u tijeku rad na 15. svesku Leksikona čije se tiskanje očekuje u prvoj polovici naredne godine.

Književna večer Julijane Adamović u Subotici

U čitaonici Gradske knjižnice Subotica 22. studenoga uspješno je predstavljen roman „Divlje guske“



hrvatske književnice podrijetlom iz Vojvodine (Plavne) **Julijane Adamović**.

Taj roman nedvojbeno se može smatrati svojevrsnim hitom, s obzirom na to da je popraćen brojnim pozitivnim kritikama u Hrvatskoj, gdje je u nakladi „Hena coma“ tiskan prošle 2018., ali i u Srbiji gdje ga je ove godine objavila „Laguna“. Jednako zapaženo prolazi kod čitatelja u obje zemlje. Na svoje prvo predstavljanje u Subotici Julijana Adamović došla je na poziv Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.



Šokačko veče u Sonti

Manifestacija folklornih tradicija, tambure i starinske ikavice pod nazivom Šokačko veče 2019., osamnaesta zaredom, održana je u organizaciji KPZH „Šokadija“ 23. studenoga u Velikoj dvorani Doma kulture u Sonti.

Osim članova folklornih sekcija organizatora, djece i odraslih, na manifestaciji su nastupili i KUDH „Bodrog“ iz Monoštora, HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević“ iz Berega te OKUD „Ivo Lola Ribar“ i „Mali tamburaši“ iz Sonte. Tijekom večeri proglašene su i nagrađene tri prvoplasirane pjesme s natječaja „Za lipu rič“, a pobjedničku „Pismo“, autorica **Božana Vidaković** iz Sonte javno je pročitala.

Program u vrtićima i školama Ruksak (pun) kulture

Program koji ima cilj približiti umjetnost i kulturu djeci i mladima, „Ruksak (pun) kulture“ od 27. do 29. studenoga gostovao je u Subotici, u ovdašnjim vrtićima i školama.

Bogat program činile su likovne radionice posvećene hrvatskim slikarima, koje su priredili Muzej suvremene umjetnosti i Tehnički muzej „Nikola Tesla“ iz Zagreba te Umjetnička akademija iz Osijeka. U svom Ruksaku gosti iz Hrvatske donijeli su i dvije predstave: „Tri skockana prašćića“ i „Kazalište iz kofera ili kamišibaj“. U programu su se našle i radionice „Dizajnerska početnica“, bubnjarska radionica te radionica „Sve(i)mir“ koja ima i znanstvenu komponentu.

„Ruksak (pun) kulture“ prvi put gostovao je izvan Hrvatske, a u Subotici je priređeno osam različitih programa i šesnaest izvedbi na različitim destinacijama, uz sudjelovanje oko 450 djece i mladih koji pohađaju cjelovitu nastavu na hrvatskom jeziku u vrtićima, osnovnim i srednjim školama.

Radni susret udruga kulture

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem organizirao je 30. studenog drugi ovogodišnji radni susret s predstavnicima hrvatskih udruga kulture u Srbiji koji je održan u Stanišiću.

Osim o potrebama udruga te njihovoj ulozi vezano za strateške planove hrvatske zajednice, na susretu je najavljen i veliki projekt „Godina/e novog preporoda“ koji će se početi realizirati od iduće godine i koji će imati cilj zajedničko djelovanje svih subjekata za boljitak hrvatske zajednice. Kao i prethodnih godina, predstavljena je preliminarina verzija Kalendara manifestacija kulture za iduću 2020. godinu.

Godišnji koncert HKC „Bunjevačko kolo“ iz Subotice

Dvije večeri zaredom, 30. studenoga i 1. prosinca, folklorni odjel Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“ iz Subotice priredio je godišnji koncert koji je bio pravi užitek za oči i dušu.

Zajedništvo djece i mladih u različitim narodnim nošnjama, s pjesmom, plesom i glazbom upotpunili su



ugođaj u dvorani Centra, koja je obje večeri bila ispunjena do posljednjeg mjesta. Tako je na scenu izašlo više od 120 članova tog odjela u pratnji glazbenika koji su pridonijeli kvaliteti koncerta. Već u siječnju, Centar će započeti godinu zlatnog jubileja te će iduća godina biti u znaku 50 godina postojanja i djelovanja HKC „Bunjevačko kolo“.

Večer ikavice, stručni skup i likovna kolonija

U okviru obilježavanja desete obljetnice postojanja HKD „Vladimir Nazor“ iz Stanišića organizirao X. književno-glazbenu večer „IKAVICA – govor hercegovačkih, dalmatinskih, ličkih, bosanskih, šokačkih i bunjevačkih Hrvata“ 30. studenoga, u Mađarskom domu u Stanišiću.

Tijekom večeri, nastupio je veliki broj izvođača iz Hrvatske, BiH i Srbije, a u pjesničkom natječaju „Za lipu rič“ među četrnaest prijavljenih autora, pjesma „Nebo za rič“ Josipe Dević iz Subotice proglašena je najboljom pjesmom. Istoga dana održan je i XI. saziv međunarodne likovne kolonije „Ivan Gundić Ćiso – Dalmata“, na kojoj je sudjelovalo 16 slikara iz Mađarske, Hrvatske i Srbije. Drugog dana, 1. prosinca, održan je stručni skup na temu „Savezna kolonizacija Hrvata iz Dalmacije u Vojvodinu 1945.“.

„Rasli smo pjevajući“

Godišnji koncert Hrvatske glazbene udruge Festival bunjevački pisama, koji je održan 3. prosinca u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, bio je u znaku jubileja.

Prije samoga koncerta u predvorju Velike vijećnice Gradske kuće u Subotici otvorena je izložba fotografija na kojima su svi sudionici u proteklih 15 smotri dječjih



pjevača i zborova. Izložbu fotografija nazvanu „Rasli smo pjevajući“ otvorila je etnomuzikologinja i profesorica tradicijskog pjevanja Tamara Štricki-Seg.

U prvoj dijelu koncerta, Dječji tamburaški orkestar izveo je kompozicije koje su obilježile ovu godinu, brojne nastupe, natjecanja, nagrade i iznimne rezultate, dok su se u drugom dijelu predstavili vokalni i instrumentalni solisti koje je pratio skupa Dječji tamburaški orkestar i Festivalni orkestar pod ravnanjem profesorice Mire Temunović.

Obljetnica HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora

HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora godišnjim koncertom održanim 7. prosinca obilježilo je 83 godine neprekidnog rada. Tijekom koncerta, koji je trajao dva i pol sata, predstavile su se aktivne sekcije Društva.

Gostima su se predstavili pjevački zbor, dječja i odrasla dramska skupina, dječja folklorna skupina i igrači iz nekadašnje prve Nazorove igrčke skupine, Nazorovi pjesnici, a pobrojana su i sportska natjecanja i uspjesi, predstavljene slike s ovogodišnje likovne kolonije i radovi kiparske sekcije te novi broj lista „Miroljub“.

* Božićni koncert zbora „Sveta Cecilija“

29. prosinca 2019. u 19 sati

Božićni koncert zbora „Sveta Cecilija“ održat će se u franjevačkoj crkvi sv. Mihaela arkandela u Subotici, u nedjelju 29. prosinca 2019. godine, s početkom u 19 sati.

Nastupaju: Zbor „Sveta Cecilija“, Subotički tamburaški orkestar, Zbor Doma kulture R. Krstur i Katedralni zbor iz Ruskog Krstura.

* Dani biskupa Ivana Antunovića 2020.

Katoličko društvo „Ivan Antunović“ u manifestaciji

DANI BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA 2020.

poziva na sljedeća događanja:

- XXVIII. „Razgovor“

10. siječnja u 19 sati, u Pastoralnom centru *Augustinianum* (Subotica, Trg svete Terezije 2)

Tema: ***Put odgoja za zrelu kršćansku duhovnost***

Predavač: **dr. Snježana Mališa**, Hrvatsko katoličko sveučilište – Odjel za komunikologiju

- Svečana misa za biskupa Ivana Antunovića

u katedrali-bazilici sv. Terezije, Subotica, 19. siječnja (nedjelja) u 18 sati – o 132. obljetnici smrti.

* Okrugli stol na temu „Mediji i evangelizacija“

11. siječnja 2020., 9 – 13 sati

Okrugli stol na temu „Mediji i evangelizacija“ održat će se u subotu, 11. siječnja 2020. godine, u terminu od 9 do 13 sati. Susret je namijenjen vjeroučiteljima, djelatnicima *Zvonika* i Radio Marije te svima koje tema zanima.

Predavači će biti: **dr. sc. Krunoslav Novak**, **dr. sc. Snježana Mališa**, **mr. sc. Ana Heramina** s HKS-a iz Zagreba.

Mjesto održavanja: Pastoralni centar „Augustinianum“.

* Veliko prelo 2020.

25. siječnja 2020., od 19 sati

Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo“ poziva vas na „Veliko prelo“ koje će se održati u subotu, 25. siječnja 2020. godine, u dvorani Tehničke škole „Ivan Sarić“ u Subotici, Trg Lazara Nešića br. 9, s početkom od 19 sati.

Drage goste očekujemo od 19 do 20 sati, kada počinje službeni dio programa. U programu Velikog prela sudjeluju: Veliki preljski tamburaški orkestar kojeg čine: ansambl Hajo, ansambl „Ravnica“, ansambl „Biseri“ i ansambl „Ruže“ i članovi folklornog odjela HKC „Bunjevačko kolo“. Tijekom večeri bit će pročitana najljepša „Preljska pisma“ koju bira tročlani žiri, a birat će se i najljepša prelja s pratiljama.

Cijena ulaznice je 2.400 dinara. U cijenu je uključena večera i piće tijekom večeri. Svaka ulaznica sudjeluje u izvlačenju bogate tombole.

Sve informacije u vezi s rezervacijom karata mogu se dobiti u Uredu HKC-a „Bunjevačko kolo“, Preradovićeve br. 4, Subotica ili na telefon: 024/55-55-89.



Materice u Đurđinu



Obilježen Dan hrvatske zajednice



Promocija knjige *Nako sa salaša* u Žedniku



Materice u crkvi sv. Roka



Materice u crkvi Uzvišenja sv. Križa u Somboru



Izložba Božićnjaka u Subotici



Materice u Žedniku



Materice u Maloj Bosni



Božićna izložba HKPD „Matija Gubec“ u Tavankutu



Adventska duhovna obnova mladih u Subotici



Mikulaš u Žedniku



Mikulaš u Đurđinu



Paljenje prve adventske svijeće u Vajskoj



Završetak Duhovne obnove u katedrali